

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (novinarka)
Zvonimir Perušić (novinar)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Marijana Tucakov (pripravnik)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništvo i korektura)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tipnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

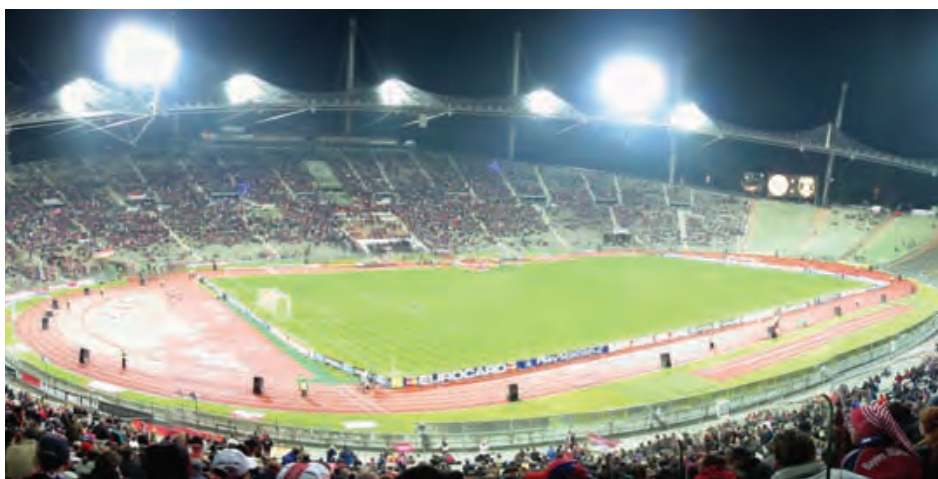
Skupština i sport

Još jedna proslava odlaska stare i dolaska nove godine je za nama. Povijest proslave Nove godine nije pouzdano utvrđena. Smatra se da su Babilonci to činili još prije 4000 godina, a zna se da je rimski Senat 153. godine prije nove ere »ustoličio« 1. siječnja za početak nove godine. Prastari društveni obrazac – slavljenje nastupajuće godine, opstao je do danas u skoro svim dijelovima svijeta. Uz puno buke i pompe darovi i želje su razmijenjeni, bilo je i vatrometa i pjenušca, a osim radosti djece, najplemenitije u novogodišnjoj proslavi je to da mnogi na ispraćaju stare godine razmišljaju što mogu učiniti bolje u sljedećoj godini. Mnogi dani za ostvarivanje takvih ciljeva su pred nama u ovoj 2009. godini.

Kiklopski koraci prema željenom cilju skoro su uvijek u domeni fantazije, te zbog toga siguran, postupan hod obećava. Takva je primjerice priprema novog poslovnika o radu Skupštine Srbije s ciljem da se efikasnije radi, a po kome bi se »europski zakoni« usvajali po hitnoj proceduri. Zna se da je najveća zamjerka europskih dužnosnika na proces integracije Srbije u Europsku Uniju sporost u radu Skupštine. Prema navodima radne grupe za izradu novog poslovnika Skupštine, tekst će biti završen tijekom siječnja, nakon čega će biti upućen na usvajanje.

Na koncu prošle godine imali smo prigodu gledati televizijske prijenose sjednica Skupštine Srbije, a zasjedanja su znala trajati do kasno u noć. Na djelu je bila opstrukcija od strane radikala i narodnjaka, a rasprava se uglavnom vodila između zastupnika Srpske radikalne stranke i Srpske napredne stranke. Nezavisno društvo novinara Vojvodine u priopćenju za javnost prosvjedovalo je zbog: »potpunog zapostavljanja sportskih prijenosa na RTS-u za račun izravnih i uvredljivih prijenosa sjednica Skupštine«. U priopćenju NDNV-a navodi se kako bogat i raznovrstan sportski program za koji je RTS otkupila televizijska prava i najavljivala kao svoju ekskluzivnu ponudu publika nije mogla gledati u izravnom prijenosu, a razlog za sva ta odlaganja bili su cjelodnevni prijenosi sjednica Skupštine. Zbog svega toga nameće se pitanje – u čije ime Javni radiodifuzni servis Srbije donosi odluku da gledatelji više vole pratiti sjednice Skupštine, umjesto atraktivnih i skupo plaćenih sportskih prijenosa? Ovo priopćenje potpisuje »sportska sekcija« NDNV-a, a »sportska sekcija« našeg tjednika navija za što brže usvajanje novog poslovnika o radu parlamenta i za što više sportskog programa. Naravno, uz sportski pozdrav na početku nove godine.

Z. S.

Odluka koja je podijelila javnost u Hrvatskoj

Zabranjen rad trgovina nedjeljom 15

»Tragovima Šokaca« – post festum

Manifestacija je zaslužila više 23

Okolica Subotice ima odlične pašnjake

Povećan interes za uzgoj ovaca 28, 29

Gabor Sagmeister, motorist

Dakar seli u Argentinu i Čile 42

Dodijeljena priznanja za potporu jednom od projekata Izvršnog vijeća AP Vojvodine

Afirmacija multikulturalizma i tolerancije

Međunacionalna ravnopravnost, tolerancija, uvažavanje i upoznavanje, vojvođanska su vrijednost i prednost – vojvođanski brend koji treba razvijati i njegovati, i koji pridonosi našoj prepoznatljivosti širom Europe, rekao je na svečanosti Tamás Korhecz

U Izvršnom vijeću AP Vojvodine dodijeljena su priznanja svima koji su pridonijeli uspješnoj realizaciji projekta pod nazivom »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«. U organizaciji Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine, 29. prosinca priređeno je u Novom Sadu svečano primanje, na kojem je resorni tajnik *dr. Tamás Korhecz* uručio prizna-

nja predstavnicima međunarodnih organizacija, republičkih tijela uprave, lokalnih samouprava, nevladinih organizacija, obrazovnih i kulturnih ustanova, medijskih kuća i gospodarskih subjekata, koji su svojim angažiranjem i potporom pridonijeli uspješnoj realizaciji ovog projekta u 2008. godini.

Dr. Tamás Korhecz je nakon dodjele priznanja istaknuo kako je uspjeh ovog projekta dobar razlog za slavlje i zadovoljstvo.

»Ovo je godina u kojoj je realiziran četvrti ciklus projekta Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«, rekao je Korhecz. »Ono što čini posebno zadovoljstvo je to da se u ovaj projekt dobrovoljno uključio ogroman broj institucija i pojedinaca i to ne na način bilo kakvih pritisaka ili ucjena, već što su ljudi u Vojvodini prepoznali međunacionalnu ravnopravnost, toleranciju, uvažavanje i upoznavanje kao vojvođansku vrijednost i prednost – vojvođanski brend, koji treba razvijati i njegovati, i koji pridonosi našoj prepoznatljivosti širom Europe.«

Dr. Korhecz je ovom prigodom još jednom, u ime Izvršnog vijeća i resornog tajništva, izrazio veliku zahvalnost na sudjelovanju svima koji su pridonijeli uspjehu ovog projekta koji bi, kako je naglasio, bez ove potpore ostao samo na razini ideje ili dokumenta. Svake godine ovaj je projekt bogatiji po broju ideja,

sudionika i mladih ljudi koji ga podržavaju. Pokrajinski tajnik Korhecz je, poželjevši sretne praznike nositeljima ovog vrijednog pokrajinskog priznanja, istaknuo kako će Izvršno vijeće ustrajati na ovom političkom opredjeljenju i da će bez obzira na ekonomske teškoće naći proračunska sredstva za ovaj projekt, jer nema većeg i značajnijeg projekta u Vojvodini, nego što je očuvanje međunacionalne stabilnosti i razvijanje nacionalne ravnopravnosti.

Ideja ovog projekta je jačanje međunacionalnog povjerenja kod mladih u Vojvodini. Do sada se u ovaj projekt uključilo na desetine tisuća mladih. Na ovaj način mladi su pokazali kako su zreli i spremni zajedno graditi bolju budućnost, i mjesto gdje su svi jednaki bez obzira na materinji jezik, etničko podrijetlo i vjeroispovijest, gdje vlada duh zajedništva i međusobnog uvažavanja i mjesto gdje je tolerancija dužnost, ali i pravo svakog građanina. Ovakav stav imaju mladi iz Vojvodine koji su pridonijeli svojim sudjelovanjem da ovaj projekt bude uspješan.

Ukupno 40 ustanova je dobilo ovo priznanje. Među dobitnicima priznanja za pomoć u ovom projektu su i Vlada Mađarske, veleposlanstva Velike Britanije i Kanade, zaklade »Konrad Adenauer« i »Šansa za stabilnost«, kao i TV Panonija i RTV Vojvodina za emitiranje programa i na jezicima nacionalnih manjina.

Tamás Korhecz optužio Skupštinu Srbije Statut Vojvodine kasni zbog nemara

Pokrajinski tajnik za propise, upravu i nacionalne manjine *Tamás Korhecz* optužio je Skupštinu Srbije da krši Ustav iz nemara. On je u izjavi za Građanski list ocijenio kako upravo zbog nemara Statut Vojvodine još uvijek nije potvrđen u državnom parlamentu.

»Zbog kašnjenja Skupštine Srbije da potvrdi Statut Vojvodine, Pokrajina će morati funkcionirati po Ustavu Srbije iz 1990. godine«, rekao je Korhecz. »To je nespojivo s pravnom državom.«

Prema njegovim riječima, iako iste stranke čine vladajuće koalicije i u Pokrajini i u Republici, očigledno je kako postoji stalna proturječnost između političkih stranaka koje upravljaju Vojvodinom i njihove matice u Beogradu.

»To neslaganje u određenim pitanjima koja su u svezi s Vojvodinom, osim Saveza vojvođanskih Mađara i Lige socijaldemokrata Vojvodine, uočava se kod svih političkih stranaka, kako kod G17 Plus, Socijalističke partije Srbije, tako i kod Demokratske stranke«, rekao je Korhecz.

On je dodao kako postoje i »veoma konstruktivna« ministarstva u Beogradu, ali je rekao da je to najčešće slučaj samo kada je na čelu tog ministarstva netko tko je podrijetlom iz Vojvodine.

»Stječe se dojam kako oni koji žive pokraj Dunava i oni koji žive pokraj Save automatski moraju i razmišljati drugačije«, ocijenio je Korhecz.

Donacija Katoličke crkve

Pokrajinski tajnik za obrazovanje *dr. Zoltán Jeges* posjetio je Osnovnu školu »Veljko Đuričin« u selu Jarkovac u Banatu, kojoj je nedavno uručen dar, donacija Katoličke crkve, devedeset školskih klupa i stolica i računalo namijenjeno učenicima. Prigodnoj školskoj svečanosti, organiziranoj 29. prosinca u Jarkovcu u povodu primopredaje donacije, u ime darodavca nazočio je apostolski nuncij u Srbiji mons. *Eugenio Sbarbaro*.

Nova imenovanja u Pokrajinskom tajništvu za propise, upravu i nacionalne manjine

Mato Groznica novi zamjenik tajnika

Kao kandidat Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini Mato Groznica iz Srijema jednoglasno je jučer u Skupštini Vojvodine imenovan za zamjenika pokrajinskoga tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine.

U izjavi za naš program Groznica ističe kako će raditi na dobrobit svih nacionalnih manjina temeljem iskustava koje stekao obnašajući različite dužnosti u hrvatskoj manjinskoj zajednici.

Poslije dužnosti zastupnika u Skupštini Srbije, koju obnaša Petar Kuntić, mjesto zamjenika pokrajinskoga tajnika najviša je državna dužnost na kojoj hrvatska manjina ima svojega predstavnika.

Hrvatska manjina, odnosno DSHV, u Pokrajinskom tajništvu za nacionalne manjine do sada je imala tri predstavnika, na niže rangiranoj dužnosti pomoćnika. Na toj su poziciji bili Slaven Dulić, Đorđe Čović i Antonija Čota, ali im je DSHV prije isteka mandata uskraćivao potporu.

Mato Groznica rođen je 1966. godine u BiH, a diplomirao je u Beogradu na Fakultetu prometnih znanosti. Od 1977. živi u Golubincima u Srijemu gdje je predsjednik mjesne hrvatske udruge »Tomislav«. Član je Izvršnog odbora HNV-a u kojemu je zadužen za informiranje.

J. S.

Sastanak sadašnjeg i prethodnih predsjednika Skupštine AP Vojvodine

Predsjednici kod predsjednika

»Jedan od mojih prioriteta jest unaprijediti rad Skupštine Vojvodine radi svih građanki i građana Vojvodine, a vaša su iskustva za mene dragocjena na mom putu u ostvarenju tog cilja«, izjavio je predsjednik Skupštine Vojvodine *Sándor Egeresi* tijekom sastanka na koji je pozvao sve prethodne predsjednike Skupštine AP Vojvodine. Na sastanku, koji je u Skupštini APV održan 29. prosinca, bilo je riječi o dosadašnjim rezultatima rada pokrajinskog parlamenta, kao i o planovima za budućnost.

Tom je prigodom predsjednik Egeresi pokrenuo i inicijativu da se dosadašnji predsjednici pokrajinskog parlamenta sastaju nekoliko puta godišnje kako bi razmatrali sva aktualna politička pitanja u Vojvodini. Predsjednici su na sastanku razgovarali i o vojvodanskoj imovini, kao i o Statutu Vojvodine koji čeka verifikaciju u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Sastanku su nazočili Vilmos Molnár, Đorđe Stojić, Dobrivoj Radić, Živan Marelj, Branko Kljajić, Verona Ádám-Bokros, Damjan Radenković, Svetislav Krstić i Bojan Kostreš.

Državljanima Srbije i u 2009. godini će u Hrvatsku moći putovati bez viza

I dalje u slobodnom režimu

Državljanima Srbije niti u 2009. godini neće biti potrebne vize za ulazak u Hrvatsku, objavilo je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske. U službenom priopćenju kaže se kako je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 19. prosinca donijela odluku o produljivanju suspenzije viznog režima za državljane Republike Srbije.

Tom se odlukom precizira da se ni u 2009. neće tražiti viza od srbijanskih državljana koji prelaze hrvatsku granicu i tamo borave maksimalno do 90 dana.

Vlada Republike Hrvatske je, inače, u lipnju 2003. godine prvi put odlučila privremeno i recipročno ukinuti vizni režim za građane Srbije, i to prvobitno na rok od šest mjeseci. Kasnije je taj rok redovito produljivao, a od prosinca 2004. godine odluka se produljuje svake godine.

Z. P.

Zbog izmjene Uredbe Vlade Republike Srbije o zaštiti imovine tvrtki na teritoriju bivše SFRJ

Prosvjedna nota Hrvatske srbijanskom veleposlaniku

UMinistarstvu vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske veleposlaniku Republike Srbije u Republici Hrvatskoj *Radivoju Cvetičaninu* koncem prošle godine uručena je prosvjedna nota zbog ponovnih izmjena Uredbe Vlade Republike Srbije o zaštiti imovine dijelova tvrtki, čije je sjedište na teritoriju bivših republika SFRJ.

Cvetičanin je 23. prosinca pozvan u Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija RH, gdje mu je uručena nota i od srbijanske strane zatražena žurna obustava primjene Uredbe o izmjenama i dopunama spomenute uredbe.

Naime, kako je objavilo MVPEI, 24. srpnja 2008. godine srbijanska je strana zbog prethodnih izmjena uredbe već zaprimila prosvjed Republike Hrvatske, te je ovoga puta još jednom ukazano na neprihvatljivost usvajanja propisa kojima se, nakon potpisivanja i stupanja na snagu ugovora o pitanjima sukcesije, priječi primjena tog ugovora.

Srbijanska je strana još jednom pozvana da se, u očekivanju rješenja imovinsko-pravnih pitanja između Republike Hrvatske i Republike Srbije na bilateralnoj osnovi, suzdrži od radnji koje bi otežale konačno rješavanje tog pitanja.

Z. P.

Članovi Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća o protekloj te planovima za ovu godinu

Usvajanje platformi u 2009. godini

Mato Groznica, zadužen za informiranje i službenu uporabu jezika

INFORMIRANJE

Najznačajnije u protekloj godini: Osnovna aktivnost bila je izrada radne verzije Platforme za informiranje unutar hrvatske zajednice, budući da ovaj dokument možemo smatrati ključnim u području informiranja. Poduzeta je inicijativa u cilju institucionalnog osnaživanja neovisne produkcije CRO Media s ciljem popunjavanja praznine na prostoru elektroničkih medija, odnosno integracije ovog medija u jedinstveni sustav informiranja na hrvatskom jeziku. Također, uspostavljen je dijalog s RT Vojvodine, u cilju ostvarivanja veće zastupljenosti televizijskog programa na hrvatskom jeziku.

Svakako treba istaknuti i to da je HNV kao osnivač izabrao novi sastav Upravnog odbora krovne informativne kuće »Hrvatska riječ«. Također, izabran je i ravnatelj ove kuće, gdje po prvi put od osnivanja imamo razdvojene funkcije ravnatelja i glavnog urednika, odnosno ove pozicije obnašaju dvije osobe, što je kvaliteta više u razvoju ustanove. Nakon imenovanja uprave i ravnatelja, s pravom smo očekivali da stvari u »Hrvatskoj riječi« krenu na bolje, što mislim da se i događa. Nadam se i vjerujem da će stvari još više biti uređene i strukturirane na pravi način u svim segmentima rada ove institucije.

Planovi u 2009. godini: Kao prvo, to je usvajanje Platforme za informiranje unutar hrvatske zajednice, kao strateškog dokumenta u području informiranja.

Izvršni odbor će i nadalje stavljati naglasak na aktivnosti koje produžuju rad u području informiranja. U tom smislu ćemo podupirati aktivnosti u područjima informiranja koje su relativno dobro funkcionirale, i pokušati započeti aktivnosti u onim oblastima informiranja gdje je možda mogao biti ostvaren veći napredak. To podrazumijeva poticanje i osnaživanje središnje informativne institucije NIU »Hrvatska riječ«, kao stožera informiranja u zajednici, u svim segmentima njenog djelovanja, nastavak institucionalnog osnaživanja neovisne produkcije CRO Media, te nastavak dijaloga s vodstvom RT Vojvodina, kao i mjerodavnim pokrajinskim tajništvima u cilju ostvarivanja veće zastupljenosti medijskih proizvoda na hrvatskom jeziku na teritoriju cijele Vojvodine. Radit ćemo na iniciranju pokretanja radijskog programa na pokrajinskom javnom servisu, kao i na pokretanju radijskih emisija na hrvatskom jeziku na pojedinim lokalnim radio postajama. Također, bit će nastavljen angažman u popravljaju onoga što se pokazalo kao nepovoljno po hrvatsku zajednicu, od čega izdvajam: zaustavljanje procesa privatizacije lokalnih i regionalnih medija na kojima su zastupljene emisije na manjinskim jezicima, unapređenje neprihvatljivo malog prostora za potrebe informiranja hrvatske zajednice na pokrajinskom javnom servisu, te integracija parcijalnog i nekoordiniranog informiranja unutar pojedinih lokalnih dijelova zajednice, u jedinstvenu cjelinu u cilju nadvladavanja neosjetljivosti pojedinih regija za probleme hrvatskog naroda u drugim regijama u Vojvodini i Srbiji. Radit ćemo i na definiranju informativnog prostora u smislu izrade strategije za objektivno informiranje javnosti, odsustva utjecaja centara moći na uređivačku politiku pojedinih medija, te otvorenosti za sve različite instance unutar hrvatske zajednice. Poticat ćemo iniciranje programskog i istraživačkog novinarstva, s

ciljem analitičkog sagledavanja problema s kojima se zajednica suočava, a s ciljem veće i kvalitetnije integracije unutar srbijanskog društva. Akcent u radu će biti stavljen i na uspostavljanje efikasnijih mehanizama za artikuliranje potreba hrvatske zajednice, bilo da su u pitanju potrebe pojedinca ili institucije, kao i iniciranje povećanja kadrovskih potencijala, kako u području tiskovnih, tako i u području elektroničkih medija, bolje »pokrivanje« razuđenih dijelova zajednice, posebice u Srijemu i Banatu, stabilizaciju zajednice na informativnom planu, kao i integraciju informativnog prostora i koordinirano popunjavanje medijskog prostora unutar zajednice.

SLUŽBENA UPORABA JEZIKA

Najznačajnije u protekloj godini:

Najznačajnije je svakako to što je hrvatski jezik uvršten u Prijedlog statuta AP Vojvodine kao jedan od službenih jezika. Osim aktivnosti koje je, po ovom pitanju IO HNV-a provodio, svakako za to najveće zasluge pripadaju zastupnicima DSHV-a koji su imali izravni utjecaj da se postigne ova znakovita korist za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. U tom smislu se nadamo i očekujemo da će Prijedlog statuta uskoro biti potvrđen u republičkom parlamentu. Pokraj toga, koliko sam informiran, hrvatski je jezik uvršten u statute općina Sombor i Apatin, kao službeni jezik za naseljena mjesta u kojima živi veći broj pripadnika hrvatske zajednice, a to su Bački Breg, Bački Monoštor i Sonta.

Planovi u 2009. godini: Praćenje provođenja u život uporabe službenog jezika u okviru prihvaćenih pravnih akata, odnosno pravovremeno reagiranje na eventualno dokidanje prava na uporabu hrvatskog jezika. Također, očekujemo uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu u Srijemu u općini Šid, za naseljeno mjesto Sot.

Osim ovoga u sljedećoj nas godini očekuje podnošenje inicijative za uvođenje u uporabu hrvatskih toponima, gdje god za to postoje zakonski preduvjeti.

Stanislava Stantić Prčić, zadužena za obrazovanje

OBRAZOVANJE

Najznačajnije u protekloj godini: Na ovu dužnost sam stupila sredinom 2008. tako da mogu govoriti samo o posljednjih šest mjeseci rada u resoru obrazovanja. Glede upisa, moramo priznati da nismo naročito zadovoljni upisom djece u predškolske ustanove, kao i u osnovne škole, ali s druge strane, uspjehom, ne samo nas, nego i cijele zajednice smatramo upisanih 30-ero djece na opći smjer subotičke gimnazije. Pomagali smo i studentima prigodom upisa na fakultete u Hrvatskoj, a upisano je 15 studenata, što nije velik broj.

Jedan od problema bio je uvoz udžbenika iz Hrvatske, ali to smo uspjeli riješiti. Pritom smo se obraćali resornim tijelima na svim razinama, te se zahvaljujući ovom problemu za nas čulo i u Ministarstvu obrazovanja kao i u Nacionalnom prosvjetnom savjetu u Srbiji. Uspjeli smo sami napraviti doradu hrvatskih udžbenika za potrebe nastave na hrvatskom jeziku u Srbiji. Tu mislim na pravljenje skripti za one nastavne jedinice koje nedostaju u hrvatskim udžbenicima, budući da radimo po planu i programu srbijanskog ministarstva. Velikim pomakom smatram početak pripreme prijevoda srbijanskih udžbenika na hrvatski jezik, u suradnji s

BIGZ-om, koji nam je ponudio da sami uradimo dopunu i doradu udžbenika s 30 posto sadržaja, koji važi za nacionalne manjine.

Sudjelovala sam na 14. forumu hrvatskih manjina vezano uz obrazovanje, gdje sam predočila naše probleme u obrazovanju važnim subjektima u Hrvatskoj, ali i hrvatskim predstavnicima iz drugih zemalja.

Naši su nastavnici polazili Ljetnu školu hrvatskog jezika u Šibeniku, a djeca boravila u Školi hrvatskog jezika u Novom Vinodolskom. Vrijedi spomenuti i odlazak nastavnika na sajam knjiga i učila »Interliber« u Zagrebu, a na poziv Školske knjige i BIGZ-a. Također, radili smo i na boljem povezivanju nastavnika kroz odjele formirane po nastavnom predmetu.

Planovi u 2009. godini: Očekuje se da će u siječnju biti završena radna verzija Platforme za obrazovanje. U suradnji s Njemačkim nacionalnim vijećem, radit ćemo na otvorenju njemačko-hrvatskog vrtića u Subotici, a u suradnji s Mađarskim nacionalnim vijećem radit ćemo na otvorenju mađarsko-hrvatske predškolske skupine u jednom od subotičkih vrtića. Zahtijevat ćemo otvorenje odjela na hrvatskom jeziku u srednjoj Tehničkoj školi, smjer tehničar-modelar odjeće. Za potrebe ovdašnje nastave, od Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, tražili smo još dva profesora hrvatskog jezika i književnosti, a rečeno nam je da ćemo dobiti barem jednu osobu.

Pojačat ćemo otvorenost Ureda HNV-a za sve zainteresirane koji žele dobiti informacije vezane uz obrazovanje na hrvatskom jeziku. S tom namjenom, Ured HNV-a će od siječnja raditi svakoga utorka od 12 do 16 sati.

Nadalje, pojačat ćemo »rad na terenu«, što će podrazumijevati izravne susrete s roditeljima u Podunavlju i Srijemu, gdje ćemo im predstaviti mogućnosti obrazovanja njihove djece na hrvatskom jeziku.

U suradnji sa »Školskom knjigom« iz Zagreba, plan nam je kontinuirano organizirati seminare za naše nastavnike i učitelje, kako tu kod nas tako i u blizjoj okolini u Hrvatskoj (Osijek, Vukovar).

Što se tiče studenata, radit ćemo na praćenju njihova rada. Za one koji studiraju u Hrvatskoj pokušat ćemo osigurati njihov povratak. Pokušat ćemo stvoriti mogućnost stipendiranja studenata koji studiraju u Srbiji, a potrebni su našoj zajednici.

Radit ćemo također i na otvorenju katedre za hrvatski jezik. Mi bismo voljeli da to bude pri Učiteljskom fakultetu na mađarskom jeziku u Subotici. Ne očekujemo da će u ovoj godini doći do realizacije, ali radit ćemo na stvaranju potrebnih uvjeta.

Jedan od planova je i pojačana animacija djece kroz škole hrvatskog jezika, susrete, festivale, odlazak na predstave u matičnoj domovini. U tom smislu, imamo obećanje za posjet djece Istri, u suradnji s Istarskom županijom. Tu je svakako i povezivanje gimnazijalaca s vršnjacima u Pečuhu i Osijeku.

Također, voljeli bismo da svaka škola u kojoj se izvodi nastava na hrvatskom ima školu-partnera u Republici Hrvatskoj, kako bismo imali što intenzivniju razmjenu.

Glede udžbenika trebali bismo za novu školsku godinu imati nekoliko udžbenika na hrvatskom jeziku za osnovnu školu, tiskanih u Srbiji. S druge strane, dokle god se ne riješi ova problematika, mi i dalje moramo imati uvoz udžbenika iz Hrvatske.

Antonija Čota, zadužena za područje kulture

KULTURA

Najznačajnije u protekloj godini: Godinu koja je za nama obilježila su demonstracije političke moći, čije će posljedice za hrvatsku zajednicu biti dalekosežne. Smatrala bih neumjesnim ne osvrnuti se na činjenicu da su pečat kulturnom djelovanju dale smjene i ostavke ljudi – pionira hrvatskih institucija. Neki od tih ljudi možda su i zauvijek izgubljeni za rad u korist hrvatske zajednice. Nažalost, ova tendencija nije zaustavljena i širi se prema kulturnim udrugama gdje se sve više osjećaju posljedice manifestacija moći samozvanih kulturnih djelatnika. Udruge, koje su još uvijek jedini nositelji kulturnih događaja u hrvatskoj zajednici, unatoč samopregalaštvu i ogromnom angažmanu pojedinaca, sve više posustaju pod teretom favoriziranja, nelojalne konkurencije i pristranosti, čemu su izložene. Trenutačnim političkim zanosima ideoloških zanesenjaka, koji su se stjecajem okolnosti dokopali vlasti, nisu popustile još jedino udruge u Podunavlju i rezultat njihovog zajedništva jest manifestacija »Tragovi

Šokaca«, koja je obilježila proteklu godinu, a koju je u cijelosti financiralo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine.

Godinu za nama je u negativnom smislu, bez sumnje, obilježilo osnivanje Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, koji nažalost nema nikakvih rezultata. Je li to posljedica subjektivnih slabosti osoba koje su se prihvatile obveze osmisliti tu instituciju, ili je nešto drugo u pitanju, doista ne znam. Činjenica je da je Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata osnovan kako bi se naša nacionalna kultura osmišljavala, vodila i izgrađivala na što je moguće bolji i organiziraniji način, a to se nije dogodilo iako taj zavod postoji, evo još malo pa već godinu dana.

Izostanak globalne strategije u hrvatskoj zajednici, organiziranog djelovanja i financijske sigurnosti imaju trajne posljedice na udruge koje, razapete između želje za radom i neutralnom pozicijom, s jedne strane, i političkih igara, s druge strane, gube sposobnost inovativnosti, što za posljedicu ima sve manji broj mladih u aktivnom članstvu u udrugama. Bezrazložne i neutemeljene smjene vodećih ljudi u zajednici i činjenica da te smjene nisu donijele nikakav boljitak, već naprotiv, stagnaciju i nazadovanje, dodatno unosi nemir.

Hrvatske udruge organiziraju puno manifestacija i u njih se ulaže puno rada i truda. Međutim, te manifestacije ne uspijevaju izaći izvan lokalnih granica, jer za njih, na generalnom planu nedostaje ozbiljnije interesiranje dužnosnika hrvatske zajednice. Apsolutno pozitivnim smatram formiranje udruge »Urbani Šokci« iz Sombora, od koje se očekuje kompleksniji pristup tradiciji, životu i govoru ovog dijela hrvatskog naroda u Vojvodini. Značajan napredak pokazalo je i HKUD »Ljutovo«, svojim kazališnim festivalom koji je na scenu stavio domaću autorsku dramu i time otvorio nove mogućnosti.

Uz to, nekoliko manifestacija kojima se na »opći način« popularizirala hrvatska kultura, a koje su imale odjeka u široj vojvodanskoj javnosti, organizirao je Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici. No, želimo li kao zajednica nametnuti svoj kulturni izričaj, moramo više surađivati s profesionalnim ustanovama kulture, jer to je jedini način da dokažemo kako jesmo neizbrisiv dio šarolikog vojvodanskog mozaika. Prije svega iz razloga što su ljudi u ovim, profesionalnim ustanovama odavno shvatili štetne nasilne utjecaje politikanstva na kulturu i uspijevaju odolijevati glorifikaciji »dominantne političke misli« koja neistomišljenike eliminira iz javnog života. Na ovom polju puno se očekivalo od Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, ali to je, na žalost, izostalo i o tome sam već govorila.

Sredstva za rad udruga su uvijek nedostatna, ali su u odnosu na prethodnu godinu, u 2008. povećana za više od 150 posto, a najvećim dijelom te se udruge financiraju iz proračuna AP Vojvodine. Utoliko su neshvatljivije izjave pojedinih dužnosnika, kako se baš na ovom proračunu treba štedjeti. Sredstva iz republičkog proračuna su i dalje izrazito mala, ali su učinjeni značajni pomaci u uspostavljanju kontakata između hrvatskih udruga i lokalnih samouprava u mjestima gdje te udruge djeluju.

Planovi u 2009. godini:

Godinu 2009. obilježit će nekoliko manifestacija koje će imati međunarodni karakter i preko kojih će se hrvatskoj kulturnoj baštini u Vojvodini početi vraćati mjesto koje joj i pripada. Dogovori s nekolicinom udruga su postignuti. »Urbani Šokci« će 2009. godine biti nositelji »podunavske manifestacije«, kao odgovora na izazov spoja tradicionalizma i suvremenih stremljenja. Očekuje se tiskanje Zbornika znanstvenih radova s protekle manifestacije »Tragovi Šokaca«, a u dogovoru s predstavnicima nekoliko udruga održat će se tribine i znanstveni skupovi. Sve to, dakako ovisi o novcu kojeg 2008. godine u proračunu HNV-a, barem kada je kultura u pitanju, nije bilo.

Smatram značajnim i nekoliko programa kojima je profesionalna hrvatska kultura predstavljena u više gradova u Vojvodini, pa je za nadati se da će se ovakve manifestacije nastaviti i u godini pred nama.

Sretna vam ova,

Otišla je 2008. Je li ispunila nade, iščekivanja, želje? Jesu li se ostvarili neki snovi ili nam je bila teška, tmurna? Što očekujemo od ove, došle nam, 2009.? Čemu se nadamo? Pitali smo naše čitatelje iz Bačkog Brega, Novog Sada, Sente, Sombora, Petrovaradina, Plavne, Gibarca, Morovića... Evo što su kazali:

Marin Katačić, radnik iz Bačkog Brega

Nakon 28 godina radnog staža ostao sam bez posla. Bio sam zaposlen u poduzeću »Zastava Promet« u Somboru. Tražim novi posao, te se nadam kako će iduća godina biti bolja što se toga tiče. Ove godine u mojoj obitelji su se dogodile i lijepe stvari. Sin *Josip* je upisao željeni fakultet, a kći *Jelena* srednju školu. Budući da je sada samo supruga u radnom odnosu, a naše potrebe su velike zbog školovanja djece, sigurno će nam financijski biti teško u narednom periodu, ali ipak – moramo biti optimisti.

Boris Boban, radnik iz Novog Sada

Radim u jednom novosadskom poduzeću. Tvrtka je privatizirana prije dvije godine i najvažnije u ovoj godini mi je da nisam ostao bez posla, jer na žalost neke moje kolege jesu. Još bih od značajnih događaja naveo 18. rođendan tj. punoljetstvo starije kćeri. U idućoj godini ne očekujem ništa spektakularno. Najvažnije mi je zdravlje moje obitelji.

Ivan Pinter, student iz Novog Sada

Aktivan sam član LSV-a, te je za mene osobno najvažniji događaj u ovoj godini promjena gradske vlasti u Novom Sadu u svibnju na izborima. Novosađani su pokazali da žele promjenu. Mi sada participiramo u gradskoj vlasti, te u idućoj godini očekujem još osjetnije poboljšanje uvjeta života za sve Novosađane i da će nam samim tim i rejting rasti. Kao studentu, značajno mi je i to što sam dao uvjet za završnu godinu studija. Po prirodi sam optimist, te se ne obazirem na trenutnu financijsku krizu i očekujem da će se situacija tijekom 2009. popraviti.

Marija Šarić, službenica iz Novog Sada

Meni i mojoj obitelji najvažniji događaj u protekloj godini je vjenčanje našeg sina Miroslava u rujnu. Bili smo u pripremama za taj događaj cijeli kolovoz, a vjenčanje je bilo 6. rujna u Novom Sadu. Bilo je prekrasno, došli su i rođaci iz Zagreba. Nevjesta mi je iz Zrenjanina. Potajno se nadam da ću u idućoj godini postati baka.

Robert Stojecki, menadžer iz Petrovaradina

Ne bih imao ništa posebice izdvojiti što mi je obilježilo 2008. godinu. Značajan događaj je da je supruga dobila posao u travnju, te nam je to poboljšalo kućni proračun, a i ona se bolje osjeća od kada je počela raditi, s obzirom da je više od godinu dana tražila posao. Radim kao menadžer u jednoj agenciji za promet nekretnina, te bih kao negativno izdvojio da se posljednja 3 mjeseca u 2008. godini osjetio financijska kriza i puno je slabija prodaja nekretnina nego početkom i sredinom godine. Nadam se da će se situacija srediti u 2009. te da će biti više posla i za nas koji radimo u ovoj djelatnosti. Također se nadam da ćemo postati roditelji u 2009. godini.

Stjepan Šimić, umirovljenik iz Novog Sada

Kao umirovljenik, nemam što reći. Ova, kao i prethodne godine su mi iste, baka i ja krpamo kraj s krajem. Mirovina je mala, a i ova financijska kriza je izgleda dobro došla vlasti, te je dobar izgovor da se mirovine ne povećavaju, kako su na izborima obećali. U idućoj godini ne očekujem ništa, samo da ne bude još gore. Ako tečaj eura naraste, sve će poskupjeti a mirovine su iste, bit će još teže.

Ružica Torubarov iz Plavne

Jedva čekam 31. prosinca, da ispratim ovu godinu. Nadam se da će mi 2009. biti bolja i uspješnija.

Stipan Lavrić iz Plavne

Meni osobno protekla je godina bila dobra. Mnogima je bilo teško, ali uvijek može biti i gore. Ne daj Bože da bude gore! Po mojoj procjeni možemo se nadati da 2009. neće biti lošija od prošle godine.

Nada Dević iz Plavne

2008. godina bila mi je nikakva na svim poljima. Kako se govori i piše u medijima, čini se da će mi 2009. biti još gora i teža.

Dario Bošnjak iz Plavne

Prošla godina je bila veoma burna i bogata kulturnim manifestacijama. Kao dobar primjer na ovim prostorima bilo je obilježavanje 320. obljetnice doseljavanja Hrvata iz Bosne u ove krajeve. U novoj 2009. godini očekujem da će biti bolje za sve nas, osobito u oblasti kulture. Iako se očekuju određene poteškoće, moramo biti optimistični i nadati se da će sljedeća godina biti bolja od prethodne.

godina nova

Klara Oberman,
medicinska sestra iz Sombora

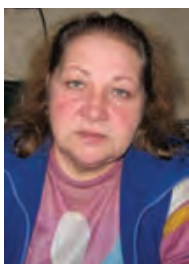
Članica sam HKUD-a »Vladimir Nazor« i mogu reći kako mi je protekla godina bila veoma zanimljiva. Na sceni imam ulogu Klare, što sam i u stvarnom životu, dobit ću novi tekst, a nagodinu ću na sceni dobiti i novoga muža. Hvala Bogu da smo zdravi, da mi je sin dobro i da polaže ispite. Zdravlje je najbitnije, a sve ostalo će se nadomjestiti. Voljela bih da iduća godina ne bude lošija od ove i da bude skromna kao i ova.

Ivan Butković,
student iz Sombora

Prošla mi je godina bila dobra, jer sam na vrijeme položio ispite i upisao godinu redovito. Inače sam glazbenik i divno je što sam počeo predavati tamburu u Baču. Od glazbe zarađujem i mogu reći da je bilo i pomalo krize. Lijepe trenutke sam doživio s obitelji i s djevojkom, ništa spektakularno, ali lijepo. Sljedeće godine očekujem završiti fakultet i upisati master, a možda i Srednju glazbenu školu. Osobito bih želio da se iduće godine zaboravi ova ekonomska kriza o kojoj se tako puno govori, a kriza je u stvari u ljudima. Volio bih da nestane.

Jelica Đanić,
kućanica, iz Sonte

Iz godine u godinu sve manje se veselim dolasku božićnih i novogodišnjih blagdana. Muž mi je sitni obrtnik, ja sam po ugovoru s Centrom za socijalni rad angažirana na odgoju djece iz obitelji koja nemaju uvjete za njihove najminimalnije potrebe. Materijalna kriza velikoga dijela žitelja Sonte evidentna je i to se odmah odražava i na obujam rada, pa i na realnu zaradu mogega muža. S druge strane, nadoknada koju primam od Centra već nekoliko godina se ne mijenja, dječji doplatci se ne mijenjaju,

a cijene proizvoda i usluga vezanih za egzistenciju u stalnom su porastu. Nemojmo se lagati – živimo dobro samo po statistici, koja nam tumači kako je prosječna plaća u Općini Apatin blizu 40.000 dinara. Zanima me tko je »zaslužan« za taj prosjek, kad najviše onih koje znam radi mjesečno za 12-15.000 dinara, a veliki broj je uposlen samo formalno, poduzeća im ne rade, prihoda uopće nemaju. Oni, vjerojatno, niti ne ulaze u statistička izračunavanja. Pitam se kako ti ljudi plaćaju struju, komunalije, kako uopće kupuju hranu, koja je, realno, preskupa. Tješi me, a i donosi mi ono malo radosti veselje djece, kako moje unučadi, tako i ove kojima smo muž i ja staratelji, zbog svetog Nikole, Božića i anđela, Nove godine i Djeda Mrza. Raduje me da oni ipak žive u svojem svijetu, a muž i ja potruditi ćemo se da što manje osjete krizu.

Ana Miličić, kućanica, iz Sonte

Suprug i ja živimo sami u vlastitoj kući u Sonti, a djeca, unučad i, da se pohvalim, jedno praunuče, žive u Hrvatskoj. Obidu oni nas, a još češće mi njih, tako da smo malo-malo, pa na nekakvom putu. Ja suradu-

jem s Radionicom i posudionicom pučkog ruha u Zagrebu, a aktivna sam i u sončanskoj »Šokadiji«, koja mi je druga obitelj. Muž i ja živimo od mirovine, koju dopunimo prihodima od prodanih ručnih uradaka, kako mojih, tako i djedovih. Potrebe nam nisu velike, tako da krizu ne osjetimo u onoj mjeri u kojoj je osjećaju mlađi, pogotovo oni koji imaju djecu. Baka i djed su kroz godinu prištedjeli toliko da djeci mogu priuštiti radost blagdana, radost darivanja, koja oplemenjuje i duše onih koji daju i duše onih koji primaju. Poručila bih svima: u blagdanskim danima zaboravite bar malo svoje svakidašnje brige, blagdane posvetite svojoj obitelji i svojoj vjeri, ljepše ćete se osjećati.

Ivan Bata Zavorski iz Morovića

U Moroviću sam radio na Ekonomiji, poljoprivredno gospodarstvo, a žena je vodila kuću, pa kada smo zamijenili, i ovdje sam se u Dopsinu zaposlio u IPK i radio sve do mirovine. Kada se sin oženio, ostao je kod kuće i počeli smo stvarati obiteljsko gospodarstvo.

Danas je to respektabilno obiteljsko gospodarstvo opredijeljeno za proizvodnju mlijeka, s 20 muznih krava i 35 grla u staji. Radimo puno, a Bogu hvala, i imamo. Imamo svu potrebitu mehanizaciju, pet traktora, kombajn, i sve što uz to ide, a obrađujemo više od 150 hektara zemlje. dosta je sin kupio, ima i nešto u zakupu i naravno naše, što smo zamijenili. Ova je jesen bila rodna, kupili smo još nešto zemlje, sin je kupio novoga džondira za keš i kupio je Opelovog terenca, a ja i moja baka Mara vozimo malu Opel korsu. Imamo i svinja, uglavnom za potrebe domaćinstva, sin voli konje i trenutno ima kobilu i ždrijebe, mada je bilo i po pet konja u staji, u Hrvatskoj smo, evo već 15-tu godinu i ne možemo se požaliti. U novoj godini, sebi i svojim ukućanima, a i svim Vašim čitateljima, želim najprije puno zdravlja, pa i malo sreće, mladima da ima posla, jer kada čovjek radi može nešto i očekivati, i puno božjeg blagoslova.

Stajka Velker iz Gibarca sada u Velikoj Bršljanici

Ne mogu se pohvaliti da smo se baš snašli, jer morali smo kupiti kuću, a to nam je odnijelo sve što smo imali, muž je par puta mijenjao posao, djeci još moramo pomagati, a u tekstilnoj industriji ne možeš naraditi ko gluhom nasvirati. Norme velike, plaće male, pa nemreš ni na gablec. I još gazda poruči da će za Božić dijeliti otkaze. Ta cijeli smo prosinac samo o tome pričali, pa i Božić, Bože prosti, presjedne. Valjda su mu prenijeli da napestost raste, pa je odluku prolongirao do 16. siječnja, ali sad će to. Pa kako se radovati novoj godini. Plaća mala, stalno sam u minusu, otplaćujem kredit, i što je tu za radovanje. Ipak svim ljudima dobre volje, pa i vašim čitateljima želim puno zdravlja, puno sreće i ljubavi u novoj 2009. godini. Živjeli!

Anketu sprovedi:

M. Tucakov, I. Kušeta, Z. Gorjanac, I. Andrašić i S. Žebić

Josip Ivanković, predsjednik Pučke kasine 1878.

Istinu ne treba pakirati u celofan

Prelo Pučke kasine, koje će biti održano 24. siječnja u restoranu KTC-a u Subotici, nije kontra Velikom prelu u Dvorani sportova, jer oduvijek je bilo puno prela i uvijek je svatko birao na koje će prelo otići, kaže jedan od organizatora

Razgovor vodio: Zvonimir Perušić

Pučka kasina 1878. uskoro će obilježiti 130. obljetnicu organiziranja prvog Velikog prela u Subotici. To je prelo na Marin dan, 2. veljače 1879. godine, održano u hotelu Pešta, u zgradi kasnijeg Narodnog kazališta. Bila je to do tada najveća hrvatsko-bunjevačka manifestacija u gradu, koja je Pučku kasinu učvrstila na poziciji vjerojatno najznačajnije institucije u povijesti hrvatskog naroda na ovim prostorima.

Pučka je kasina ukinuta nakon Drugog svjetskog rata, da bi je skupina Hrvata ponovno osnovala 1998. godine pod nazivom Pučka kasina 1878. Predsjednik ove institucije Josip Ivanković dugogodišnji je djelatnik hrvatske zajednice, sudionik mnogih događaja i svjedok mnogih uspjeha i neuspjeha ove manjinske zajednice.

HR: Za nepunih mjesec dana, na Marin dan, bit će točno 130 godina od kada je najstarija hrvatska institucija, Pučka kasina, organizirala prvu veliku manifestaciju – Veliko prelo. Hoće li sadašnja Pučka kasina 1878. i na koji način, obilježiti tu značajnu obljetnicu?

Pučka kasina, nakon osnivanja u prosincu 1878. godine, 2. veljače 1879. godine organizirala je Veliko prelo, kao ozbiljnu i u to vrijeme veoma

zahtjevnju manifestaciju. Naravno da će današnja Pučka kasina, koja nastavlja rad tadašnje Pučke kasine, obilježiti tu obljetnicu, tako što će organizirati prelo u restoranu KTC-a u Subotici. Pokušat ćemo to prelo učiniti što izvornijim, da to bude narodna zabava, a ne koncert.

HR: Znači li to da Veliko prelo, koje se održava u Dvorani sportova, smatrate koncertom?

Moram reći da Veliko prelo u Dvorani sportova ima puno elemenata koncerta i ne vidim da je to dan zabave, veliki dan opuštanja. Mislim da se u nemogućnosti popune programa, zapravo organizira koncert i ljudima tako prođe večer. Organizatori misle da su na takav način, ljudima koji su za to platili, dali adekvatnu uslugu.

HR: Ali, to je prelo ipak, i prošle i pretprošle godine, privuklo svaki put više od tisuću ljudi. Stalno se govori kako je cilj omasoviti tu manifestaciju, zar ne?

Da ima većih dvorana, skupilo bi se i više ljudi. Ima puno ljudi koji su željni dobrog programa, ima ih više od tisuću. Ali, mislim da se to može na drugi i bolji način postići.

HR: Kako će se zvati to prelo koje će organizirati Pučka kasina u KTC-u? Kada će to prelo biti i s kakvim programom?

Zvat će se Prelo Pučke kasine, a bit će održano 24. siječnja. Što se programa tiče, bit će to zabava i opuštanje za cijelu večer, kao što je to i nekada bilo. Svirat će naš poznati tamburaški sastav »Ravnica«, za koji sam siguran da će jako dobro zabaviti naše ljude. Tijekom večeri, između glazbenih dijelova programa, zajednički ćemo se podsjećati na to kako je izgledalo prvo prelo. Znači, bit će to obilježavanje obljetnice prvog prela, ali istovremeno i dobra zabava.

HR: Gdje se mogu nabaviti ulaznice i po kojoj cijeni?

Ulaznice se mogu nabaviti u Pučkoj kasini pozivom na telefon 024/546-415 ili 064/400-9840, a cijena je 1000 dinara. Ova cijena obuhvaća večeru, piće po volji i dobru zabavu. Kao organizatori, želimo da gosti dođu u bunjevačkoj narodnoj nošnji, i svatko tko bude tako odjeven, na ulazu će dobiti kupon za bogatu tombolu.

HR: Može li se onda reći da je Prelo Pučke kasine kontra Velikom prelu, koje organizira Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo«?

Ovo će biti izvorno naša manifestacija i budući da će se sadržajno razlikovati od prela u

Dvorani sportova, ne mislim da je kontra tom prelu. Osim toga, prela je i ranije bilo puno, i po selima i po salašima, nikad nije bilo samo jedno prelo. Ljudi su oduvijek birali na koje će prelo otići, odlazili su tamo gdje su mislili da će dobiti ono što očekuju, ili da će se bolje zabaviti.

HR: Zar ne bi bilo bolje da se Pučka kasina uključi u organizaciju Velikog prela, skupa s Hrvatskim kulturnim centrom »Bunjevačko kolo«?

Vidite: vjerujem da će velik broj ljudi, koji će biti na našem prelu u KTC-u, doći i na prelo u Dvorani sportova. Vjerojatno ću i ja biti među njima. Uopće ne mislim da jedno isključuje drugo. Ali, smatram da ne može proći 130. obljetnica Velikog prela, a da ga Pučka kasina ne obilježi. Bilo bi neodgovorno od nas, od sadašnjeg vodstva, da to ne uradimo. Ujedno smo vidjeli da HKC »Bunjevačko kolo«, kao organizator Velikog prela, nije željelo posvetiti pozornost obilježavanju te obljetnice. Osim toga, Pučka kasina je puno puta i ranijih godina nudila suradnju, željeli smo s njima skupa sudjelovati u organizaciji i Velikog prela i Dužijance, podijeliti s njima uloge, ali nismo nailazili na razumijevanje. Sad nam jednostavno ne ostaje ništa drugo nego uraditi ovo. Mislim da proslavu naše obljetnice ne može organizirati nitko drugi osim nas samih.

HR: Bilo je govora i o tome da će Pučka kasina imati svog predstavnika u Organizacijskom odboru Dužijance. Što je s tim bilo?

Pučka kasina je i ove godine imala svog predstavnika u Organizacijskom odboru Dužijance, kojega je imenovao gradonačelnik Subotice. Dali smo kvalitetnog predstavnika, Ljudevita Vujkovića Lamića, koji je i prethodnih godina sudjelovao u organiziranju Dužijance, međutim, taj naš predstavnik niti jednom nije pozvan na sastanak Organizacijskog odbora, niti na bilo koji dio organizacije Dužijance. To je neshvatljivo. Ako nudimo suradnju bez ikakvih uvjeta, onda ja to doista ne razumijem. Grad je odlučio, a ne mi, da predstavnik Pučke kasine sudjeluje u organiziranju Dužijance, a netko iz »Bunjevačkog kola« je to opstruirao.

HR: Nekadašnja je Pučka kasina bila vrlo utjecajna institucija, a djelovala je u reprezentativnom prostoru, u vlastitoj zgradi u današnjoj Drapšinovoj ulici broj 5 u središtu Subotice. Što je s tim prostorom danas i zašto Pučka kasina nije u smještena u tom istom prostoru?

Ovo bih pitanje razdvojio u dva dijela. Prvo, što je bila Pučka kasina? Pučka kasina je bila insti-

tucija koja je ostvarivala takve rezultate, da se mi i danas pitamo kako su oni sve to uspjeli uraditi. Kad samo malo sagledate što su sve ti naši prethodnici uradili, to je za divljenje. Recimo, Pučka kasina nije bila politička institucija, ali je dala čak sedam gradonačelnika Subotice, odnosno, toliko je bilo gradonačelnika koji su izabrani iz njenih redova. Bila je to veoma ugledna institucija, koja je u svom brojnom članstvu dogovorila važne stvari i taj se dogovor poštovao. Kada se prije izbora u Pučkoj kasini dogovorilo tko će biti gradonačelnik, taj je to i postao, zato što su građani podržali prijedlog koji je dogovoren u Pučkoj kasini. Dakle, to je bila vrlo ozbiljna institucija i imala je jako dobre rezultate. Mi se, za sada, sigurno ne možemo pohvaliti takvim rezultatima.

Što se zgrade Pučke kasine tiče, ona je 1904. godine izgrađena na vrlo dobroj lokaciji u središtu grada. I nije to bila bilo kakva zgrada, nego kvalitetna, velika građevina, koja je i danas tamo i u uporabnom je stanju. Nažalost, ta je zgrada 1947. godine oduzeta, kao i druga imovina. U toj zgradi je sada, a i puno godina unazad, šah klub. Ne razumijem zašto je u ovom gradu šah klub tako važan da ne može ustupiti niti dio tih prostorija Pučkoj kasini. Mi smo to u puno navrata pokušavali, puno smo obećanja dobili, ali ništa se od toga nije ostvarilo. To uopće nije dobar prostor za jedan šah klub. Osim toga, velik dio tog prostora se daje i u podzakup, a Pučka kasina nema svoj prostor u kojem bi djelovala. Izgleda da Pučka kasina, za koju znamo što je sve značila u povijesti našeg naroda, jednostavno ne može imati svoj krov nad glavom. Niti dva četvorna metra.

HR: Od koga ste službeno tražili vraćanje te zgrade?

Tražili smo je od Grada Subotice puno puta. I sada smo već dva mjeseca najavljeni kod gradonačelnika.

HR: Kada ste je prvi put tražili? Prije deset godina, čim smo ponovno osnovali Pučku kasinu. Nakon toga tražili smo je od svih gradonačelnika, i od *Istvána Ispánovicsa*, i od *Géze Kucsera* i sada, evo, od *Saše Vučinića*. Nikad nije prošlo više od nekoliko mjeseci, a da se ne sastanemo s gradonačelnikom i ne razgovaramo o toj temi. Uvijek smo dobivali obećanja da će nešto biti urađeno, ali nikad ništa od toga. Imali smo sastanke i s predstavnicima šah kluba, u organizaciji gradonačelnika, ali bez ikakvog uspjeha.

E sad, ako Grad ne želi ili zbog nekog razloga ne može vratiti pravo korištenja te kuće, mi smo predložili da se Pučkoj kasini dodijeli neka druga zgrada, neki drugi prostor. Međutim, Pučka kasina od Grada ne može dobiti niti drugi prostor. Uopće nije jasno zbog čega. Non-stop radimo, izdajemo Glasnik Pučke kasine, posljednjih smo godina imali više od 50 manifestacija, objavili 12 značajnih knjiga, doveli smo iz Osijeka operu Dužijancu u Suboticu, puno smo toga uradili i puno ćemo još uraditi, ali da to sve moramo raditi u privatnim kućama i stanovima naših članova, to je neshvatljivo.

HR: Gdje je sad sjedište Pučke kasine?

Sjedište je u privatnoj kući našeg tajnika Ljudevita Vujkovića Lamića u Svetozara

Markovića 11. Tamo je sjedište i najčešće tamo radimo, ali se sastajemo i u kućama drugih članova.

HR: Zanimljivo je da se Pučka kasina u Glasniku, ali i na javnim priredbama, često poziva na svog pokojnog člana vlč. mr. Lazara Ivana Krmpotića. Zbog čega?

Prije svega zbog toga što je ponovno osnivanje Pučke kasine bila ideja mr. Lazara Ivana Krmpotića. On je bio taj koji je sve nas vukao za rukav i svakom od nas pojedinačno govorio koliko je važno ponovno osnovati Pučku kasinu. On je bio taj koji nas je stalno podsjećao na povijest i ogroman značaj Pučke kasine. Pučka će kasina objединiti Bunjevce i Hrvate, tako je govorio. Svi smo mi puno znali o Pučkoj kasini, ali ipak smo od njega saznavali pojedinosti koje nam do tada nisu bile poznate. Na njegov je, dakle, poticaj Pučka kasina i nastala 1998. godine. Te se godine, nakon puno razgovora i dogovora, baš u kući Ljudevita Vujkovića Lamića sastala jedna veća skupina nas, Hrvata, i tada smo i službeno odlučili ponovno osnovati Pučku kasinu.

Neki možda i nisu dovoljno poznavali pokojnog Lazara Ivana Krmpotića. On je bio potpuno predan hrvatskom narodu i stvarno je bio naš idejni vođa. Ideja je uvijek imao toliko da su se morale selektirati i svatko je u tome mogao naći sebe i uključiti se u rad. Nama nedostaje takav idejni vođa kakav je bio on. Osim toga, Lazar Ivan Krmpotić je bio veliki radnik, koji je jako volio ovaj narod. Mislim da je dobro radio i njegov rad ne treba zaboraviti. Točno je da je govorio oštro, ali sve što je govorio bila je istina. A, kao što znamo, istina ponekad boli. Ali, što sad?

HR: Kad smo već kod oštine, i Vi znate oštro reagirati, a intrigirajuće tekstove objavljuje i Glasnik Pučke kasine, čiji ste urednik. Što time želite postići? Što se mene tiče, moguće je da mi je narav pomalo takva, ali činjenica je kako ne volim istinu pakirati u pet celofana. Nažalost, mislim

da se danas narodu nudi jako puno falš istine. U nekadašnjoj Pučkoj kasini to nije bilo tako. Lažima se nije mogla kupiti masa. Uvjeren sam i znam da se samo istinom mogao postići rezultat. A sada, kad čitamo, slušamo ili gledamo naše medije, pa kod nas je sve super. A, zapravo su stvari potpuno drugačije. Ja ih tako vidim.

HR: Od svih hrvatskih institucija, čini se kako je Pučka kasina jedina koja je ozbiljno tražila povrat oduzete imovine. Ona se i u Glasniku redovito bavi tom temom, u više je navrata pisano i o zgradi u kojoj je bilo kino »Zvezda« u Braće Radića, koja je u zadužbini biskupa Lajče Budanovića, a već je prodana privatniku. Koji je rezultat tog vašeg angažmana? I zašto se druge hrvatske institucije ne bave pitanjem povrata imovine?

Pučka kasina se tim problemom bavi od kada je ponovno osnovana. Pokojni mr. Lazar Ivan Krmpotić došao je u posjed oporuke biskupa Lajče Budanovića. Po toj oporuci mr. Krmpotić je istraživao, angažirao je i ljude iz Pučke kasine, pa smo tako pripremili sve sudske dokumente, dakle katastarske, ZK izvode, ugovore

o kupoprodaji. Cjelokupna je dokumentacija pripremljena i objavljena je knjiga »Zadužbina Lajče Budanovića«, čiji je autor pokojni svećenik *Josip Temunović*. Nažalost, u Subotičkoj biskupiji to nije shvaćeno na odgovarajući način. Mi smo željeli pomoći i Subotičkoj biskupiji i svima u ovom gradu, da se vrate te zgrade. Mi u Pučkoj kasini svakako nismo mislili uzeti sve te zgrade, niti to želimo, niti je to moguće. Ako možemo, vratit ćemo našu zgradu, ali interes bi bio da se hrvatskoj zajednici vrati sve ono što joj pripada. To su zgrade u Matije Gupca 8 i 10, zatim i u Harambašićevoj 5 i 7, te u Braće Radića 9.

Prodaja zgrade u kojoj je bilo kino »Zvezda« posebna je priča. Mi smo se obratili Agenciji za privatizaciju i dobili odgovor kako Agencija za privatizaciju ne prodaje zgradu, nego kapital. A što je bila osnova kapitala? Pa, zgrada, naravno. Što je »Suboticafilm« imao osim zgrade? Ništa.

HR: A kako komentirate informaciju da je Srpska pravoslavna crkva odlučila Manojlović palaču u središtu Subotice, na Korzu, koja će joj biti vraćena, dati na korištenje Bunjevačkoj matici?

To je interesantno. Zanimljivo je kako Srpska pravoslavna crkva pomaže katolike Bunjevce. Iza toga sigurno postoje neki drugi interesi. Bunjevačka matica je mnogo prije koristila te prostorije. Grad Subotica je u uređenje prostorija Bunjevačke matice utrošio 10 milijuna dinara, to smo nedavno čitali u Hrvatskoj riječi. Ali, zašto je Pučka kasina toliko manje vrijedna od Bunjevačke matice? Pa, Pučka kasina ne samo da ne može dobiti prostorije na Korzu, nego nigdje u gradu. Što mislite, koliko u financiranju rada Pučke kasine sudjeluje Grad Subotica? Ništa. Niti dinara.

HR: Doista, tko financira Pučku kasinu?

Pučku kasinu u najvećoj mjeri financiraju njeni članovi. Glasnik financiramo sami, mi članovi pojedinačno, iz vlastitih džepova. I financirat ćemo i dalje. Jedan dio sredstava za Glasnik osiguraju i naši donatori i simpatizeri.

HR: A javljate li se na natječaje?

Naravno, javljamo se redovito, ali evo i sada smo dobili odbijenicu od Grada Subotice, iz ureda načelnika Odjela za društvene djelatnosti Grge Franciskovića. Obavijestili su nas da naša prijava za natječaj nije prošla, a nisu nas obavijestili čije prijave jesu prošle. Tražit ćemo tu informaciju i nadam se da ćemo je dobiti. Jasno je nama kakva je politička situacija u državi i kakvo je ukupno ozračje. Onaj tko nije blizak Demokratskoj stranci, taj ne može ni na što računati. Nitko tko ima svoj stav, a ne njihov, ne može ni na što računati. Taj nema mogućnosti zraka dobiti, a ne novca.

HR: A financiranje iz Republike Hrvatske?

Republika Hrvatska preko Generalnog konzulata u Subotici skriva se iza Hrvatskog nacionalnog vijeća i na taj način sufinancira one koji kontroliraju i onemogućavaju pravi rad HNV-a. A, HNV vidimo kako radi. Znači, ako imate drugačije mišljenje od njihovog, nema šanse da dobijete bilo što.

HR: Spominjali smo već Bunjevce i Bunjevačku maticu. Pučka kasina je poznata po tome da okuplja ljude istog naroda, a različitog nacionalnog opredjeljenja. Ona inicira i razgovore između predstavnika Bunjevaca nehrvata i Bunjevaca Hrvata. Kakav se dijalog vodi i ima li šanse za nadvladavanje tih podjela?

Pučka kasina je još jako davno zatražila od Hrvatskog nacionalnog vijeća da započne dijalog s Bunjevačkim nacionalnim vijećem. Dakle, postoje dva nacionalna vijeća, zašto se to dogodilo, tko je do toga doveo, to je sad druga priča, ali dajmo vodimo dijalog. Vidite, ako ste posvađani s bratom, ne možete se s njim pomiriti tako da mu lupite pljusku, i onda kažete – hajmo se pomiriti. Tako se ništa ne može postići. Mora se polako i postupno tražiti izlaz. Vodili smo jako puno razgovora s predstavnicima Bunjevaca, i to o vrlo teškim stvarima. Recimo, prije popisa stanovništva 2002. godine Pučka kasina je organizirala skup na kojem su nazočni bili

svi – i predstavnici bunjevačkih i predstavnici hrvatskih institucija. Dijalog je bio žestok, pušila se dvorana. Ali, pušila se pola sata, a kad smo ispućali streljivo, razgovarali smo kao normalni ljudi. Ja sam predsjedavao tom skupu i dobro se toga sjećam. Pazite, svi su rekli svoje. Svatko je rekao što misli. Bili su predstavnici i HKC-a »Bunjevačko kolo« i Hrvatskog akademskog društva, kao i Bunjevačke matice, KUD-a »Bunjevka« i svih drugih institucija.

Mi ne možemo ignorirati problem koji je nastao. Ne možemo ga ignoriranjem rješavati. A što je pozadina svega? Pozadina je da je svojevremeno sukob s Bunjevcima bilo pitanje opstanka DSHV-a. I s druge strane, pitanje opstanka Bunjevačke stranke bio je sukob s Hrvatima. Kad tako postavite stvari, onda uvijek imate temu, uvijek imate krivca, ne morate ni o čemu razmišljati i stvar ide. To nije dobro, to sigurno ne pridonosi razvoju našeg naroda.

Moramo razgovarati. I na naše prelo pozvat ćemo ljude i iz jedne i iz druge opcije. Mi ne mislimo kao ljudi iz bunjevačkih institucija, ali kad počinjemo razgovor, počinjemo ga na sljedeći način: Hajmo ljudi vidjeti što nam je zajedničko. I kad pobrojimo stvari koje su nam zajedničke, ostaju samo jedna ili dvije stvari koje nas razlikuju.

HR: Jedna od tih stvari je nacionalno izjašnjavanje. A što je druga?

Pa, recimo, i to što Srpska pravoslavna crkva pomaže Bunjevce, a ne i Hrvate. Ali i to je posljedica nečeg. Po svemu, a prije svega po financiranju, vidi se o čemu je riječ. Nekome u Republici Srbiji to odgovara i tu također treba tražiti uzrok naših podjela. Sve ovo nije slučajno, nekom ovo odgovara. Zašto hrvatskoj opciji ne treba dati ništa, a bunjevačkoj treba dati sve? Molim, ako to nitko među nama ne vidi, evo Pučka kasina vidi. Ovo je vrlo ozbiljan manjinski problem. Nije moguće, po europskim standardima, jednoj manjini davati u izobilju, a drugoj uzimati.

HR: Jedno vrijeme u Glasniku Pučke kasine bilo je vrlo oštih tekstova u kojima se kritiziralo stanje u hrvatskoj zajednici. Je li se što promijenilo nakon tih tekstova?

Jako velik broj čitatelja Glasnika daje nam potporu. Puno ljudi nam kaže: Svaka čast,

jedino vi napišete ono što i ja vidim da je tako. Mislim da se stvari ipak tiho mijenjaju. Žao mi je, ali na naše oštre tekstove nikad ne dobijemo reagiranje u kome bi netko rekao – e, to nije istina. Nemoguće da se ne može reći kako u tom i tom članku to i to nije istina. Neka netko to napiše, mi ćemo to sigurno objaviti i ispraviti ćemo i ispričati se ako smo pogriješili. Nismo nepogriješivi. Naš je motiv jedino istina. S obzirom da sami iz svog džepa financiramo objavljivanje Glasnika i s obzirom da sami plaćamo poštanske troškove slanja, a list je besplatan, jasno je da nemamo drugog motiva osim istine. Želimo stvoriti uvjete da ljudi mogu čuti i drugačije mišljenje od onog koje je službeno, državno takoreći. Poštujemo i drugu stranu i želimo objaviti i njihove argumente, ali oni se ne javljaju sa svojim demantijima. Jednostavno ih nema.

I ovom prigodom pozivam sve koji misle da smo pogriješili, da smo preoštri, da nešto nije točno, neka nam pošalju tekst, mi ćemo ga objaviti i priznati pogrešku. Također pozivam sve da dodu na naš razgovor, koji ćemo 13. siječnja održati u Gradskoj knjižnici u Subotici. Jamčim da će na svako pitanje biti odgovoreno. Tog 13. siječnja održat ćemo Razgovore biskupa Ivana Antunovića, koje Pučka kasina organizira posljednjih 7-8 godina. Tema će biti Pučka kasina i njeno djelovanje kroz cijelu njenu povijest. Mislim da će biti interesantno, a početak je u 19 sati.

HR: Čime ćete se još baviti u 2009. godini?

Imamo puno planova. Želimo objaviti dvije knjige na kojima se radi i o njima ću govoriti kada budu pri kraju. Te smo knjige trebali objaviti u 2008. godini, ali, eto, morali smo to odgoditi zbog nedostatka novca. Zatim, Pučka kasina pokreće akciju da se dostojno obilježi veliki uspjeh Đure Stantića, koji je pobjednik s Međulimpijade 1906. godine, jer on, na žalost, nije dobio svoje mjesto na Fontani olimpijaca. Održat ćemo i nekoliko promocija knjige Bele Tonkovića o franjevcima, a te promocije planiramo kako ovdje, u Somboru i Srijemu, tako i u Hrvatskoj. Svakako nastavljamo tiskati Glasnik, čijih 12 brojeva trebaju biti objavljeni i u idućoj godini.

HR: Bela Tonković je vaš istaknuti član. Međutim, on je već otprilike godinu i pol dana na diplomatskoj dužnosti u Beču. Jeste li u kontaktu s njim?

Kad je god Bela Tonković u Subotici, mi se sretamo. Uvijek imamo o čemu razgovarati. Nama je drago da je on u Beču, smatram kako je i tamo itekako koristan. Znače kako, čovjek na brdu vidi više od onog u dolini. S Belom Tonkovićem dobro surađujemo, a njegov sin Josip je član Glavnog odbora Pučke kasine, pa tako i na taj način održavamo vezu.

HR: Koliko članova ima Pučka kasina?

Članom Pučke kasine postaje se po pozivu. Nama ne treba masovnost. Pozovemo onoga za koga smatramo da treba biti članom. Mi ni na kakve izbore ne idemo, niti mislimo ikad ići na izbore, tako da nam masovno članstvo i nije cilj.

Na snagu stupila odluka koja je podijelila javnost u Hrvatskoj

Nedjeljom zabranjen rad trgovina

Zabrana se ne odnosi na razdoblje turističke sezone, od 1. lipnja do 1. listopada

Iznimke

Od zabrane rada nedjeljom izuzete su trgovine koje postoje u sklopu drugih sadržaja, poput: lječilišta, hotela, autokampova, bolnica, koncertnih i kinodvorana, brodova, štandova i klupa za prodaju cvijeća i svijeća, suvenira, kioska i pekarnica. Nedjeljom i dalje rade benzinske postaje i prodavaonice na malo do 80 četvornih metara unutar zatvorenog dijela postaja poput prodavaonica na postajama, na autocestama, prodavaonice na graničnim prijelazima, kolodvorima, zračnim lukama, lukama i pristaništima te lukama nautičkog turizma.

Nedjeljom će raditi i sve tržnice na malo, kao i specijalizirane trgovine u sklopu tržnice.

Novitet je između ostaloga i ukidanje obveze godišnje inventure malim trgovinama. Navodi se kako je informatizacija trgovina pretpostavka da trgovac u svakom trenutku može imati uvid u stanje imovine u trgovini.

S druge strane, sindikati podsjećaju kako su radnici u trgovinama do sada nedjeljom uglavnom radili, a to im nije bilo dodatno plaćeno i teško su na ime radne nedjelje mogli dobiti slobodan dan. Sindikati su, međutim, ipak podržali odluku.

Zabrana rada nedjeljom od prvog je spominjanja, prije nekoliko godina, podijelila javnost u Hrvatskoj. Crkva je tvrdila kako i trgovci, kao i svi ostali radnici, imaju pravo na odmor na kraju radnog tjedna, odnosno pravo provesti vrijeme sa svojom obitelji i ići u crkvu, trgovci su se žalili zbog smanjivanja obujma posla, dok je dio kupaca navikao u opskrbu ići upravo toga dana, često jedinog slobodnog u tjednu.

Odluku Vlade Republike Hrvatske o zabrani rada nedjeljom, u srpnju prošle godine potvrdio je Hrvatski sabor. Odluka se ne odnosi na vrijeme turističke sezone, tako da će od 1. lipnja do 1. listopada trgovački centri moći raditi i nedjeljom, ali samo od 8 do 13 sati.

Trgovački sektor u Hrvatskoj zapošljava više od 260.000 ljudi.

Z. P.

Od 1. siječnja u Hrvatskoj više nema široko rasprostranjene navike – nedjeljnog šopinga. Naime, prvoga je dana ove godine na snagu stupila zabrana rada nedjeljom za trgovine, premda poslodavci upozoravaju kako bi to moglo izazvati val otpuštanja zaposlenih. Iz Vlade Hrvatske stižu poruke kako zabrana neće biti ukinuta i da će se pazljivo motriti na posljedice njenog uvođenja, dok mali trgovci strahuju od gubitka 7000 radnih mjesta. Za male trgovine, koje su i inače ugrožene nepovoljnim uvjetima na tržištu, gubitak prometa od 15 do 20 posto, koliko se u prosjeku ostvaruje nedjeljom, mogao bi biti koban, preciziraju hrvatski mediji. »Sa sigurnošću možemo pretpostaviti da od 10 tisuća obrtnika trgovaca, koliko ih sada radi nedjeljom i koji su direktno pogođeni ovim zakonom, njih bar 20 do 30 posto neće dočekati drugu polovicu godine«, izjavio je predsjednik Hrvatske obrt-

ničke komore *Boris Vukelić*. On je najavio i kako postoji mogućnost da se Ustavnom sudu uputi zahtjev za ocjenu odredbe o zabrani rada nedjeljom.

Glasnogovornik Vlade *Zlatko Mehun* rekao je kako je odluka donesena kao rezultat konsenzusa socijalnih partnera i to prije prvih znakova ekonomske krize, te da nema potrebe za njenom izmjenom. Međutim, dodao je i kako »život piše norme«, što su pojedini mediji protumačili kao ostavljenu mogućnost za ipak nekakve izmjene pojedinih odredbi ove odluke.

Iz Hrvatske udruge poslodavaca procjenjuju kako će se zabrana rada nedjeljom manje odraziti na prodavce hrane nego na trgovce drugom vrstom robe. U trenutku kada se još pouzdano ne može tvrditi kakvi su i koliki efekti globalne ekonomske krize na gospodarstvo, tajming za uvođenje zabrane rada nedjeljom trgovinama je prilično loš, procjenjuju ekonomisti.

Novi val poskupljenja u Srbiji

Uprvi dan 2009. godine građani Srbije ušli su s poskupljenjima: telefonskog impulsa (33 posto), struje (još se ne zna točno za koliko) i gradskih komunalnih usluga (ovisno o gradu), a poskupljenje lijekova na snazi je već od prosinca prošle godine. Predstoji i podizanje cijena duhana, piva, kave i goriva. Dok se građanima sugerira štednja, analitičari poskupljenja dovode u vezu s monopolom, jednostranom primjenom Prijelaznog trgovačkog sporazuma s EU, ali i populističkim izbornim kampanjama.

Ipak, da nije sve tako crno, govori najava ministra trgovine i usluga Slobodana Milosavljevića da će ove godine pojeftiniti meso, mesne prerađevine i kruh. Za koliko i kada, još nije utvrđeno.

Najvažnija zbivanja u 2008. godini

Kronologija je već po svojem etimološkom značenju (grč. »kronos« – vrijeme i »logos« riječ) govor o vremenu, o onome što je prošlo, ukratko - ona je prikaz povijesnih događanja vremenskim slijedom. Naime, obično se na kraju godine svatko »okrene« unazad i prisjeti se zbivanja koja su, u pozitivnom ili negativnom smislu, utjecala na njegov život, odredila i bitno usmjerila njegov životni tijek. To vrijedi ne samo za pojedince, nego i za sve organizirane skupine,

društva, narode i države. U tom smislu donosimo najvažnija zbivanja na političkoj pozornici prošle godine u državama ove regije, koje su isprepletene poviješću, vezane sadašnjošću i s međusobnim utjecajem na budućnost svake od njih. Po vlastitoj prosudbi o »najvažnijem među važnima«, izdvojen je neki događaj za naslov u pojedinom mjesecu, s čime se ne mora svatko složiti, te može po svojoj hijerarhiji na vrh staviti i neki drugi.

SIJEČANJ – Formirana kosovska vlada

1. siječnja - RH postala nestalna članica Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda na dvije godine.

1. siječnja - Hrvatska je počela primjenjivati Zaštićeno ekološko-ribolovno područje (ZERP), što je izazvalo intenzivni pritisak Slovenije i Italije.

9. siječnja - Kosovo formiralo Vladu na čelu s Hashimom Thaqijem.

12. siječnja - Jedanaest makedonskih pripadnika EUFOR-a poginulo u padu makedonskog vojnog helikoptera u blizini Skoplja.

15. siječnja - Hrvatskoj privremeno zamrznuta sredstava iz PHARE programa za 2006.

25. siječnja - Gazprom kupio 51 posto Naftne industrije Srbije.

28. siječnja - EU ponudila Srbiji privremeni politički sporazum.

VELJAČA – Pobjeda Borisa Tadića

3. veljače - Na predsjedničkim izborima u Srbiji pobijedio je Boris Tadić.

6. veljače - EU odgodila potpisivanje sporazuma sa Srbijom.

14. veljače - Vlada Srbije usvojila odluku o ništavnosti kosovske neovisnosti.

17. veljače - Kosovo proglasilo neovisnost.

18. veljače - SAD priznala Kosovo, u Srbiji prosvjedi.

21. veljače - Na prosvjedima u Beogradu, koje je organizirala vlast, spaljena zastava RH na zgradi Veleposlanstva RH i demoliran hrvatski grb.

22. veljače - Skupština RS najavila mogući referendum o otcjepljenju.

23. veljače - Umro bivši slovenski predsjednik Janez Drnovšek.

OŽUJAK – Hrvatsko priznanje Kosova

8. ožujka - U Srbiji pala Vlada Vojislava Koštunice.

11. ožujka - Pred Haškim sudom započelo suđenje trojici hrvatskih generala – Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču – optuženima za zločine tijekom Oluje.

12. ožujka - Nakon dva mjeseca pritiska Slovenije i Italije Sabor donio odgodu ZERP-a za EU.

12. ožujka - Premijeri Hrvatske i Crne Gore Ivo Sanader i Milo Đukanović u Zagrebu dogovorili izlazak pred Međunarodni sud pravde zbog granica.

19. ožujka - Hrvatska priznala Kosovo i nakon toga Srbija je povukla svoga veleposlanika iz Zagreba na konzultacije.

TRAVANJ – Bush u Zagrebu

3. travnja - NATO pozvao Hrvatsku i Albaniju u članstvo na summitu u Bukureštu, a makedonsko izaslanstvo, čija je zemlja ostala bez pozivnice, u znak prosvjeda napustilo summit. NATO je tada ponudio »intenzivirani dijalog« BiH, Srbiji i Crnoj Gori.

3. travnja - Haški je sud oslobodio krivnje za ratne zločine bivšeg kosovskog premijera Ramusha Haradinaja.

4. travnja - Američki predsjednik George Bush stigao u dvodnevni posjet Hrvatskoj.

6. travnja - Crnogorski predsjednik Filip Vujanović osvojio novi petogodišnji mandat.

9. travnja - Glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoof Scheffer pozvao Hrvatsku i Albaniju na formalno otva-

ranje pregovora o članstvu.

9. travnja - Kosovska skupština usvojila novi Ustav.

10. travnja - Parlament BiH prihvatio reformu policije, što je jedan od uvjeta za približavanje te zemlje EU, a tjedan kasnije to je učinio i Dom naroda.

15. travnja - Hrvatska prihvatila pregovore za članstvo u NATO-u.

17. travnja - U Beogradu počelo suđenje protiv 14 optuženih za pokolj civila u Lovasu

21. travnja - Hrvatska završila 1. krug pregovora s NATO-om.

29. travnja - Srbija potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s EU-om

29. travnja - Sud u BiH osudio je na 10 godina zatvora bivšeg zapovjednika bojne Vojne policije HVO-a Paška Ljubičića nakon što je on postigao sporazum o priznanju krivnje za pokolj u Ahmićima.

SVIBANJ – Pobjeda DS-a u Vojvodini

7. svibnja - RH završila pregovore o NATO-u.

11. svibnja - Na izvanrednim parlamentarnim izborima u Srbiji pobijedila proeuropska koalicija predsjednika Borisa Tadića.

22. svibnja - Udruga Vukovar 91 podnijela u Beogradu kaznenu prijavu zbog zlostavljanja u logorima na području Srbije.

22. svibnja - Haški sud objavio da odustaje od progona hrvatskih novinara zbog objavljivanja tajnog aneksa optužnice u predmetu »Gotovina, Čermak i Markač«.

25. svibnja - Pobjeda DS-a na pokrajinskim izborima u Vojvodini.

27. svibnja - Srbijanski ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić izazvao oštre reakcije izjavom u Zagrebu da je Olujom počinjeno etničko

čišćenje, a takve tvrdnje ponavljao je i kasnije tijekom godine.

27. svibnja - Barroso: RH može završiti pregovore 2009.

31. svibnja - Premijer Republike Srpske Milorad Dodik izazvao snažne reakcije tvrdnjama da je RH stvorena etničkim čišćenjem.

LIPANJ – Pobjeda Gruevskog u Makedoniji

1. lipnja - Na prijevremenim parlamentarnim izborima u Makedoniji, obilježenim nasiljem, pobijedio blok premijera Nikole Gruevskog.

11. lipnja - U okolici Beograda uhićen Stojan Župljanin, optužen u Haagu za zločine u BiH.

11. lipnja - Konstituirana Skupština Srbije.

16. lipnja - BiH potpisala Sporazum o suradnji i pridruživanju s EU-om (SSP).

17. lipnja - Haški sud zatražio od Hrvatske dokumente o Oluji.

19. lipnja - Za pokušaj atentata na Vuka Draškovića na ibarskoj magistrali Legiji i suradnicima izrečena kazna od 40 godina zatvora.

21. lipnja - U Srbiji SPS prekinuo pregovore o sastavljanju vlade s vođom radikala Tomislavom Nikolićem.

24. lipnja - Hrvatska pismom potvrdila interes za članstvom u NATO-u što je bila još jedna formalna stepenica na putu u savez.

SRPANJ – Uhićen Radovan Karadžić

1. srpnja - Odlukom slovenskog parlamenta uvedene vinjete što je kasnije izazvalo niz prosvjeda iz europskih zemalja i blokiranje sredstava iz europskih fondova Sloveniji za gradnju cesta.

2. srpnja - Dogovor DS-SPS o vlasti u Beogradu.

3. srpnja - Žalbeno vijeće Haškog suda oslobodilo je ratnog zapovjednika Armije BiH u Srebrenici Naseru Orića krivice za zločine nad Srbima.

4. srpnja - DS i SPS potpisali sporazum o koalicijskoj vlasti čime su ugašene nade radikala o formiranju Vlade Srbije.

7. srpnja - Američke vlasti pomilovale su hrvatskog emigranta Zvonka Bušića koji je proveo 32 godine u zatvoru, nakon što je bio osuđen na doživotni zatvor zbog otmice putničkog zrakoplova u SAD-u 1976. i smrti policajca koji je stradao pri pokušaju deaktiviranja bombe postavljene u željezničkoj postaji u New Yorku.

7. srpnja - Izglasano povjerenje novoj Vladi Srbije na čelu s Mirkom Cvetkovićem.

9. srpnja - Stalni predstavnici zemalja članica NATO-a potpisali su u Bruxellesu Protokol o pristupanju Savezu Hrvatske i Albanije, u nazočnosti ministara vanjskih poslova dviju zemalja.

10. srpnja - Haški sud osudio Johana Tarčulovskog na 12 godina zatvora za zločine počinjene protiv Albanaca u selu Ljubotena, a bivšeg makedonskog ministra unutarnjih poslova Ljube Boškospkog oslobodio svih optužbi.

13. srpnja - Održan summit »Unija za Mediteran«, Hrvatska primljena u tu uniju.

16. srpnja - Viši zemaljski sud u Münchenu osudio je hrvatskog državljanina Krunoslava Pratesa na doživotnu zatvorsku kaznu zbog ubojstva hrvatskog emigrantskog političara Stjepana Đurekovića 1983. godine.

17. srpnja - Žalbeno vijeće Haškog suda smanjilo kaznu bivšem generalu JNA Pavlu Strugaru na 7,5 godina s osam godina, koliko je dobio prvostupanjnom presudom za propuste u zapovjednoj odgovornosti prilikom razornog topničkog napada snaga JNA na Dubrovnik 6. prosinca 1991. godine.

21. srpnja - U Beogradu uhićen bivši vođa bosanskih Srba Radovan Karadžić, optužen za genocid i ratne zločine u BiH.

24. srpnja - Talijanski sud oslobodio je kapetana bojnog broda crnogorske ratne mornarice

Iliju Brčića optužbi za ratne zločine počinjene u vrijeme dok je bio zapovjednik u JNA, a za koje ga je u odsutnosti Hrvatska osudila na 15 godina zatvora.

25. srpnja - EK Hrvatskoj odmrznula sredstva iz programa PHARE i IPA ocijenivši da je napravila veliki napredak u jačanju svojih administrativnih kapaciteta radi boljeg upravljanja sredstvima pretprijetne pomoći.

26. srpnja - Zastupnici u makedonskom parlamentu izglasali su povjerenje novoj, konzervativnoj Vladi.

29. srpnja - EU odgodila odluku o odmrzavanju Privremenog sporazuma sa Srbijom unatoč uhićenju ratnog vođe bosanskih Srba Radovana Karadžića.

KOLOVOZ – Optužena šesterica Crnogoraca

3. kolovoza - Srbijski predsjednik Boris Tadić zatražio je ispriku od hrvatskih vlasti za provođenje operacije Oluja ustvrdivši da je u njoj ubijeno gotovo dvije tisuće Srba, što je izazvalo oštre reakcije hrvatskog predsjednika i premijera.

15. kolovoza - Tužiteljstvo u Podgorici optužilo šesticu Crnogoraca, bivše pripadnike nekadašnje JNA, za mučenje hrvatskih ratnih zarobljenika u logoru Morinj u Crnoj Gori tijekom rata u Hrvatskoj.

15. kolovoza - Srbijski ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić Općoj skupštini UN-a predao prijedlog da se od Međunarodnog suda pravde (ICJ) zatraži savjetodavno mišljenje o legalnosti proglašenja neovisnosti Kosova.

27. kolovoza - Haški sud (ICTY) optužio bivšu glasnogovornicu haškog tužiteljstva Florence Hartmann zbog nepoštovanja Suda jer je objavila dijelove tajnih odluka Žalbenog vijeća ICTY-a u predmetu protiv Slobodana Miloševića.

RUJAN – Pobjeda Pahora u Sloveniji

1. rujna - Finska nacionalna televizija optužila je slovenskog premijera Janeza Janšu za korupcijsku aferu u nabavi oklopnih transportera »Patria« za slovensku vojsku.

6. rujna - Zamjenik Vojislava Šešelja na čelu Srpske radikalne stranke (SRS) Tomislav Nikolić dao je ostavku na dužnost nakon što je iz Haaga dobio nalog da radikali ne glasuju za SSP.

9. rujna - Srbijski parlament usvojio je Prijedlog zakona o ratifikaciji SSP-a s EU s prelaznim trgovinskim sporazumom.

15. rujna - Mađarska je postala prva članica NATO-a koja je ratificirala protokol o primanju Hrvatske i Albanije u članstvo.

15. rujna - Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (ICTY) osudio je ratnog zapovjednika Armije BiH Rasima Delića na tri godine zatvora, jer nije spriječio ili kaznio zločine pripadnika odreda El-Mudžahid.

21. rujna - Socijaldemokrati Borisa Pahora pobijedili na izborima u Sloveniji.

27. rujna - Bivši pomoćnik hrvatskog ministra obrane, umirovljeni general Vladimir Zagorec uhićen u Beču.

29. rujna - Umirovljeni general bivše JNA Veljko Kadjević postao ruski državljanin.

LISTOPAD – BiH prihvatila SSP

2. listopada - Austrija izručila umirovljenoga generala Vladimira Zagorca

2. listopada - U Haagu počelo suđenje Momčilu Perišiću (64), bivšem načelniku Glavnog stožera JNA 90-ih, za pomaganje u pokolju 8.000 muslimana u Srebrenici, opsadu Sarajeva i nekažnjavanje hrvatskih Srba za granatiranje Zagreba

3. listopada - Europski sud za ljudska prava u Strasbourgu odbacio tužbu troje državljanina RH protiv Slovenije zbog duga Ljubljanske banke i traži da se oni obeštete dogovorom sljednica bivše Jugoslavije.

7. listopada - Europska komisija zbog ubojstva Ivane Hodak pozvala RH u borbu s kriminalom.

8. listopada - Žalbeno vijeće Haškoga suda Milanu Martiću (53) potvr-

dilo 35-godišnju kaznu zatvora čime je presuda bivšem predsjedniku tzv. RSK postala pravomoćna.

8. listopada - Opća skupština UN-a, na prijedlog Srbije, prihvatila rezoluciju kojom od Međunarodnog suda pravde (ICJ) traži savjetodavno mišljenje o tome je li jednostrano proglašenje neovisnosti Kosova u skladu s međunarodnim pravom.

9. listopada - Crna Gora i Makedonija priznale neovisnost Republike Kosova.

13. listopada - Slovenski ministar vanjskih poslova Dimitrij Rupel traži da RH iz pregovaračkih stajališta s Europskom Unijom izbací sve što prejudicira granicu i time blokira pregovore RH s EU.

22. listopada - Zastupnički dom parlamenta BiH prihvatio SSP s EU.

24.-25. listopada - Ubojstvo novinara Ive Pukanića i njegova kolege Nike Franjića osudili Europska federacija novinara, Reporteri bez granica, Odbor za zaštitu novinara. Povjerenik Europske komisije za proširenje Olli Rehn i parlamentarni izvjestitelj za Hrvatsku Hannes Swoboda pozvali RH na borbu protiv organiziranog kriminala.

25. listopada - Američki predsjednik George W. Bush potpisao dokument o ratifikaciji Protokola o pristupanju Hrvatske i Albanije u NATO.

30. listopada - Zbog slovenske blokade pet pregovaračkih poglavlja Hrvatska je na međuvladinoj konferenciji u Bruxellesu zatvorila samo jedno poglavlje.

STUDENI – Crnogorska molba za NATO

3. studenoga - Slovenski predsjednik Danilo Tuerk predložio Boruta Pahora za mandatar nove Vlade.

5. studenoga - Europska komisija prvi puta spomenula vremenski okvir za završetak pristupnih pregovora s Hrvatskom.

5. studenoga - Crnogorski premijer Milo Đukanović predao molbu Crne Gore za Akcijski plan za članstvo u NATO-u (MAP).

8. studenoga - Tri najjače političke stranke u BiH - HDZ, SDA i SNSD, postigle načelni sporazum o političkim reformama u BiH.

17. studenoga - Makedonija tužila Grčku Međunarodnom sudu pravde u Den Haagu, jer joj je Atena u travnju vetom spriječila prijam u NATO.

18. studenoga - Međunarodni sud pravde (ICJ) odbacio sve prigovore Srbije i proglasio se nadležnim za hrvatsku tužbu protiv Srbije za povredu Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju genocida.

18. studenoga - Sudac Patrick Robinson postao novi predsjednik Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (ICTY), kao nasljednik talijanskog suca Fausta Pocara.

21. studenoga - Ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković podržao francusku inicijativu za deblokiranje pregovora s EU i rekao da je Zagreb spreman pismeno jamčiti da pregovaračka stajališta RH ne prejudiciraju graničnu crtu sa Slovenijom.

26. studenoga - Vijeće sigurnosti UN odobrilo razmještanje policijsko-pravosudne misije Europske Unije na Kosovu (EULEX).

27. studenoga - Slovenija odlučila ne uvoditi vinjete na autocestama za kraća razdoblja, protivno zahtjevu Europske komisije.

PROSINAC -

1. prosinca - Hrvatska je preuzela jednomjesečno predsjedanje Vijećem sigurnosti UN-a.

2. prosinca - Hrvatski ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković prvi je put sudjelovao na sastanku šefova diplomacije zemalja članica NATO-a.

2. prosinca - Slovenija objavila će podržati nastavak pristupnih

pregovora Hrvatske s Europskom Unijom ako dobije jamstvo da Zagreb u svojim stajalištima ne prejudicira međudržavnu granicu.

4. prosinca - Ministri vanjskih poslova zemalja Američko-jadranske povelje, među kojima i hrvatski ministar Gordan Jandroković, potpisali su dodatak povelji, čime su skupini pristupile BiH i Crna Gora.

4. prosinca - Slovenska vlada uputila je u parlamentarni postupak protokole o uključenju Hrvatske i Albanije u NATO.

7. prosinca - U mjestu Gornja Crkvina kod Bosanskoga Šamca otkrivena je masovna grobnica Hrvata, koje su postrojbe bosanskih Srba pobile na početku rata 1992. godine.

9. prosinca - Pod predsjedanjem hrvatskog predsjednika Mesića održana sjednica Vijeća sigurnosti UN-a posvećena globalnom terorizmu.

9. prosinca - Konzultacije francuskog predsjedništva EU-a sa Slovenijom o rješavanju pitanja slovenske blokade hrvatskih pristupnih pregovora i dalje bez napretka.

11. prosinca - Hrvatska prihvaća francuski prijedlog kojim bi se jamčilo da nijedan dokument u pregovaračkom procesu neće prejudicirati granicu između Hrvatske i Slovenije, izjavio je u Bruxellesu hrvatski premijer Ivo Sanader.

12. prosinca - Slovenski premijer Borut Pahor izjavio da njegova država ostaje pri uvjetima koje je predstavila francuskom predsjedništvu EU-u za nastavak pristupnih pregovora s Hrvatskom.

12. prosinca - Glavni haški tužitelj Serge Brammertz Vijeću sigurnosti podnio izvješće u kojem je ustvrdio da Hrvatska nije predala neke od ključnih dokumenata u predmetu Gotovina i pozvao da to hitno učini.

12. prosinca - Hrvatska je poboljšala sustav istrage i procesuiranja ratnih zločina, ocijenjeno je u izvješću za 2008. godinu Ureda Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS).

12. prosinca - Vlada Republike Hrvatske posebnom je izjavom ponovila svoju spremnost za prihvaćanje francuske inicijative, kojom bi se potvrdilo da dokumenti Republike Hrvatske korišteni u procesu pristupnih pregovora s EU ni na koji način ne prejudiciraju rješavanje graničnog pitanja između Hrvatske i Slovenije.

12. prosinca - Hrvatski premijer Ivo Sanader je na sjednici Vlade istaknuo kako bilateralna pitanja država ne bi trebala biti »na stolu pregovora« s EU te ponovio da Hrvatska želi dobre odnose sa svim susjedima, pa i Slovenijom.

13. prosinca - Srbijski ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić izjavio je kako je hrvatska Vlada odgovorna za narušavanje odnosa sa Srbijom, ali je dodao kako to ne znači da se u sljedećoj godini ne treba učiniti sve kako bi se premostili problemi u odnosima dviju zemalja.

14. prosinca - Srbijski ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić je u razgovoru za agenciju Tanjug izjavio da Srbija ima godinu dana za formuliranje protutužbe protiv Hrvatske na Međunarodnom sudu pravde i najavio kako će se u njoj nalaziti osvrta na zločine ustaša u NDH.

17. prosinca - Hrvatska svoje članstvo u EU neće kupovati teritorijem niti će ikad prihvatiti ucjene i isključivost kojima nije mjesto u EU, rekao je na izvanrednoj konferenciji za novinare premijer Ivo Sanader u povodu slovenske najave blokade pregovaračkih poglavlja Hrvatske s EU.

Priradio: Tomislav Vuković

Usvojen proračun Grada Subotice za 2009. godinu

Gradnja i štednja

*Štedljiviji proračun usvojen jednoglasno * Više sredstava za ekonomsko poslovanje, obrazovanje, zdravstvo i medije, a manje za troškove Gradske uprave, zaštitu životnog okoliša i socijalnu zaštitu*

Ovogodišnji proračun Subotice, kojega je gradonačelnik *Saša Vučinić* ocijenio štedljivim, iznosi 4.012.150.000 dinara, što je za oko 126 milijuna dinara manje od prošlogodišnjeg. Uspoređujući

dinara, za fizičku kulturu izdvojeno je nešto više od 48 milijuna, a za kulturu 420 milijuna. Za financiranje političkih stranaka predviđeno je 2.800.000 dinara, za rad ombudsmana 7.753.000, Fond za razvoj poljoprivrede raspolagat će

no povećanje sredstava za financiranje rada medija, rekao kako se nada da će povećana sredstva pomoći da se kakvoća informiranja podigne na višu razinu.

»Cilj nam je zadržati razvoj ovoga grada, a štednja se nameće.

privatizacije planirana su u iznosu od 15 milijuna dinara, koja će se utrošiti po programu revitalizacije prometnica. Prihodi od samodoprinosu planirani su u iznosu od 21 milijun dinara, tijekom 2009. naplaćivat će se u 4 mjesne zajed-

ga s onim iz 2008., u tekućoj godini veća su sredstva izdvojena za zdravstvo (30 milijuna umjesto prošlogodišnjih 19), obrazovanje (740.491.000 umjesto 706.967.000), ekonomsko poslovanje (194.200.000 umjesto 148.051.000), te za usluge emitiranja i nakladu (89 milijuna umjesto prošlogodišnjih 52.161.000 dinara).

Troškovi rada Skupštine Grada, Gradskog vijeća i gradonačelnika smanjeni su u ovoj godini, pa će tako iznositi 65 milijuna dinara, dok su prošle godine iznosili 71.862.000 dinara. Za otpremnine uposlenicima koji će prihvatiti program racionalizacije broja uposlenika u Gradskoj upravi predviđeno je 10 milijuna dinara.

Stambeno-kreditni pronatalitetni fond će raspolagati s 30 milijuna

s 10 milijuna, koliko je predviđeno i za razvoj gospodarstva, dok je za poljozaštitu izdvojeno 35 milijuna.

Kada je riječ o medijima, za TV medije na mađarskom jeziku izdvojeno je 18 milijuna dinara, za TV medije na srpskom i hrvatskom jeziku 27 milijuna, a za tiskane medije, tjednike, na jezicima koji su u službenoj uporabi Grada 2 milijuna dinara. Predviđeno je da se ta sredstva koriste po ugovoru, a temeljem raspisanog javnog natječaja. Za financiranje Radio Subotice izdvojeno je 42 milijuna dinara.

Gradonačelnik *Saša Vučinić* je još u fazi planiranja proračuna za 2009. godinu istaknuo kako je namjera zadržati i povećati ulaganja u grad, te je jednom prigodom, osvrćući se na značaj-

Stoga proračun mora biti razvojan, realan i štedljiv, te se dnevno mora pratiti njegovo ostvarenje», istaknuo je gradonačelnik na drugoj izvanrednoj sjednici Skupštine Grada.

Nenamjenski transfer iz republičkog proračuna za Grad Suboticu utvrđen je u iznosu od 720.004.000 dinara i veći je za 13,92 posto u odnosu na prošlu proračunsku godinu. Namjenski transfer za dječju zaštitu, učeničke i studentske karte planiran je s rastom od 10 posto u odnosu na 2008. godinu. Namjenski transfer od drugih razina vlasti planiran je za realizaciju projekata međunarodne i međuregionalne suradnje u iznosu od 16 milijuna dinara.

Za realizaciju projekta izgradnje pročišćача predviđena su 478.400.000 dinara, a primanja od

nice (Bajnat, Aleksandrovo, Novo selo, Radanovac). Grad se u ovom novom proračunu prihvatio subvencionirati nekoliko poduzeća - »Subotičku toplanu«, »Subotica-trans«, »Vodovod i kanalizaciju«, »Pogrebno« i novoosnovano »Park Palić«.

Proračun za 2009. godinu usvojen je jednoglasno (52 glasa za), a značajnije kritike, osim da vijećnicima nije ostavljeno dovoljno vremena proanalizirati prijedlog proračuna, nije bilo. Uz usvajanje proračuna, na ovoj su izvanrednoj sjednici Skupštine Grada donijete i odluke o administrativnim i boravišnim pristojbama, te su izmijenjene i dopunjene odluke o osiguravanju sredstava za zaštitu i unapređivanje okoliša.

D. D.

Budućnost – obnovljivi izvori energije

Struja iz prirode

Potencijal Srbije u alternativnim ili obnovljivim izvorima energije procijenjen je na oko 4.8 milijuna tona ekvivalenata nafte. Da bi se koristio ovaj oblik energije potrebno je uložiti 15.000 eura. Država treba dati subvencije

Potencijal Srbije u alternativnim ili obnovljivim izvorima energije procijenjen je na oko 4,8 milijuna tona ekvivalenata nafte. U Vojvodini je najveći potencijal u biomasi, komunalnom otpadu, energiji vjetrova, geotermalnoj energiji i malim hidroelektranama. Srbija, u odnosu na razvijene europske države, troši sedam puta više energije da bi stvorila 1000 dolara bruto domaćeg proizvoda i do četiri puta više od zemalja koje su prošle tranziciju, poput – Mađarske, Poljske, Slovenije i Hrvatske. U zemljama koje su članice Europske Unije država daje poticajna sredstva ukoliko netko od građana želi koristiti alternativne izvore energije.

»Vojvodina ima puno potencijala, ali država i pokrajina moraju pomoći. Kod nas u Sloveniji skoro svaka kuća se grije, a koristi i u druge svrhe geotermalnu energiju. Da bi se koristio ovaj oblik energije potrebno je

uložiti 15.000 eura, ali novac se brzo vrati, a i daje se doprinos očuvanju okoliša«, objašnjava Božo Đukić iz Centra za obnovljive izvore energije u Sloveniji. Subotica i njena okolica imaju potencijal koristiti obnovljive izvore energije, i to uglavnom geotermalne. Energija se može stvoriti i iz podzemnih voda, tvrdi Đukić.

»Na Krivaji i u njejoj okolici mogla bi se koristiti geotermalna energija. Građani su zainteresirani, ali kako nema pomoći od strane države sve je još u obliku ideje«, rekao je predsjednik NVO »Hrast« Đuro Vavroš.

Energetska efikasnost i okretanje domaćim obnovljivim izvorima su u mnogim republičkim dokumentima apostrofirani kao apsolutni prioritet, ali, na žalost, to je samo na papiru.

»Najveća neracionalnost u potrošnji energije je u oblasti potrošnje struje, jer je ona najjeftinija i kao takva pogodna za

rasipanje. Europa je taj problem riješila prije 15 godina donošenjem odgovarajućih zakona koji zabranjuju prekomjernu potrošnju, dok je u Srbiji Zakon o energetskej efikasnosti još u domeni razmatranja. Ako uzmemo biomasu za proizvodnju struje po proizvedenoj toplotnoj jedinici oko četiri puta je

jeftinija od zemnog plina. Isti slučaj je i s bioplinom«, rekao je pokrajinski tajnik za energetiku i mineralne sirovine Radoslav Striković. Strategija razvoja energetike u Srbiji do 2012. godine predviđa 24.000 novih radnih mjesta, od čega 14.000 u Vojvodini.

Sandra Iršević

Slična iskustva

Građani Hrvatske već godinu i pol dana uz potrošene kilovate struje plaćaju i naknadu za razvoj alternativnih izvora energije, ali novac stoji neiskorišten. Kako navodi hrvatska televizija RTL problem je nastao, jer je za dobivanje dozvole neophodno pribaviti brdo papira. Prije više od godinu dana započet je eksperimentalni projekt izgradnje solarne elektrane Jose Gorete u Kadinoj Glavici nedaleko od Drniša, koja je za sada samo eksperiment.

»Nedostaje mi dozvola za lokaciju i ja sam do sada izgubio preko pet tisuća eura, a trebao sam isplatiti dobar dio tog postrojenja. Sada se sve samo prolongira«, kazao je za hrvatski RTL proizvođač struje Josko Goreta.

Završen novogodišnji međunarodni ekumenski susret mladih u Bruxellesu

Vidimo se u Poznanu!

Više od 40 tisuća mladih iz cijele Europe, ali i s ostalih kontinenata, među njima i nekoliko tisuća iz Srbije i Hrvatske, u nedjelju, 4. siječnja, vratilo se svojim kućama s novogodišnjeg hodočašća u Bruxelles. Susret mladih u Bruxellesu i ove je godine organizirala Međunarodna ekumenska zajednica iz Taizea, koja, osim ovih susreta, tijekom ljeta organizira i ekumensko hodočašće mladih vjernika u francusko mjesto Taize.

Među hodočasnicima iz gotovo svih zemalja Europe novu su godinu na briselskim ulicama, u tamošnjim župama, školama i

drugim okupljalištima, dočekali mladi i iz Subotice, Novog Sada, Sombora, Svetozara Miletića, Beograda, Zrenjanina i drugih mjesta.

Novogodišnji doček u organizaciji kršćanske braće iz Taizea svake se godine održava u drugom gradu. Prošlogodišnji susret bio je u Ženevi, prije toga u Zagrebu, Milanu, Lisabonu, Hamburgu, Barceloni, Parizu, Budimpešti itd. Susret u Bruxellesu bilo je 31. ovakvo okupljanje do sada. Novu 2010. godinu mladi će vjernici dočekati u poljskom gradu Poznanu.

T. Perušić

Restauracija katedrale svete Tereze Avilske

po izgradnji objekta kao posljedica slijevanja terena. Za ove poslove u gradskom proračunu izdvojeno je četiri i pol milijuna dinara.

Uidućih godinu i pol dana bit će urađena kompletna tehnička dokumentacija za rekonstrukciju i restauraciju katedrale svete Tereze Avilske. Formiran je tim koji čine stručnjaci Međupćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture, Građevinskog fakulteta i Direkcije za izgradnju grada. Izrada dokumentacije podrazumijeva temeljna geostatička i druga istraživanja čitavog objekta od temelja do vrha tornjeva. Jedan od ciljeva je i zatvaranje pukotine između dva tornja, koja je nastala ubrzo

Zaleđeno jezero Palić – novo mjesto za zabavu!

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

HKPD »Tomislav« iz Golubinaca koncem godine organizirao

Tradicionalni godišnji koncert

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubinaca organiziralo je u nedjelju, 28. prosinca, već tradicionalni godišnji koncert šestu godinu za redom. Koncert je održan u prepunoj kazališnoj dvorani u Staroj Pazovi. Mlađi odjel folklornog odjela za ovu prigodu izveo je dječje plesove iz Srijema, stariji su također prikazali plesove iz Srijema, dok su najstariji otplesali splitske gradske plesove i premi-

jerno izveli plesove iz Slavonije u koreografijama *Petra Kudre* i *Filipa Udovića*. Sigurno da koncert HKPD-a »Tomislav« ne može proći bez tamburaškog orkestra, čiji su solisti *Dubravka Čačić* i *Zoran Lepšanović*. Oni su otpjevali desetak numera koje su razgalile srca i emocije nazočne publike. Tamburaški dio koncerta počeo je božićnom pjesmom »Tiha noć«.

Kao gost koncerta nastupio je Gradski tamburaški orkestar »Stara Pazova« pod upravom *Laze Jovanovića*. Predstavili su se s četiri kompozicije, koje je publika pozdravila pljeskom.

U pozdravnom govoru predsjednik HKPD-a »Tomislav« *Mato Groznica* pozdravio je uzvanike: dekana zemunskog preč. *Jozu Dusparu*, *Rajku Rajić* iz Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, zastupnika u Skupštini Republike Srbije i predsjednika DSHV-a *Petra Kuntića*, časte sestre iz Zemuna, profesora *Zorana Mulića*, predstavnike hrvatskih udruga HKPD »Matija Gubec« iz Rume i HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, predstavnike lokalnih vlasti i na kraju se zahvalio svima na potpori u radu Društva.

Publika je na koncertu u Pazovi uživala u pjesmi i plesu, a voditeljica programa *Anita Kovačević* zakazala je novo sastajanje u Golubincima sredinom veljače na golubinačkom maskenbalu.

Ivan Radoš

Predstavnici HKUPD »Matoš« iz Plavne na godišnjem koncertu KUD-a »A. G. Matoš« u Tovarniku

Matoš s obiju strana Dunava

Na poziv predsjednika KUD-a »A. G. Matoš« iz Tovarnika *Martina Živića*, u prosincu predstavnici »Matoša« iz Plavne nazočili su godišnjem koncertu ove udruge. Ovo je bila prigoda da dvije udruge, koje su za svoj naziv odabrale ime velikog hrvatskog književnika, konačno uspostave suradnju. Time je »Matoš« iz Plavne realizirao svoj plan rada za 2008. u cijelosti.

Domaćini su nas primili veoma srdačno i bili su ugodno iznenađeni našim dolaskom, a pokazali su veliko zanimanje za naše društvo i mjesto iz koga dolazimo. U njihovom KUD-u,

koji je nakon ratnih zbivanja potpuno obnovljen, nalazi se dosta mladih članova – plesača, pjevača i tamburaša. Zato ni oni ne znaju mnogo o A. G. Matošu, a kamoli o njegovoj vezi s Plavnom. Stoga će uspostava suradnje biti višestruko korisna za obje udruge.

Pozorno smo pratili njihov cjelovečernji koncert u dvorani nove Vile Tovarnik, kome su nazočili, među ostalim, načelnik Općine Tovarnik *Marinko Beljo*, vlč. *Robert Maculjko*, predstavnici KUD-ova iz okolice i drugi. Cjelokupan program koncerta posvjedočio je tvrdnju dr. *Josipa Andrića* da su Bačka, Baranja, Srijem i Slavonija jedno glazbeno područje u našoj narodnoj glazbi. To je područje istih melodija, istih ritmova, istog glazbenog izričaja, područje s kojeg je tambura postala naš glavni narodni instrument.

Zvonimir Pelajić

Ruma dobila prvog čovjeka općine

Novi predsjednik Goran Vuković

Na sjednici Skupštine općine Ruma 23. prosinca 2008. godine za novog predsjednika općine Ruma izabran je *Goran Vuković* (DS) dok je za njegovog zamjenika izabran *Dragan Kardaš* (SPS). Imenovani su i članovi radnih tijela skupštine u kome su sudjelovanje uzeli predstavnici svih stranaka koje se osvojile mandate u lokalnoj skupštini sem predstavnika Srpske radikalne stranke. Izabran je i novi direktor JP Vodovod i to *Dragan Paunović* (SPS).

Na sjednici SO Rume od 26. prosinca usvojen je i proračun općine za 2009. godine kao i izvještaji o radu općinskih javnih poduzeća, a za novu direktoricu Doma zdravlja u Rumi izabrana je *Vesna Savčić* (DS), dok je za njenu zamjenicu određena *Snežana Bojanić-Stojić* (DSS).

N. Jurca

Forum žena DSHV-a uručio darove

Članice Forum žena DSHV-a iz Sombora su krajem prosinca posjetile Gerontološki centar, odnosno Dom za njegu i stare osobe na Apatinskom putu u Somboru, te starima i bolesnima, odnosno korisnicima doma uručili lijepe darove. Ovom je humanitarnom akcijom Forum žena DSHV-a, Podružnice Sombor htio razveseliti one najpotrebitije. Predsjednicu Forum žena *Vesnu Čuvarčić* u pratnji *Zdenke Dorotić*, *Irenke Cigić Parčetić*, *Marije Matarić* i *Ružice Cigić Parčetić* dočekali su direktor Gerontološkog centra *Slobodan Skendžić*, upravnik *Goran Basta*, glavna sestra *Dragica Mijalović* i radna terapeutkinja *Jela Čortan*. U ugodnoj atmosferi uz kavu, direktor je predstavio Gerontološki centar i njihov rad.

Z. G.

»Tragovima Šokaca« – post festum

Manifestacija je zaslužila više

Sedam institucija kulture Hrvata-Šokaca iz bačkoga Podunavlja prošle je godine zajednički obilježilo 320-tu obljetnicu dolaska predaka iz Soli u Bač. Nakon završetka manifestacije, stječe se dojam kako od strane HNV-a, kao generalnog pokrovitelja, nije pokazana volja za dizanje projekta na razinu koju zaslužuje

Piše: Ivan Andrašić

Šest institucija kulture bačkoga Podunavlja s predznakom »hrvatski«: Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo »Mostonga« iz Bača, Kulturno prosvjetna zajednica Hrvata »Šokadija« iz Sonte, Kulturno umjetničko društvo Hrvata »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo »Dukat« Vajska-Bodani, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo »Matoš« iz Plavne, te Udruga građana »Urbani Šokci« iz Sombora zajedničkim projektom »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008« prošle su godine obilježile 320 – tu obljetnicu doseljavanja skupine od oko 3.000 Hrvata-Šokaca iz Soli, današnja Tuzla, u Bač.

POVIJEST: Mnoge skupine migranata u to vrijeme predvodili su franjevci Bosne Srebre, pa su tako 1688. godine fratri iz samostana Gradovrh ovu skupinu doveli u bački samostan, noseći pred sobom sliku Gospe Radosne, koja se i danas čuva u holu samostana u Baču. Ovaj samostan sve do 1705. godine nazivan je Gradovrškim. U bačkom Podunavlju puk je imao dobre uvjete za biološki opstanak, tako da njegovi potomci i danas žive na prostorima od Bačkog Brega do Plavne. Po današnjoj klasifikaciji povjesničara ova etnička grupacija svrstana je u kategoriju starijega hrvatskoga iseljeničtva. Pojam »starije hrvatsko iseljeničtvo« odnosi se na hrvatske nacionalne zajednice koje su s hrvatskih etničkih prostora migrirale u razdoblju od 12. do početka 18. stoljeća, a danas se na prostorima svojih domicilnih država smatraju autohtonim manjinskim hrvatskim zajednicama. Šokci govore štokavsko ikavskim narječjem, za razliku od Bunjevaca služe se starijom akcentuacijom, nastalom prije 15. stoljeća, a raširenom po cijelom hrvatskom govornom području.

Danas, 320 godina po dolasku na prostore Podunavlja, potomci ovih migranata dio su hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji. Kroz svoje kulturno-prosvjetne institucije s hrvatskim predznakom čuvaju bogatu kulturološku baštinu i tradicije predaka, a s puno uspjeha svoj identitet iskazuju kroz njegovanje već spomenute ikavice stare akcentuacije. Pored sta-

Ujedinjen i složan hrvatski puk

Samo ujedinjen i složan hrvatski puk na ovim prostorima uspjeh će sačuvati svoj identitet, samo ujedinjen i složan uspjeh će bogatu tradiciju predaka sačuvati za potomke. Stoga je na posljednjoj sjednici Organizacijskog odbora »Tragova Šokaca« dogovoreno da se šokačke udruge 2009. godine okupe oko novog zajedničkog projekta.

rogovora kroz rad dramskih, literarnih i recitatorskih odjela njeguju i hrvatski književni jezik. **REALIZACIJA PROJEKTA:** Realizacija projekta »Tragovi Šokaca...« počela je 15. svibnja u Osijeku okruglim stolom na temu »Ugledni Šokci i Bunjevci«, te u Sarajevu 30. i 31. svibnja i 1. lipnja okruglim stolom na temu »Muka Isusova u pobožnostima i običajima Šokaca u Bačkom Monošturu«. Prva središnja manifestacija održana je u Tuzli 31. svibnja i 1. lipnja, a potom je u Osijeku u prostorijama »Šokačke grane« 11. lipnja održana književna večer »Baču u čast«, u Sonti 28. lipnja susret pučkih pjesnika hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini »Lira naiva«, u Bačkom Monošturu 5. srpnja III. festival marijanskog pučkog pjevanja. Zajedničkom koreografijom »Pje-

sme i igre Šokaca bačkog Podunavlja«, koju je osmislila članica »Šokadije« Ljiljana Tadijan, udruge obuhvaćene projektom sudjelovale su 6. srpnja na ovogodišnjim »Đakovačkim vezovima«. Uslijedili su »Mikini dani« u Bačkom Bregu 17. kolovoza, etno – izložba i kulturno umjetnički program u Plavni 19. srpnja, »Plavi Dunav prigrlio Savu« u Vajski 23. kolovoza, »Susret Šokadije« u Baču 29. kolovoza, književna večer »O jeziku šokačkomu« u Somboru 27. rujna, druga središnja manifestacija u Baču 4. i 5. listopada, »Zavitni dan« u Bačkom Monošturu 12. listopada, »Šokačko veče« u Sonti 22. studenoga i na koncu »Adventski koncert« 5. prosinca u Vukovaru. Sve pobrojane manifestacije održane su pod logom projekta »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008«, a izrodile su i himnu udruga podunavskih Šokaca, autorsku pjesmu članice KPZH »Šokadija« iz Sonte Božane Vidaković »Šokadija«. Generalni pokrovitelj cjelokupne manifestacije bilo je Hrvatsko nacionalno vijeće, supokrovitelji Generalni konzulat RH u Subotici, Tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine AP Vojvodine, Hrvatska matica iseljenika, a medijski pokrovitelj NIU »Hrvatska riječ«.

Nakon završetka manifestacije stječe se dojam kako od strane generalnog pokrovitelja nije pokazana volja za dizanje projekta na razinu koju zaslužuje. Kako inače objasniti nepristvojanje predstavnika HNV-a na središnjim proslavama u Tuzli i Baču? Naime, od svih pobrojanih manifestacija u sklopu projekta, predsjednik HNV-a nazočio je samo dvjema: »Zavitnom danu« u Bačkom Monošturu i »Šokačkoj večeri« u Sonti.

U vrijeme dubokih podjela i evidentne krize unutar hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini ovih sedam udruga Hrvata-Šokaca pokazalo je koliko je prijeko potreban upravo ovakav vid međusobne suradnje. Samo ujedinjen i složan hrvatski puk na ovim prostorima uspjeh će sačuvati svoj identitet, samo ujedinjen i složan uspjeh će bogatu tradiciju predaka sačuvati za potomke. Stoga je na posljednjoj sjednici Organizacijskog odbora »Tragova Šokaca« dogovoreno da se šokačke udruge 2009. godine okupe oko novog zajedničkog projekta.

Nema sela u Šokadiji gdje se ne čuje topot kopita

Božićno jahanje u Dopsinu

Diljem Šokadije uobičajeno je pokladno jahanje, pa kada dođu poklade, valjda nema sela u Šokadiji gdje se topot kopita ne miješa s poskoćicama, a šokački bečarac, drumarac i svatovac ne dopunjuje raznje konja. No, do poklada još ima, a ovih sam dana pozvan na božićno jahanje u Dopsin, selo nedaleko od Osijeka u Općini Vladislavci. Treći je dan Božića, Sveti Ivan, imendan mogega oca, pa idem polako autom kroz Livanu, Čepin, Vladislavce i Dopsin, tražeći pogledom ostatke zapaljene slame. Nećete mi vjerovati, nigdje. Pa ljudi moji, je li to moguće?

Mi u Gibarcu smo slamu iz kuće, koju je dada unosio na Badnju večer, iznosili rano ujutro na treći dan Božića. Volio sam kad me probude, pa se i ja nađem u poslu. Dada, najprije, nekoliko gužvi slame zatakne u krošnje kajsije, jabuke, šljive i oraha, da vočke i novoj godini dobro rode, a onda svu slamu iznese na čupriju ispred kuće, i čeka. Prilaze susjedi, svaki vadi polić iz džepa, a dada iznosi politru iza kapije, ta on je svečar. Čestitaju, nazdravljaju, i kada plane prvi plamen, svi vade šibicu iz džepa i pale. Eh, tu sam sliku zapamtio, nosim je i dan-danas u sebi, diljem šora plamen ispred svake kuće, pa se cijeli šor zrcali u prozorskim oknima i snježnom pokrivaču. Nema više dobrih, starih običaja.

METEŽ U DOPSINU: U Dopsinu metež. Na igralištu mjesnog nogometnog kluba već 10–15 konja i isto toliko jahača, a valjda se cijelo selo skupilo oko vatre gdje se peče slanina na ražnju, cvrči kobasica, a nudi se kuhana rakija i jeger. Žagor, galama pa i pjesma, tija, šokačka.

Vidim tu najviše Morovićana, Sočana, Kukujevcana, starosjedilaca i Bosanaca, prognanika iz Bosanske Posavine. Zdenko Prskalo, Zvonko Osekovac, Bata i Dragan Zavorski.

Ščeva iz Sota, Mika iz Vašice, Tadija iz Bosne, ali i gosti iz Semeljaca, Čepina, Ernestinova i čak iz Baranje.

»Prošle smo se godine također okupili ovdje«, kaže *Željko Zavorski*, vlasnik kobile Rajne, od koje ima tri ždrjebeta, i nastavlja: »isto na treći dan Božića, jer i otac i sin su Ivani, no, došlo je tek pet konjanika. Danas nas ima sa svih strana, od Vinkovaca, Vukovara, Đakova do Baranje. Unatoč zimi i minusu došlo je čak 15 sudionika. Član sam Konjičkog kluba 'Slavonija i Baranja' iz Ernestinova, a trenutačno samo ja u Dopsinu držim konje. Sudjelovao sam više puta na pokladnom jahanju, bio sam na Đakovačkom vezovima, spremam se na Vinkovačke jeseni, a mislim da će konje zavoljeti i moja djeca. Dida *Tunja Zavorski* u Moroviću imao je konje, pa evo i mi ovdje u Hrvatskoj nastavljamo tu tradiciju. Kako je i običaj, obišli smo desetak kuća, desetak domaćina, 3–4 su Morovićani i po dva Sočani, starosjedioci i naši prijatelji iz Bosanske Posavine. Svagdje nas ugoste kolačima, kobasicom, kuhanim vinom, a mi otpjevamo po koju i idemo dalje. Večeras je fešta u Domu kulture, uz tamburaše, lovački čobanac i toplu janjetinu s ražnja«.

POČETAK TRADICIJE: »Jedan dio sredstava osigurali smo iz proračuna Općine

»Kako ne bi bili zadovoljni, kada vidimo ovoliko konja i jahača«, kaže *Dragan Zavorski* i nastavlja: »pa nekad je u Moroviću svaka hrvatska obitelj imala konje, i bili smo poznati po izvlačenju hrastova iz šume, i to ne bilo kakvih već orijaša. Pa mi smo drvima snabdijevali čitavi Srijem, sve do Vukovara, Bapske i Iloka«.

Vladislavci«, kaže *Tunja Kovačević*, porijeklom Morovićan, član Općinskog vijeća i dodaje: »a ostalo smo dotirali sami, po 100 i 200 kuna. Želja nam je da ovo okupljanje postane tradicionalno okupljanje Morovićana u Dopsinu, ali i svih ljudi dobre volje i naših prijatelja, koji s konjima dolaze čak iz Baranje. Bilo je i prije pokušaja organiziranja Morovićana, pa su tako u Ivanovu kod Donjeg Miholjca imali turnir u malom nogometu za Veliku Gospu, a mi smo u Dopsinu držali kirbaj, također za Veliku Gospu. No, izgradnjom crkve u Ivanovu, crkveni god je na blagdan Svetih srijemskih mučenika kasno u jesen, a ovdje kod nas je crkveni god na blagdan Uzvišenja Svetog Križa, 19. rujna, no nas nekoliko i dalje slavi Veliku Gospu, kao nekad u Moroviću«.

Zadovoljni su i gosti. *Petar Lebinec* iz Ivanovca tu je sa sinom *Zdenkom*. *Nikica Matković* je došao iz Popovca u Baranji, jaše Konverzano-Kanistu i kaže da ima desetak uzgajivača konja, a tu su i konjogojci iz Branjinog Vrh, također u Baranji. *Darko Ćelik* je došao iz Ernestinova, a njegovu kobilu Lizu jaše kćer, koja je došla čak iz Dubrovnika. *Danijela Budimir* došla je iz Viškovaca kod Vinkovaca, jaše od prvog razreda osnovne škole, došla je na pastuhu Samsonu, čisti Hrvatski toplokrvnjak, a sudionica je svih poznatih manifestacija od Đakovačkih vezova do Vinkovačkih jeseni i pokladnoga jahanja. Najmlađi sudionik, *Josip Đukić*, došao je iz Slakovaca na pastuhu Siglavi, lipicanske rase, hvali se da je već bio na mnoštvu šokačkih manifestacija, a ljubav prema konjima naslijedio je od dide. Tako je bilo u Dopsinu ovoga Božića, a tako će biti, nadamo se, i ubuduće.

Slavko Žebić

Održan prosvjed na središnjem gradskom trgu ispred katedrale u Sarajevu

Tko je zabranio Djeda Mraza?

gije. »Djed Mraz ne pita tko je tko, sva su mu djeca jednaka«, rekla je Vlašić-Jusupović.

Reuf Bajrović je, u ime Odbora za obrazovanje obećao zalaganje tog odbora da Djed Mraz ipak dođe mališanima za Novu godinu.

»Ako sad ne stanemo i ne kažemo dosta, ne znam što je sljedeće. Ako sad dopustimo protjerivanje Djeda Mraza, tko je sljedeći na redu da bude protjeran?«, kazao je Bajrović, istaknuvši da su na ovaj skup svi dobrodošli, te da on nema politički karakter. Prosvjedima su se pridružile i nevladine organizacije Zašto ne, Pokret Dosta i Acips.

Naime, prosvjed je održan kao izraz nezadovoljstva što se, prema mišljenju nezadovoljnih roditelja, ove Nove godine može desiti »protjerivanje Djeda Mraza« iz vrtića zbog nečijih inzistiranja da njegov dolazak nije u duhu islamske tradicije.

Pitanje – hoće li Djed Mraz pohoditi za predstojeću Novu godinu mališane u vrtićima, aktualno je u sarajevskoj javnosti na koncu 2008., a osoba za čije ime je javnost vezala protivljenje da on dođe je *Arzija Mahmutović*, direktorica Javne ustanove Djeca Sarajeva, koju čine 24 vrtića.

Podsjetimo, ravnateljica Mahmutović je nakon uvođenja vjeronauka za muslimansku djecu iz sarajevskih vrtića protjerala i Djeda Mraza. Tako će omiljeni dječji gost za božićne i novogodišnje blagdane – Djed Mraz zaobići djecu u tim vrtićima. Roditelji kažu da se takvim odnosom uprave prema benignoj pojavi, kakva je Djed Mraz, šalje ružna poruka o svjetonazoru koji djeca dobivaju u sarajevskim vrtićima.

Arijana Beus

U Sarajevu je na središnjem trgu ispred katedrale održan prosvjed na kojem je zatraženo da ravnateljica Javne ustanove Djeca Sarajeva dozvoli Djedu Mrazu posjet sarajevskim vrtićima uoči novogodišnjih blagdana, kako bi djeci podijelio paketiće. Na skupu je bilo nazočno više stotina djece, roditelja i drugih građana, a mladi prosvjednici su u društvu čovjeka obučenog u odjeću Djeda Mraza i s karakterističnim novogodišnjim crvenim kapama na glavama pjevali dječje novogodišnje pjesme i jasno poručili da tradiciju pojavljivanja Djeda Mraza djeci ne treba oduzimati.

Jedan čovjek je između ostalih nosio i transparent s natpisom: »Tko je taj tko je zabranio djeci Djeda Mraza? Hoćemo izvanredne izbore u BiH! Demobilizirani branitelji to traže!«

U ime grupe roditelja djece iz vrtića, *Vesna Vlašić-Jusupović* je izjavila da je potpuno nevjerovatno da se ona i drugi roditelji te njihova djeca prosvjedom moraju boriti »za lik i djelo« Djeda Mraza kojeg je više generacija, dodala je, doživjelo kao divno sjećanje iz djetinjstva, neizostavni karakteristični lik Nove godine i kao simbol zajedništva i pozitivne ener-

»Ako sad ne stanemo i ne kažemo dosta, ne znam što je sljedeće. Ako sad dopustimo protjerivanje Djeda Mraza, tko je sljedeći na redu biti protjeran?«, poručeno je s prosvjeda održanih u Sarajevu

U organizaciji Udruge umjetnika »August Šenoa« iz Zagreba organizirana

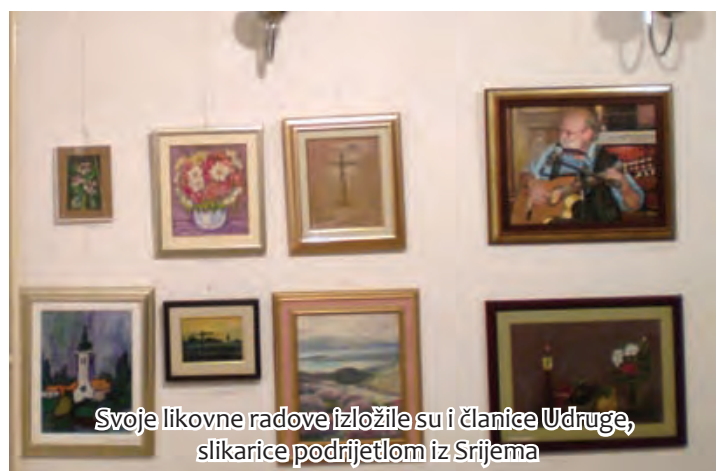
Godišnja izložba slika

Prosinac je mjesec prepun koncerata, izložbi, raznoraznih svečanosti i poslovnih domjenaka, mjesec u kojem se uglavnom podvlači crta i sumira sve što je urađeno u godini koja je iza nas. Kao i svake godine do sada, tako je i koncem prošlog mjeseca Udruga umjetnika »August Šenoa« u suradnji sa Zajednicom protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata organizirala godišnju izložbu slika svojih članova – slikara koji su se predstavili s jednim od svojih najboljih radova po vlastitom izboru, a koji je nastao u godini koja nas je upravo napustila.

Ova »Godišnja izložba slika« tradicionalno se održava zadnjeg tjedna stare godine u Galeriji Doma za stare i nemoćne osobe »Dom-Centar« u Zagrebu i svojevrsna je likovna inventura ponajboljih ostvarenja nastalih u zadnje vrijeme.

Izložbu je otvorio predsjednik Udruge umjetnika »August Šenoa« dr. *Ivan Dujmović* ustvrdivši kako »Godišnja izložba slika« predstavlja svojevrsnu estetsku sintezu pojedinačnog stvaralačkog čina, odraz likovne potrebe i transparentnosti moralne zbilje. »Ova izložba je umjetnički barometar, putokaz u likovnom stvaranju, traženje kreacije ili ljepote kao sinteze estetike različitosti i količine nadahnuća i, svakako, talenata pri izradi likovnog djela kao odraz stvarnosti.

Motivi naših umjetnika nisu nepoznanica, uglavnom su poznati, a odlikuje ih snaga osobnog doživljaja, odsjaj duše, suptilnost i nada očekivanja da su dio života, dio sadašnjosti«, rekao je dr. Dujmović te dodao, kako se na ovoj izložbi tradicionalno susreću afirmirani umjetnici raznih profila i tehnika, senzibiliziranih estetika i poetika, sastaju se pjesnici kista, dobri crtači čistih linija, eksplozivna kolorista i prvi majstori iluminacija.

Svoje likovne radove izložile su i članice Udruge, slikarice podrijetlom iz Srijema

Otvorenje »Godišnje izložbe slika« popraćeno je prigodnim glazbeno-poetskim recitalom članova Udruge i poznatog kantautora *Nevena Duževića* na glasoviru, dok su posebni gosti bili učenici Osnovne škole »August Šenoa« iz Zagreba, koji su također izveli prigodan blagdanski recital, a nastupio je i glazbeni vokalni sastav »Maksimirke«, koji izvodi duhovnu glazbu pod vodstvom prof. *Ljerce Koščak*.

Izložba je otvorena do 15. siječnja ove godine.

Zlatko Žužić

Slovenija blokirala Hrvatsku na putu u EU

Podgrijani sporovi i hladniji odnosi

*Put Hrvatske u EU ne ovisi samo o rezultatima njezina rada, već i dobroj volji susjeda *
Narušeni međudržavni odnosi zemalja Zapadnog Balkana, osim što štete samim državama
i njihovim građanima, usložnjavaju i planove Europske Unije koja ih čeka u svojim redovima*

Slovenija je prije tri tjedna u Bruxellesu svojim vetom blokirala Hrvatsku u pregovorima s Europskom Unijom, a mediji u Sloveniji pišu kako bi, također zbog međusobno nedefiniranih granica, Hrvatska jednako tako mogla blokirati Srbiju... Poslije raspada Jugoslavije puno toga je ostalo nedorečeno, tako da zemlje Zapadnog Balkana, koje se pripremaju za kandidature ili pak članstvo u EU, u ovu europsku zajednicu unose i nove probleme, unaprijed stavljajući do znanja tko im to stiže u njihove redove. Puno toga neriješenog, puno loših sjećanja, a nedavno i krvi, stalni su povodi vraćanja u prošlost, a uz to se uglavnom ne propušta prigoda za zakočiti susjeda u njegovu napretku. Aktualni odnosi se vrlo lako iščitavaju. Hrvatska tužba, srpska protutužba, slovenska blokada...

Vanjskopolitičke nedoumice, poput graničnih sporova, jako su zahvalna tema za političare, jer im dobro dođu za odvrćanje pozornosti s unutarnjih političkih problema, te za dobivanje jeftinih političkih bodova. Naime, dok u slučaju neprimjerenih izjava ili neodržanih obećanja na domaćoj sceni mogu očekivati brz odgovor političke konkurencije, u slučaju međunarodne scene te bojazni nema. Jedina slovenska nada je da svoje rješenje nametne kao uvjet priključivanja Hrvatske Europskoj Uniji, a trenutačna hrvatska politika – pod svaku cijenu u EU – izgleda joj ide na ruku.

SLOVENSKA BLOKADA: U Bruxellesu je 19. prosinca održana međuvladina konferencija o pristupanju Hrvatske Europskoj Uniji. Iako je Zagreb ispunio sve što je Bruxelles od njega tražio, od 10

pripremljenih poglavlja otvoreno je samo jedno, i to javne nabave, a od završenih pet zatvorena su tri i to – ekonomska i monetarna politika, informacijsko društvo i mediji te intelektualno vlasništvo. Preostala poglavlja pripremljena za pregovore ostaju na čekanju dok Slovenija ne povuče veto.

»Slovenija nije mogla pristati na većinu poglavlja koja su se trebala otvoriti i zatvoriti u pregovorima Hrvatske i EU, jer dokumenti iz hrvatske pristupne dokumentacije prejudiciraju granicu te se blokadom usprotivila 'jednostranim koracima' na graničnoj crti, kojima je mijenjano stanje zatečeno osamostaljenjem dviju država, a kad ne bi tako reagirala, Slovenija bi pristala na svršen čin«, stoji u dokumentu koji je objavilo slovensko Ministarstvo vanjskih poslova.

»Italija je nas prisilila da promijenimo Ustav, a sličan pristup tijekom pregovora sa Slovenijom, Slovačkom i Češkom imala je Austrija«, izjavio je predsjednik vanjskopolitičkog odbora slovenskog parlamenta Ivo Vajgl.

»Ovo sa slovenskom blokadom je neprihvatljivo, međutim, to neće naškoditi Hrvatskoj, jer mi nastavljamo svoj tempo prema Europskoj Uniji«, izjavio je poslije slovenske blokade hrvatski premijer Ivo Sanader dodajući, kako »Vlada ne može prihvatiti zahtjev za izuzimanjem bilo kakvog dokumenta u budućem postupku pred Međunarodnim sudom pravde«, a po tom pitanju u Hrvatskoj su ovoga puta jedinstveni i vlast i oporba, a sve to uz potporu predsjednika Stjepana Mesića.

Glavni povjerenik EU za proširenje Olli Rehn istaknuo je kako »broj poglavlja ne utječe na razinu napretka u pregovorima s Hrvatskom, ni na sagledavanje hrvatskih napora da u posljednjih mjesec dana ispuni zadane kriterije«. Upitan koliko je realan i provediv plan Europske komisije za dovršetak pregovora s Hrvatskom do kraja 2009. godine, s obzirom na trenutačnu situaciju, povjerenik Rehn je rekao da je on u »potpunosti provediv«.

PROBLEMATIČNI: Uz javno obznanjeni stav Vlade Slovenije, slovenski su mediji pokrenuli kampanju u kojoj se tvrdi da je Hrvatska »problematična država« koja, kako navode, ima »granične sporove« sa svim susjednim državama, osim s Mađarskom. Na granici sa Slovenijom to su – Piranski zaljev, granica na Muri i Sveta Gera, s Crnom Gorom – poluotok Prevlaka, s BiH – granica na Uni kod Kostajnice, granica kod Željave (Bihać) i kod Martin Broda, dok su sa Srbijom sporne točke granica na Dunavu i kod Principovca blizu Iloka. Ljubljansko Delo tako piše kako je slovenska blokada pouka za Srbiju, ističući pritom kako Hrvatska s

tom državom nakon raspada Jugoslavije još nije sklopila sporazum o granici pa bi ju Hrvatska na jednak način mogla blokirati u pristupnom procesu. Ovaj list, naravno, ignorira nedavno obećanje premijera Ive Sanadera kako Hrvatska prema Srbiji neće postupati na način na koji Slovenija tretira Hrvatsku. Unatoč dosadašnjim političkim trzavicima, ukupna robna razmjena između Hrvatske i Slovenije u prvih šest mjeseci prošle godine dosegla je 1,469 milijardi dolara, što je povećanje od 20 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. No, za razliku od tih prijašnjih, procjenjuje se da će najnoviji politički spor ipak utjecati i na gospodarske odnose.

Promatrajući ove dvije zemlje, ali i druge zemlje Zapadnog Balkana, čelništvu Europske Unije neće biti lako u budućem razdoblju. Od 1. siječnja Europskom Unijom šest mjeseci predsjedava Češka, a potom drugih šest mjeseci Švedska. Česi su za prioritete odabrali ekonomiju, energiju i vanjske odnose. Unutar trećeg prioriteta – vanjskih odnosa, Češka će se usredotočiti na tri područja – na Zapadni Balkan, na Istočno partnerstvo, koje uključuje šest istočnoeuropskih zemalja nekadašnjeg Sovjetskog Saveza, te na transatlantske odnose.

»Češko predsjedništvo učinit će sve što može kako bi se uklonio slovenski veto na nastavak hrvatskih pristupnih pregovora i kako bi se pregovori završili što je prije moguće, idealno bi bilo prije kraja 2009.«, izjavio je potpredsjednik češke vlade zadužen za europske integracije *Alexandr Vondra*. S druge pak strane, savjetnik te iste češke vlade zadužen za jugoistočnu Europu (dok ta zemlja bude predsjedala EU-om) *Erhard Busek* smatra kako bi »zemlje Zapadnog Balkana u Europsku Uniju mogle ući u paketu. To bi mogla biti jedna od posljedica slovenske blokade hrvatskih pregovora«. Učeci i na ovom primjeru, u Europskoj komisiji se razmišlja i o mogućim postupcima za sprečavanje toga da slovenski primjer postane česta pojava. »Slovinci blokiraju Hrvate, Hrvati blokiraju Srbe, i tako dalje, tu postoji jako duga lista«, objasnio je Busek, navodeći da bi se, zbog toga, primanje zemalja Zapadnog Balkana moglo obaviti u paketu.

GRANIČNI SPOR: Hrvatska javnost i politika od 1991. godine bili su zaokupljeni okupacijom Hrvatske te Bosne i Hercegovine, zbog čega na otvorena pitanja sa Slovenijom nisu obraćali pozornost. S druge strane, poslije završetka velikih rat-

du različitih interesa. U slučaju zemlje koja je hendikepirana zbog kratkoće obale (Slovenija), posebice u zatvorenom zaljevu, njezini interesi vitalno se sudaraju s interesima njezinih susjeda na moru (Hrvatska). Međunarodna

setak takvih država, među ostalima skoro sve zemlje Baltičkog mora, što pokazuje da takav status u praksi ne predstavlja nikakav problem.

Slovenija je od samog početka bila svjesna tih činjenica i koristila je njoj povoljan dio pomorskog prava za razvoj svoje luke Kopar, čiji je ukupan promet usporediv s prometom svih hrvatskih luka zajedno. No, situacija se počela mijenjati 1993. godine, kad su slovenski političari počeli svoje građane uvjeravati kako Slovenija ima pravo na neposredan kontakt i obećavati kako će to i osigurati, a takav jednostrani potez formalizirali su kroz Memorandum slovenskog parlamenta, koji jednostrano »odlučuje« da Slovenija to pravo ima. Budući da je u to vrijeme Hrvatska bila djelomično okupirana zemlja s mnoštvom izbjeglica, takva neprestana ponavljanja stajališta slovenskih političara ostala su bez službenog odgovora s hrvatske strane. Kad je Hrvatska konačno negativno uzvratila na slovenske zahtjeve, bilo je već prekasno.

Ni arbitraža nije izgledna, jer Slovenija teži tome da arbitar bude politička institucija, koja će više pozornosti posvetiti političkom nego pravnom aspektu problema i dati prednost diplomatskoj težini države, dok Hrvatska inzistira na pravnoj instituciji, kao što je, na primjer, Međunarodni sud o pravu mora, koja bi proučila prvenstveno pravni aspekt problema i dala prednost konvenciji o pravu mora. Bez obzira što je Badinterova komisija potvrdila međurepubličke granice kao međunarodne, to još uvijek nije u potpunosti odredilo njezin točan tijek. Države su se zato dogovorile da će kao najvažniji tehnički kriterij za određivanje jurisdikcije uzeti katastar: ako je čestica u slovenskoj katastarskoj općini ona je slovenska, i obratno. No često se pojedine čestice nalaze u katastru i na slovenskoj i na hrvatskoj strani, ili pak nisu upisane niti u jedan katastar.

Dok Slovenija predbacuje Hrvatskoj da se u njenim zakonima spominju četiri sporna zaseoka južno od Dragonje, Slovenija sama je ta ista četiri zaseoka upisala u svoje zakone još 1994. godine. Teško je shvatiti zašto bi samo hrvatski, a ne i slovenski zakoni bili sporni u smislu prejudiciranja granice.

Dušica Dulić

Jedan od incidenata na hrvatsko-slovenskoj granici

Hrvatski pregovori u 2008.

Slovenska blokada, zbog koje je Hrvatska ove godine umjesto u 15 pregovore otvorila samo u šest poglavlja, zatim indikativni plan Europske komisije za završetak pristupnih pregovora do kraja 2009. godine i odluka o suspenziji ZERP-a za zemlje članice EU-a tri su glavna događaja koja su obilježila hrvatski put prema EU u 2008. godini.

nih sukoba krajem 1991. godine ta pitanja postaju sve zanimljivija tema u samostalnoj Sloveniji. Tek poslije pada *Miloševića* u Hrvatskoj raste interes i za druge vanjskopolitičke teme.

Međunarodno pravo, kao i svako drugo pravo, kompromis je izme-

konvencija o pravu mora vrlo je jasna: takvoj zemlji ni u jednom članku ne daje pravo na neposredan teritorijalni kontakt s otvorenim morem, ali joj, s druge strane, osigurava potpuno slobodan prolaz za brodove na putu u njezine teritorijalne vode. U svijetu ima tride-

Okolica Subotice ima odlične pašnjake

Povećan interes za uzgoj ovaca

*Broj ovaca koji je u Srbiji nekada iznosio šest milijuna, sada je manji za četiri milijuna, što je dovoljno tek da pokrije domaće tržište * Sustav gajenja je na istoj razini kao i prije 200 godina*

Uzgoj ovaca u Vojvodini uvijek je bila na niskoj razini. Uglavnom je to bilo ekstenzivno i nomadsko stočarstvo. Sustav gajenja je na istoj razini kao i prije 200 godina, odnosno i danas se u Vojvodini preko 90 posto stada drži na ekstenzivan način, a bez intenzivne proizvodnje nama ni produktivnosti u ovčarstvu. Također je i proizvodnja po ovci mala a smrtnost jagnjadi i ovaca je prilično velika. Više se nije ni moglo, pogotovo u zadnjih 10 godina kada je tržište bilo nestabilno, pariteti poremećeni. Ovčari su zimi oskudno hranili ovce, koliko je tko mogao, da bi uopće zadržali stada. Osnovna zdravstvena preventiva je bila rijetka a čak je i sol, koja je neophodna u prehrani ovaca, bila skupa za ovčare. Nažalost, broj ovaca koji je u Srbiji nekada iznosio šest milijuna, sada je manji za četiri milijuna, što je dovoljno tek da pokrije domaće tržište. Valja, međutim, napomenuti da

se ovaj vrtoglavi pad broja grla postupno zaustavlja, o čemu govori i podatak o povećanju interesa za uzgoj ovaca. Suvremeno farmersko ovčarstvo razvija se u ravnicima i nije čudno što najviše ovaca u Srbiji ima u Vojvodini, a to je oko 250.000 grla. Iako je okolica Subotice nekada bila poznata po uzgoju ovaca, danas se ovim poslom bavi svega mali broj gazdinstava. Među njima je i gazdinstvo *Marije i Pere Zakocki* iz Tavankuta. Umirovljeni poljodjelci odlučili su se prije šest godina za uzgoj ovaca jer, kako kažu, žele i pod starije dane korisno iskoristiti svoje slobodno vrijeme. »Imam poljoprivrednu mirovinu, zemlju smo izdali u arendu, pa smo se počeli baviti ovčarstvom, jer ne zahtijeva jako puno posla, što nam sukladno našim godinama i odgovara«, priča Pere, priviknut na rad od malena, te mu ni sada ne pada teško provesti veći dio dana vodeći brigu o uzgoju ovaca.

PASMINE: Pasmine ovaca podijeljene su prema pravcu proizvodnje. U grubo, na pasmine za proizvodnju mlijeka, mesa, vune i kombinirane pasmine. Među najpoznatijima su merino ovca, pramenka, Suffolk ovca, virtemberška, solčavsko – jezerska ovca, mediteranska, sardinijska, itd.

Na kraškim terenima mesnate pasmine nemaju dovoljno hrane, dok u ravničarskim krajevima mogu dobiti više hrane i efekti su veći. Rasni sastav ovaca u Vojvodini je šarolik, najviše ima cigaje ili tzv. crne glave, koja ima kombinirane proizvodne osobine i prilagođena je ovom terenu na kojemu je više od 200 godina, ali velikom brzinom nestaje.

Naime, nagla promjena sustava i tržišta natjerala je farmere da počnu sami eksperimentirati s novim pasminama i novom proizvodnjom, kako bi se prilagodili tržištu. Kako u razdoblju između 1990. i 2000. godine zbog diri-

giranih cijena mlijeka nije bilo interesa za proizvodnju ovčijeg mlijeka, jedan broj ovčara pretapao je svoja stada cigaje koristeći najčešće virtemberg ovnove i na taj način dobivao janjce koji su imali bolji prirast i kvalitetu mesa, nego janjci cigaje u čistoj pasmini.

Tako u posljednjih desetak godina pa i duže sve više ima i tovnih rasa među kojima dominira virtemberg ovca. Obitelj Zakocki također se odlučila za ovu pasminu, kojom su, tvrde, vrlo zadovoljni. »U početku smo kupili dvije ovce, potom još nekoliko i stado se postupno povećavalo, te trenutno imamo oko 50 grla, skupa s janjcima«, objašnjava Marija, dodajući da su ove godine već određeni broj janjaca prodali, a u ožujku će novi janjci ponovno obnoviti stado.

Riječ je o visokoplođnim ovacima, koje se jagne dva do tri puta u dvije godine, a daju najčešće po dvoje jagnjadi u jednom jagnjenu. Na taj način se ostvaruje veća

dobit, jer nije nikome isto hoće li u dvije godine dobiti dva janjeta ili šest.

PREHRANA: Poznato je da su ovce skromnih zahtjeva u pogledu prehrane. Ipak, za uspješno bavljenje ovčarstvom, potrebna je pravilna prehrana, koja naročito utječe na uspjeh parenja. Na 2-3 tjedna pred sezonu parenja, prehrana se poboljšava, ali treba istaknuti da nije poželjno da ovce budu suviše ugojene, jer to može dovesti i do izostanka oplodnje.

Stado se treba držati na kvalitetnim pašnjacima, gdje je stado potreban zaklon od padalina i visokih temperatura. Pere i Marija žive u neposrednoj blizini šume, gdje vode ovce na ispašu, koja je, ukazuju, najvažnija u prehrani ovaca. Pere svakodnevno odvodi ovce na ispašu, gdje provode u prosjeku tri sata. U tome mu pomažu vjerni pratitelji – dva crna pulina, koji »zavode red« kako se stado ne bi razišlo. »Ponesem sa sobom stočić, sjednem, i dok ovce pasu nema s njima nevolje, a ja uživam u prirodi koja me okružuje. U šumu ne idem samo kada padne snijeg,

NJEGA: Kako svaki proizvodni program prate i mjere zdravstvene zaštite, tako i uzgoj ovaca zahtijeva određene mjere bez obzira na način držanja i eksploatacije. Sva priplodna grla podliježu pregledu na brucelozu jednom godišnje. Ukoliko je dijagnosticiran antrax ili crni prišt, u posljednjih dvadeset godina također je obvezna vakcinacija od antrax-a. Janjce starije od dva mjeseca obvezno je očistiti od endoparazita, a prisutna je i zarazna šepavost ovaca, osobito ako se na pašnjacima napasaju stada s više područja.

Osim toga, anaerobne infekcije ovaca prisutne su u svim područjima Vojvodine, a liječenje ne daje željene rezultate, te nisu rijetki slučajevi uginuća. Sve ovo ukazuje na neophodnost primjene vakcinacije, iako njezina nepravilna primjena također može dovesti do uginuća, što je bio slučaj i na gazdinstvu obitelji Zakocki, kada je istodobna dupla vakcinacija izazvala negativnu reakciju ovaca, te uginuće nekoliko grla. Osim toga, Marija i Pere ističu kako oboljenja ovaca izaziva i prskanje pestici-

dima okolnih zasada voća, potom problemi pri jagnjenju, a pokatkad se događaju i tuberkulozna oboljenja, što kažu, ovisi i o vrsti prostirke u staji. Poučeni iskustvom, koriste isključivo prostirku od slame, koja se mijenja nekoliko puta tijekom godine.

TRŽIŠTE: Tržište u Srbiji bilo je nekada dovoljno veliko i jako da prihvati cjelokupnu proizvodnju mesa, mlijeka i vune. Sada je situacija gora nego ikad. Zadruga koje su organizirale otkup ne postoje, mlijeko proizvode samo oni koji imaju dugu tradiciju i radnu snagu u obitelji, a vunu farmeri spaljuju jer nemaju komu prodati. Meso otkupljuju ilegalni nakupci i to povremeno.

S druge strane, rađaju se male radionice za preradu vune, mini mljekare kojima je potrebno ovčije mlijeko i tvrtke kojima su potrebne veće količine jaganjaca za usko određene termine tijekom godine. Jedina burza često su stočni vašari gdje trgovina sliči lutriji. Farmeri voze životinje i po 60 kilometara, provedu cijeli dan, imaju troškove i na kraju su primorani ili prodati po niskim cijenama ili ih vratiti doma.

Na tržištu su najtraženiji janjci, čija je prosječna cijena žive vage sada oko 50 eura po komadu. Svako janje je dobro i ukusno, ali to ovisi o sastavu trave i brzini njegovog prirasta. Obitelj Zakocki ne proizvodi mlijeko, već je usmjerena samo na proizvodnju mesa. Janjce prodaje pojedincima i mesnici koja otkupljuju veći broj odjednom, po cijeni od 2 €/kg. »Mesnice isključivo traže ovu pasminu, dok za crne ovce nemaju interesa«, kaže Zakocki, ističući da

pri prodaji moraju posjedovati svu potrebnu dokumentaciju, odnosno ovce moraju biti umatičene, kako bi se imalo uvida u njihovo podrijetlo, obilježja i zdravstveno stanje.

Ima li se u vidu da se kod nas vuna gotovo ne koristi, koža i vuna teško nalaze kupca, i veoma često cijena im ne prelazi cijenu usluge koju trebe platiti za štavljenje ili šišanje.

Pere Zakocki, kaže, kako u svibnju plati čovjeku koji šiša ovce 120 dinara po grlu, te ne može biti zadovoljan cijenom vune, koja se kreće oko 25 dinara po kilogramu ili 100 dinara po runu, što je malo, ali ni unatoč tomu ne može ju nikomu prodati, već stoji neiskorištena. K tomu je svakako doprinijelo opadanje potražnje za vunom, zbog sintetičkih materijala koji su preplavili domaće tržište.

Tako su uzgajivači ovaca prepušteni sami sebi i ne znaju u kom pravcu trebaju ići kako bi se prilagodili novom tržištu. Problem je i staromodni način razmišljanja, a prisutan je i strah od bilo kakve organizacije jer su bezbroj puta prevareni i neisplaćeni. Ipak, i pokraj toga, malobrojni tvrde da je ovo isplativa grana stočarstva, i da okolica Subotice ima odlične pašnjake koji još uvijek nisu dovoljno iskorišteni. Pretpostavke su da postoji mogućnost za uzgoj četiri milijuna janjaca, što bi donijelo prihod od 20 milijuna eura, a s iskorištenjem mlijeka i kože, i do 100 milijuna. Međutim, razmatranje tendencija, mogućnosti i strategija koji će unaprijediti razvoj ovčarstva u Vojvodini, još uvijek čeka doći na red.

Marija Matković

a onda je nužan dodatak koncentrovane i kabaste hrane, kao što su kukuruz, zob, žitarice, mekinje, i drugo«, kaže Pere.

Konkretni obroci sastavljaju se na temelju potreba ovaca, raspoloživih hraniva i mogućnosti odgajivača. »Mi smo u prednosti jer kroz arendu dobivamo lucernu, kukuruz, ječam koje koristimo u njihovoj prehrani«, priča Marija, što dovodi do zaključka da još uvijek postoje značajni potencijali kod nas, jer stoka još uvijek jede nezagađenu hranu u prirodnim uvjetima.

Marija i Pere Zakocki

Hrvatski ministar Božo Biškupić o kulturnim događajima u 2008. godini

Najznačajniji upis Starogradske polje na listu UNESCO-a

Ministar kulture Republike Hrvatske **Božo Biškupić** izdvojio je upis Starogradske polje na Hvaru na listu svjetske baštine UNESCO-a kao najznačajniji događaj u oblasti kulture u Hrvatskoj u 2008. godini, navodeći da će to, po završetku, biti ne samo kulturološki, nego i gospodarski doprinos razvoju cijelog Hvara, objavilo je Ministarstvo kulture. Biškupić je istaknuo i osnutak Hrvatskog

audiovizualnog centra, osigurano povećanje financijskih sredstava, nastup hrvatskih autora na Sajmu knjiga u Leipzigu, kao i izložbu »Tiha pobuna – najveći majstori njemačkog ekspresionizma« u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu, te izložbu »Rembrantovi bakropisi« u Muzeju za umjetnost i obrt. Ministar je izdvojio i hrvatski nastup na Bijenalu arhitekture u Veneciji, na kojem su predstavljene projekti zadarskog arhitekta *Nikole Bašića*.

Planovi u 2009. godini

Ministar **Božo Biškupić** najavio je da će u 2009. godini Ministarstvo kulture zajedno s Gradom Zagrebom dovršiti Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu, koji podjednako financiraju, piše Hina.

U planu za iduću godinu su, kako je izjavio, završetak Muzeja evolucije i nalazišta »Hušnjakovo« u Krapini te Muzeja antičkog stakla u Zadru, dva kapitalna kulturna objekta čiju izgradnju financira Ministarstvo kulture. Što se tiče likovne umjetnosti, najavio je veliku izložbu o kulturnoj baštini Slavonije, Baranje i Srijema, koja bi se trebala otvoriti sredinom 2009. u Klovićevim dvorima, a očekuje se i nastup Hrvatske na Venecijanskom bijenalu, za kojeg je zadužena izbornica Biserka Rauter-Plančić. Biškupić je rekao da će proračun za 2009. biti za 6,5 posto manji nego 2008., što će se najviše odraziti u ulaganjima i zaštiti kulturne baštine.

Istaknuo je i izložbu *Josipa Račića*, retrospektive *Ivana Lovrenčića* i *Milivoja Uzelca*, te izložbu »Stećci«, koja je obuhvatila cjelokupnu problematiku srednjovjekovnih kamenih nadgrobničkih spomenika – od njihovog porijekla, nastanka, simbolike i umjetnosti do topografije. U oblasti kazališta istaknuo je predstavu »I konje ubijaju zar ne« u režiji *Ivice Boban* i »Kauboje« Teatra Exit, kao i »Fausta« redatelja *Kreše Dolenčića* i riječku »Anu Karenjinu« u režiji *Dinka Bogdanića*. U oblasti kinematografije izdvojio je filmove »Iza stakla« *Zrinka Ogreste* i »Ničiji sin« *Arsena Antona Ostojića*, a u oblasti izdavaštva knjige – »Hotel Grand« *Renata Baretića*, »Eros i pornos« *Đure Vandure*, »Grad u zrcalu« *Mirka Kovača* i »Riječi, riječi, riječi« *Marka Grčića*.

D. B. P.

Izložba »Nova slika« u Subotici

Vibrantne prakse u suvremenom slikarstvu

Do 15. siječnja u Galeriji »Dr. Vinko Perčić« (Maksima Gorkog 22) može se pogledati izložba »Nova slika«, na kojoj su zastupljeni radovi triju umjetnika – *Nikole Markovića* (1979.), *Aleksandra Jestrovića* – *Jamesdina* (1972.) i *Nenada Kostića* (1975.).

Autori izložbe su *Miroslav Karić* i *Saša Janjić*, kustosi Nezavisne umjetničke asocijacije »Remont« iz Beograda. Kako se navodi u pratećem tekstu, izložbom se žele promovirati i podržati imaginativne i vibrantne prakse u suvremenom slikarstvu, s ciljem prikazivanja da tradicionalni postupci u stvaranju slika nisu mrtvi, već su vrlo »uposleni« u razbijanju postojećih granica, postajući nešto drugo, novo i zanimljivo.

Odabrani autori svojim radovima, kako se ističe, najbolje »ilustriraju« priču o kontinuiranoj reinenciji i ekspanziji slike i njezinom značajnom udjelu u okviru svakog ozbiljnijeg diskursa o suvremenoj umjetnosti.

»Polazeći u svom stvaralaštvu od klasičnih tehnika, modela ali ne i nekonvencionalnih formalnih rješenja, umjetnici se u sadržaju oslanjaju na širu suvremenu vizualnu kulturu. Tako Nenad Kostić inspiraciju nalazi u manga i akcijskim igranim filmovima, Nikola Marković na svojim platnima miksa različite vizualne sadržaje od šunga grafika, animiranih junaka, rock inografije, dok Aleksandar Jestrović svakodnevne senzacije, produkte pop i mass kulture 'koristi' u specifičnim slikama-objektima-instalacijama.

Okrećući se u praksi različitim postupcima koji idu od kopiranja i apropiacije do slobodne reprodukcije egzistirajućih motiva, obrazaca, autori u svojim umjetničkim refleksijama o informatičkom društvu i suvremenoj realnosti tretiraju brojna pitanja, poput medijske polucije, surove 'infokratije', fascinacije pokretnim slikama, svijetom slavnih i 'edgy' fenomenima, ali i pitanja originalnosti, autorstva u eri hiperprodukcije. Njihova neumorna reinterpretacija svakodnevnog i njihov prijevod u reprezentativno, otkriva ne samo njihov interes, već i brojne procese transformacije kojima je suvremena kultura izložena«, stoji, među ostalim, u pratećem tekstu izložbe.

D. B. P.

9. siječnja 2009.

Više od jedan posto proračuna za kulturu

BEOGRAD – Ministarstvo kulture Srbije će tijekom 2009. godine prvi put, poslije više godina, raspolagati sumom koja prelazi dosadašnju granicu od jednog postotka državnog proračuna, a to povećanje će, kako je priopćeno, omogućiti realizaciju znatno većeg broja projekata. Time će biti olakšano i provođenje glavnih ciljeva kulturne politike, priopćilo je Ministarstvo kulture povodom usvajanja republičkog proračuna u Skupštini Srbije 29. prosinca, a prenosi Seccult.org.

Osim povećanja proračuna namijenjenog programima u oblasti stvaralaštva, zaštite kulturnog naslijeđa i medija, planirana je i transformacija proračunskih korisnika i provođenje efikasnijeg i odgovornijeg modela korištenja sredstava.

Linz - europska kulturna prijestolnica u 2009. godini

Austrijski grad Linz, na sjeveru zemlje, europska prijestolnica kulture u 2009. zajedno s Vilniusom, u noći na četvrtak 1. siječnja označio je početak kulturnih priredaba novogodišnjim vatrometom pod nazivom »Raketna simfonija«, piše Hina.

Na obali Dunava, koji prolazi kroz taj grad, četiristotinjak pjevača zbora vodilo je »dijalog« sa zvučnim i pirotehničkim efektima tijekom priredbe upriličene u devet slika. Gotovo 130.000 ljudi sudjelovalo je na svečanoj priredbi unatoč velikoj hladnoći.

U okviru kulturnog programa »Linz 2009.«, koji je osmislio Švicarac Martin Heller s proračunom od 68 milijuna eura, planira se održati 220 priredaba tijekom cijele godine.

Teatar »Ulysses« na Sterijinom pozorju

NOVI SAD – Poznati glumac Rade Šerbedžija boravio je koncem prošle godine u Novom Sadu povodom dogovora o gostovanju svog Teatra »Ulysses« s Brijuna na idućem Sterijinom pozorju u svibnju/lipnju 2009. godine, piše novosadski »Dnevnik«.

Zasad je u planu da Teatar »Ulysses« izvede pet svojih predstava: »Balade Petrice Kerempuha«, koju je Rade Šerbedžija režirao zajedno s Darkom Rundekom, »Pijanu noć 1918« Miroslava Krleže i Ive Štivičića, »Romeo i Juliju 1968« Dušana Jovanovića, obje u režiji Lenke Uvodički, kao i »Kralja Leara«. Gostovat će i »Moj obračun s njima«, koji je Šerbedžija kao monodramu igrao davno, 1973. godine u Zemunu, a poslije i na Sterijinom pozorju.

Prema pisanju »Dnevnika«, većina ovih predstava bit će igrana na otvorenom prostoru. Teatar »Ulysses« i Sterijino pozorje postigli su dogovor o zajedničkom projektu gostovanja u vrijeme festivala, koji Sterijino pozorje otvara prema ambijentalnom teatru.

Tako će na Petrovaradinskoj tvrđavi biti izvedeni »Kralj Lear« i »Romeo i Julija '68« na sceni koja će biti posebno napravljena. Predstava »Moj obračun s njima« planirana je u Katoličkoj porti, a »Balade Petrice Kerempuha« na Štrandu, dok će »Pijana noć 1918«

biti jedina izvedena u zatvorenom prostoru, na svečanom zatvaranju festivala u Srpskom narodnom pozorištu. Za produkciju će, kako se navodi, biti zadužen Exit tim.

Podsjetimo, Teatar »Ulysses« nazvan je po čuvenom romanu Jamesa Joycea, koji je boravio u Istri, a osnovali su ga 2001. godine Rade Šerbedžija i pisac Borislav Vujčić.

Počela Zimska škola hrvatskoga folklora

CRIKVENICA – U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Crikvenici se od 3. do 14. siječnja održava tradicionalna Zimska škola hrvatskoga folklora, na kojoj će se podučavati plesovi, pjesme, narodne nošnje i glazbala dinarskog područja. Voditelj škole folklora je prof. Andrija Ivančan, diplomirani etnolog i vrstan koreograf, a uz njega predavači su i drugi ugledni hrvatski plesni pedagozi i istraživači hrvatskoga folklora.

Organizirane su četiri grupe predavanja, a polaznici mogu odabrati: ples, sviranje tambura (voditelj ove grupe je maestro Siniša Leopold, šef dirigent Tamburaškog orkestra HRT-a, predavač prof. Željko Bradić, asistent Dražen Šoić), sviranje hrvatskih tradicijskih glazbala (voditelj Stjepan Večković, solist nacionalnog ansambla LADO i graditelj glazbala), te sviranje cimbal (predavač Marijan Janči). Plesači će učiti plesove, pjesme, glazbala, narodne nošnje hrvatskog dinarskog područja koje obuhvaća - Liku, Dalmatinsku zagoru (Sinjska krajina, Poljica, Zabiokovlje, Imotska i Drniška krajina), Šibensko-primoštensku zagoru, priobalje i otoke, Ravne kotare, zadarsko priobalje i otoke te podvelebitski kanal. Podučavat će se i plesovi Hrvata u Bosni i Hercegovini (sjeverna Hercegovina, Kupres, Završje, zapadna Hercegovina) te doline Neretve. Učit će se i osnove dječjeg folklora, plesno pismo (kinetografija), narodne pjesme i nošnje dinarskog područja, te održati teorijska predavanja o metodologiji rada s izvornim folklornim skupinama i reproduktivnim ansablama te scenska primjena folklora.

U Zimsku školu hrvatskoga folklora prijavilo se 126 polaznika i to iz sljedećih zemalja: Austrije, Argentine, Bosne i Hercegovine, Njemačke, Mađarske, Slovačke, te iz cijele Hrvatske.

Zimska škola folklora završit će svečanim koncertom svih sudionika u srijedu, 14. siječnja, u Gradskoj sportskoj dvorani u Crikvenici, gdje će polaznici pokazati program koji su uvježbali tijekom dvanaestodnevnih nastave.

Gostovao Atelje 212

ZAGREB – Beogradsko kazalište Atelje 212 gostovalo je koncem prošle godine (27. prosinca) u Dramskom kazalištu Gavella s predstavom »Posjetitelj« suvremenoga francuskog dramatičara Erica-Emmanuela Schmitta, u režiji Ljiljane Todorović. Glavne uloge u predstavi tumače Dragan Nikolić i Voja Brajović.

Prema pisanju »Jutarnjeg lista« zagrebačka publika, uvijek brojna na beogradskim gostovanjima, »ovaj je put imala priliku vidjeti vrlo solidnu, zabavnu, populistički pojednostavljenu, ali zato odlično odigranu predstavu«.

Božićni koncert zbora »Albe Vidaković« i Subotičkog tamburaškog orkestra u Subotici

Poruke vjere, ljubavi i spasenja

Tradicionalni božićni koncert Katedralnog zbora »Albe Vidaković« i Subotičkog tamburaškog orkestra, održan 22. prosinca u Velikoj vijećnici Gradske kuće, i ove je godine slušateljima donio prigodni glazbeni program, pripremajući ih tako za dolazeći blagdan. To je već devetnaesta godina da ovaj zbor na čelu

su tradicionalne hrvatske i božićne skladbe iz drugih dijelova svijeta: »Transeamus usque Betlehem« (*J. Schnabel*), »Tiha noć, sveta noć« (*F. Gruber*, Austrija), »Adeste fideles« (*J. F. Wade*), »O Betleme grade slavni«, »Radujte se narodi«, »Veselje ti navješćujem«, »Zdravo budi mladi Kralju«, »Ala na nina nona« (Španjolska), »Oj

sa zborovodnom i dirigenticom s. *Mirjam Pandžić* daruje vjernicima, ali i svima drugima, jedinstveni doživljaj blagdansoga duha.

Ove se godine na repertoaru našlo dvanaest pjesama. Izvedene

pastiri, čujte novi glas«, »Spavaj mali Božiću«, »Radujte se anđeli«, »Narodi nam se Kralj nebeski«.

Pokraj zbora i orkestra, nastupili su i vokalni solisti *Antonija Piuković* i *Franjo Vojnić Hajduk*.

Zborovođa i dirigentica s. Mirjam Pandžić

Prepuna dvorana Velike vijećnice pjevala je na momente skupa s izvođačima, te tako doprinijela ovom glazbenom, ali i duhovnom događaju.

Inače, svetom misom zahvalnicom, koja je održana na misijsku nedjelju u listopadu, Katedralni zbor »Albe Vidaković« zahvalio je Bogu za 35 godina postojanja. Božićnim koncertom i polnoćkom završio je obilježavanje 35. obljetnice postojanja i djelovanja. Zbor je, podsjetimo, osnovala s. *Mirjam Pandžić*, koja i danas nesebično radi na očuvanju kulturne baštine i tradicijskog crkvenog pjeva-

nja. Tijekom proteklih 35 godina Katedralni zbor iz Subotice pjevao je na svim crkvenim svečanostima u katedrali prigodom većih blagdana, dok u manjem sastavu pjeva svake nedjelje na svetoj misi. Osim tog redovitog pjevanja, zbor je imao puno nastupa i koncerata u Subotici, kao i mnoga gostovanja u pojedinim selima i gradovima u Subotičkoj biskupiji.

Također, valja spomenuti kako su Katedralni zbor i Subotički tamburaški orkestar u katedrali-bazilici svete Terezije Avilske proslavili i svoju 20. zajedničku polnoćku.

M. Tucakov

Božić u Sonti

»Šokadijin« koncert i igrokaz mladeži

Blagdansko ozračje nas polagano napušta, u sjećanju ostaje samo ljepota trenutaka kojima se radujemo dolaskom svakog Božića. Po već ustaljenoj tradiciji prije polnoćne Mise (24. prosinca) u crkvi sv. Lovre u Sonti održan je božićni koncert pjevačkog zbora i tamburaškog sastava KPZH »Šokadija«, te igrokaz i recital djece župe Sonta, koje je pripremila katehistica *Kristina Ralbovsky*.

Istodobno, katolička mladež župe na prostoru ispred crkve priredila je živi prikaz Betlehemske štalice. Vjernici, već navikli na »Šokadijine« božićne koncerte, ispunili su crkvu pola sata prije početka mise, kad je koncert i započet. U drugom dijelu djeca su

igrokazom i recitalom pozdravila dolazak Spasitelja. Nekoliko minuta prije ponoći pogašena su sva svjetla u crkvi, a vjernik *Marinko Šegrt*, odjeven u starinsku šokačku

narodnu nošnju unio je Betlehemske svjetlo, koje je iz njegovih ruku primio vlč. *Dominik Ralbovsky* i prenio ga na pripremljene svijeće ispred i oko oltara.

Koncertu i Polnoćki nije pristustvovao nitko od dužnosnika Mjesne zajednice, iako katolici tvore više od 60 posto žitelja Sonte. Moglo bi se reći kako je na taj način pokazan maksimalan stupanj nepoštovanja najvećeg blagdana većinskog dijela žitelja sela, što se ponavlja iz godine u godinu.

Inače, članovi još jedne sonćanske institucije kulture, OKUD-a »Ivo Lola Ribar«, božićni koncert »Večer mira i ljubavi« priredili su 28. prosinca u velikoj sali Doma kulture. Dramska i folklorna skupina, te pjevački zbor OKUD-a, prikazali su kroz pjesmu, igru i glumu običaje Badnje večeri prije i poslije polnoćke.

I. Andrašić

Božić u Plavni

Stare pjesme u novom ruhu

Usrijedu (24. studenoga) navečer, u crkvi sv. Jakova, koja se sve više punila župljanima i gostima za misu polnoćku, začuli su se zvuci tradicionalnih božićnih pjesama. Dok su pobožno zauzimali svoja mjesta, mnogi su vjernici bili ugodno iznenađeni izvedbama ovih pjesama u novom glazbenom ruhu. Ovoga puta to su bili tamburaški instrumenti na kojima su »Matoševci« skladno i sigurno pratili novi pjevački zbor. Kao i uvijek, župna je crkva za ovu prigodu bila osobito ukrašena, a nedavno je oličena i oslikana. Za božićne blagdane, zaslugom župnika i njegovih župljana, postavljeni su Betlehem i četiri jelke, što je osobitom ljepotom obogatilo vjernicima doživljaj Isusova rođenja.

Da proslava Božića ne ostane samo na vanjskom činu i tradicionalno-

običajnoj razini, pobrinuo se vlč. Josip Štefković u svojoj propovijedi. On je i na polnoćki i sutradan na jutarnjoj božićnoj sv. misi govorio o radosti, koja ne treba biti vezana samo uz blagdan Božića, nego mora postati dijelom naše svakodnevice.

Božić je blagdan obnove vjere, duha, razuma i ljubavi, a sve je to potrebno u zajedničkom traganju za općim dobrom. Zato je suradnja župne zajednice i kulturno-umjetničko-prosvjetnog društva kakvo je »Matoš«, doista pravi put, koji može biti uzorom i mnogim drugima na ovim prostorima, pogotovo ako su to rubna mjesta kao što je Plavna.

Z. Pelajić

Božićni koncert u Budrovcima

»Vladimir Nazor« pjevao u Hrvatskoj

Organizaciji Kulturno-umjetničke udruge »Naša grana« iz Budrovaca (Republika Hrvatska), u nedjelju 28. prosinca 2008. u ovome je mjestu održan treći po redu Božićni koncert pod nazivom »Na salašu kod Betlema«.

Selo Budrovci se nalazi u istočnom dijelu Đakovštine, na putu prema Vinkovcima, a ima oko 1400 stanovnika.

Gosti večeri bili su domaćini KUU »Naša grana«, koji su i otvorili koncert, zatim muška pjevačka skupina KUD-a »Drenjanci« iz Drenja, KUD »Slavonija« – Đurdanci te mješovita pjevačka skupina HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora. Somborci su otpjevali tri božićne pjesme: »Divica Marija«, »Narodi nam se« i »Radujmo se i pivajmo« u prvom izlasku na binu, a drugi put su pjevali pučke pjesme. Ova pjevačka skupi-

na postoji tek par godina, ali se polako popunjava i vrlo uspješno nastupa i na svom terenu pa i u gostima.

U publici su bili ugledni gosti iz županije i općine i svi su skupa bili zadovoljni programom i svaki nastup nagrađivali burnim pljeskom.

A. Kovač

Božić u Zemunu

Prigodni koncert zbora mladih

Badnji dan je dan kada svaki kršćanin s nestrpljenjem očekuje misu polnoćku i najradosniji od svih blagdana - Božić. Zemunska župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije ove je godine bila premala da bi primila sve koji su htjeli u ovoj svetoj noći, budni i uz molitvu, dočekati dolazak Spasitelja svijeta. Pola sata prije polnoćke održan je prigodni koncert u izvođenju zbora mladih. Pjesmama »Zvan Betlema«, »Mehki snežek«, »O kakva to svijetlost«, i najljepšom od svih božićnih skladbi – pjesmom »Tiha noć«, uz pratnju na violini, zbor je dodirnuo srca svih nazočnih vjernika. Tako su na najuzvišeniji način, svojim glasovima, izrazili svoju vjeru i pripremili dom u svojim i srcima svih vjernika koji su ih slušali za maloga Isusa, čije rođenje slavi cijeli svijet.

Prve snježne pahulje, koje su pale baš te noći (24. prosinca) na Zemun, dale su još svečaniji ton ovom euharistijskom slavlju. Propovijed zemunskog župnika Jozse Duspáre pozvala je sve ljude koji slave Božić da se zapitaju – što to zapravo znači? Tom prigodom je istaknuto da vanjska obilježja ovog blagdana nisu suština zbog koje on traje već 2000 godina. Mir među ljudima, tolerancija, vjera u bolje sutra i u mesiju jesu temelj na kome počiva i Crkva i kršćanstvo uopće.

Polnoćka je završena pjesmom »Narodi nam se« nakon čega su vjernici jedni drugima uputili najiskrenije čestitke i puna srca krenuli svojim kućama da bi u toplini svojih domova, uz svoje najdraže, dočekali najradosniji dan u godini – Božić.

D. Lukinović

Božićni koncert u Srijemskoj Mitrovici

Ljepota blagdanskih pjesama

Na četvrtu adventsku nedjelju, 21. prosinca 2008., u prostorijama Hrvatskog doma u Srijemskoj Mitrovici upriličen je koncert božićnih pjesama. Na taj je način skupina župljana željela počastiti svoje sužupljane i sugrađane, te prikazati bogatstvo božićnih pjesama koje ima naš

narod. Tako su izvedene pjesme – »Radujte se narodi«, »Svim na zemlju«, »U to vrijeme godišta«, »Tiha noć«, te mnoge druge. Uz ove, već svima poznate pjesme mogli su se čuti i zvuci dječjih božićnih pjesama, koje su izveli najmlađi župljani. Aranžmane za sve pjesme napisao je Stjepan Petrović.

Osim pjesme, angažman je bio vidljiv i u scenskom dijelu, koji se sastojao od živih jaslca, te prigodnog dekora urađenog upravo za ovu prigodu. U uvodnoj riječi s. Cecilija je naglasila bogatstvo tradicije božićnih pjesama, te njihovu ljepotu, a u zaključnoj je riječi župnik preč. Eduard Španović izrazio veliku radost zbog koncerta te istaknuo, kako je to dokaz da božićne pjesme žive već dugi niz godina i uvijek su rado pjevane.

Koncertu je bio nazočan velik broj posjetitelja.

I. Zrno

Nebojša Lujanović, »S pogrebnom povorkom nizbrdo«, Algoritam, Zagreb, 2008.

Nesumnjiv pripovjedački talent

Optimizam u promišljanju, nesumnjivi talent i pripovjedačka strast nude razloge da ovu knjigu pročitamo i kao dobar uvod u buduća štiva. Riječ je o autoru koji pripovijeda klasično, nudeći pritom širok raspon interesa i literarnih postupaka

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Na čitanje knjige »S pogrebnom povorkom nizbrdo« mogla bi nas potaknuti i jednostavna istina mladog autora *Nebojše Lujanovića*. Radeći u knjižari uvjerio se u ono što mnogi već odavno znaju, a to je, kako sam kaže, neugodna činjenica – da je knjiga roba koju treba prodati. S njom pod ruku ide i istina da ljudi često biraju knjige po boji naslovnice. Kakvo je štivo izašlo ispod pera autora svjesnog stvarnosti koja nas okružuje, može nam otkriti njegova druga knjiga, a prva zbirka priča, koja već i naslovom dobro ocrtava dominantan ugođaj knjige.

Prema slovu urednika riječ je o pričama u kojima se tragično i komično smjenjuju i nadjačavaju, kao Sunce i Mjesec, i jedno ne može bez drugoga. No, zanimljivo je kako su autoru od svih čuda i nesklada ovog svijeta ipak najzanimljiviji ljudi.

STVARNOST I KNJIŽEVNOST: O sebi, kao autoru, sam je Lujanović u jednom razgovoru izjavio: »Radio sam bar dvadesetak fizičkih poslova zadnjih šest godina i sretao likove koje ne može zamisliti ni najkreativniji pisac. Ne vjerujem da pisci koji su odrasli u savršenoj obitelji i žive u istoj ulici od djetinjstva te imaju siguran posao i stan znaju išta o životu, niti da o njemu mogu uvjerljivo pisati. Upravo mi je to i poticaj za roman koji nastaje, dosta mi je pisaca koji s kolumnističkom plaćom od 10.000 kuna

iz udobne fotelje pišu kako je težak kvartovski život na rubu!«

Takav autor i ne može pisati drukčije nego da stvarnost na osebujan način pretače u književnost i obratno. Lujanovićeve likovi su sasvim obični ljudi sa svakidašnjim problemima, no to što su takvi ne čini njihove probleme manje sudbinskim. Mnogi od njih mogu »čovjeku glave ili pameti doći« kad se odjednom, ničim izazvani, premetnu u svojevrsnu elementarnu nepogodu. Kao, recimo, rudaru Arifu koji je živio kako-tako dok ga nisu uvjerili da se baš on nalazi na novčanici od deset dinara, popularnoj »hiljadarki«, pa je krenuo tražiti »svoje pravo, pardon, copyright«. Ili bivšoj časnoj sestri Delfini koja je Boga spoznala kad se najmanje nadala i svoj red potom napustila, ili ranjenom vojniku HVO-a kojega od rana i rata izliječi doktor muslimanskog prezimena.

ISPREPLETENOST IDENTITETA: Na pitanje gdje i kako se vidi za nekoliko godina mladi pisac, svjestan činjenice da se knjige prodaju po boji naslovnice, hrabro izjavljuje: »Apsolutno se vidim u čitanju i pisanju. Hoće li to biti eseji, romani, priče ili znanstveni radovi – pitanje je raspoloženja. A doktorska tema je konstrukcija i sukob identiteta u bosanskoj i hrvatskoj suvremenoj prozi. Pokušat ću dokazati da su identi-

teti ovih prostora isprepleteni i slični, premda se politike ovih prostora trude dokazati suprotno. Tema je stoga prilično osjetljiva.«

Identitet je, dakle, ključno pitanje i točka ključanja kod Lujanovićeve likova. »Križa identiteta dolazi nenadano, bez kucanja, nakon nje svijet ostaje isti, ali je čovjek bitno drugačiji, pa drugim okom i na svijet gleda. Apsurd je pak pokretač ovih priča koje kao da se pitaju – što činiti sa životom kad se pretvori u nešto besmislenije i smješnije od vica?«

Optimizam u promišljanju, nesumnjivi talent i pripovjedačka strast nude razloge da ovu knjigu pročitamo i kao dobar uvod u buduća štiva. Kako je riječ o autoru koji pripovijeda klasično, nudeći pritom širok raspon interesa i literarnih postupaka, ove će pripovijetke privući mnoge čitatelje. Uostalom, kao što je prosudila i kritika, govoreći o knjizi »S pogrebnom povorkom nizbrdo«:

»Premda se ove priče čitaju lako, stranice lete kao noge na nizbrdici, njihov efekt je sasvim suprotan – čitateljsko zadovoljstvo kreće uzbrdo«. Neke od njih možda će izazvati snažniji doživljaj kod čitatelja, pa se tako najuspješnijim pričama čine »Pobuna na brodu Astoria«, »Sve je to ljubav« ili »Safari«.

Nebojša Lujanović (1981., Novi Travnik, BiH) diplomirao je komparativnu književnost i sociologiju na Filozofskom fakultetu i politologiju na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Trenutačno dovršava doktorski studij komparativne književnosti. Objavio je roman »Stakleno oko« (ParNas, 2007.) i mnoge priče po periodici. Tijekom godina radio je razne poslove, od novinara i asistenta, preko skladištara, građevinskog radnika, do garderobijera u diskoteci i trenera veslanja. U međuvremenu je pokupio po koju medalju na veslačkim regatama i otrčao Plitvički maraton 2006. godine. Živi na relaciji Zagreb - Split i obratno.

Značenje i uporaba riječi »don«

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Riječ *don* nastala je od latinske riječi *dominus*, što znači *gospodin*. Riječ *dominus* redovito se u prošlosti dodavala ispred Božjega imena, potom se proširila i na svece, biskupe i druge vjerske dostojanstvenike. Kako bi se razlikovalo govorimo li o čovjeku ili pak o Bogu, uspostavila se jezična razlika. Za Boga je i dalje ostao naziv *Dominus Deus*, što na hrvatskome glasi *gospod Bog*, a za kraći ljude *domnus* (muškarci) i *domna* (žene). Iz tih su se naziva razvile varijante: *domin*, *dom*, *don*, *dum*... za muškarce i *dumna* ili *duvna* za žene. Za

muškarce je sve do danas najčešće rabljen naziv *don*. U južnim krajevima Hrvatske pod talijanskim utjecajem riječ se *don* stavlja ispred imena svećenika, pa tako imamo: *don Petra*, *don Pavla* ili *don Šimu*. Sjetite se poznate hrvatske serije »Prosjaci i sinovi« koja govori o Hrvatima u Dalmatinskoj zagori (oko Imotskoga) i njihova dušebrižnika *don Pavla*. U Španjolskoj titula *Don* označava plemića i piše se velikim slovom. Svima nam je poznat besmrtni *Cervantesov* plemić *Don Quijote* ili svedremenski ljubavnik *Don Juan*.

Evo nekoliko pravopisnih naputka pri uporabi riječi *don*: riječ *don* se u hrvatskome jeziku piše malim slovom (osim ako je prva riječ u rečenici), uvijek se piše ispred imena, a ne ispred prezimena. Između riječi *don* i imena

ne umećemo nikakav pravopisni znak. Kada sklanjamo ime ispred koje stoji *don*, prvi dio (*don*) ostaje nepromijenjen.

Pravilno je reći:

- Ovo je *don Ivan*.

- Danas nema *don Ivana*.

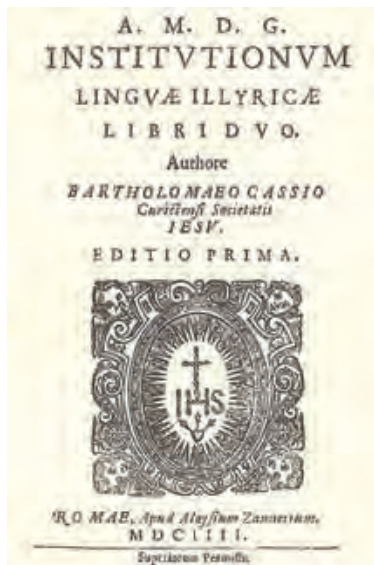
Povijest hrvatske književnosti (10. dio)

Barok – četiri književna kruga

Priredjuje: Miranda Glavaš-Kul

Mletačka i turska osvajanja dovela su Hrvate u vrlo nezavidan položaj. Turci su zauzeli Slavoniju, a Dalmacija je pod Mlecima. Jedini slobodan i neovisan dio Hrvatske jest Dubrovačka Republika. Ovo je doba snažne protureformacije koja je odgovor na veće razmjere europske protestantske reformacije, iako u Hrvatskoj protestantizam nema većih razmjera jer se javlja samo u Istri. Hrvatskom se širi duh katoličke obnove i narod se učvršćuje u rimokatoličkoj vjeri. Osnivaju se isusovačke škole. Prve škole osnovane su 1607. godine u Varaždinu, Zagrebu i Požegi. Uz isusovce, u nešto manjoj mjeri, djeluju pavlini i franjevci. Razdoblje baroka u hrvatskoj književnosti traje od prvih desetljeća 17. do druge polovice 18. stoljeća.

Hrvatska se barokna književnost razvijala po regionalnim krugovima. Djeluju četiri književna kruga. Prvi, najveći i najznačajniji, svakako je »dubrovački krug« u kojemu

možemo priključiti i Dalmaciju jer su dalmatinski pisci u svemu ugledani na Dubrovčane. Najznačajniji pisci ovoga kruga su: *Ivan Bunić Vučić*, *Ignjat Đurđević*, *Junije Palmotić*, a najveći pisac baroka svakako je *Ivan Gundulić*.

Drugi je književni krug »kajavski«, najistaknutiju ulogu u njemu

ima *Juraj Habdelić* sa svojim djelom religiozno-moralističke tematike *Zrcalo Marijansko*. Habdelić je tvorac kajakavsko-latinskoga rječnika »Dictionar«.

U Banskoj Hrvatskoj djeluje »ozaljski književni krug« okupljen oko *Petra Zrinskoga*. Posebnost ovoga kruga je u tomu što objedinjuje sva tri narječja. Jezik je kajavski pomiješan sa štokavsko-ikavskim elementima. Predstavnici ovoga kruga, uz *Petra Zrinskoga*, su: *Katarina Zrinska*, *Fran Krsto Frankopan* i leksikograf *Ivan Belostenec* koji je sastavio dvojezični hrvatsko-latinski enciklopedijski rječnik »Gazofilacij ili blago latinsko-ilirskih imena«.

Četvrti krug čini »Slavonija« koja, nakon oslobođenja od Turaka, oko 1700., doživljava književni i kulturni procvat. Za ovaj je krug najznačajniji isusovac *Antun Kanižlić* koji piše vjersko-moralna djela. Najpoznatije mu je djelo ep »Sveta Rožalija«, pripovijest o svetici iz Palerma.

Kako bi se vjerski duh podigao i učvrstio, nije bila dovoljna samo misionarska i propovjednička riječ, nego se iskazala potreba za knjigom na narodnome jeziku. Tako je nastala bogata nabožno-poučna književnost na narodnim jezicima. Osim neupitnih praktičnih ciljeva, ova je književnost potaknula pitanje književnoga jezika. Pod utjecajem Dubrovnika počinje se širiti štokavsko narječje, ali svoj doprinos daju Dalmacija i Slavonija namećući štokavsku ikavicu. Već je 1604. godine isusovac *Bartol Kašić* objavio u Rimu prvu gramatiku hrvatskoga jezika »Institutiones linguae illyricae«. Kako je on čakavac s otoka Paga, nije dobro poznao štokavsko narječje. No, ova knjiga nije njegova posljednja riječ o jeziku. Kroz svoj misionarski rad u Dubrovniku i turskim pokrajinama upoznao je štokavsko narječje i njegovu rasprostranjenost te je počeo svoja djela pisati na tome narječju. Svojom gramatikom Kašić postavlja temelje današnjem hrvatskom književnom jeziku.

Fra Andrija Nikić zatražio arheološka istraživanja na mjestu buduće džamije

Na temeljima katoličke crkve izgradili džamiju?

Pismo o gradnji džamije na temeljima crkve fra Andrija Nikić uputio je Ujedinjenim narodima i Sudu za ljudska prava u Strassbourgu te očekuje njihovo očitovanje

Piše: Arijana Beus

Fra Andrija Nikić

Predsjednik Hrvatskog kulturnog društva Napredak Mostar fra Andrija Nikić oštro je reagirao na najavu obnove treće po redu džamije u zapadnom dijelu Mostara. Radi se o džamiji Ali-bega Lafe na Pijesku, koja je sagrađena prije 1631. godine, a srušena 1993. Fra Andrija Nikić tvrdi da je džamija izgrađena na temeljima katoličke crkve i franjevačkog samostana i traži da se obnova ne dozvoli na tom mjestu. Predsjednik mostarskog Napretka također je zatražio da se na spomenutoj lokaciji prije ikakvih radova izvrše arheološka iskapanja te da se ustanove temelji porušene crkve, a zatim da se pomogne obnoviti starije crkveno zdanje

nad kojim je sagrađena mlađa džamija. Inače, obnova džamije Ali-bega Lafe podigla je veliku prašinu u Mostaru.

CRKVA SV. ANTE SAGRAĐENA 1390.: Džamija na lokalitetu Pijeska, prema nekim povijesnim zapisima, sagrađena je 1631. godine na temeljima porušenog franjevačkoga samostana i crkve sv. Ante, koju su franjevci sagrađili oko 1390. godine. Prema riječima fra Nikića, obnova oronuloga franjevačkoga samostana na tom području spominje se u povijesnim dokumentima iz Dubrovačkog arhiva iz 1426. godine.

Fra Nikić predlaže da se ne gradi džamija na crkvi, kaže da je to »kamen mali velike smutnje« jer se u ovom kraju mnogo toga rješava na račun Katoličke crkve. »Ako se želi da na ovim stranama bude mira, onda neka se reizgradi džamija pokraj crkve, a ne na crkvi, jer bi to bilo verificiranje povijesnih zločina«, predlaže predsjednik mostarskog Napretka. Pismo o ovom problemu fra Nikić je uputio Ujedinjenim narodima i Sudu za ljudska prava u Strassbourgu te očekuje njihovo skoro očitovanje.

Naime, prema njegovim riječima, franjevački samostan Turci su nakon okupacije područja Hercegovine, s ostalih šest katoličkih crkava, porušili. »Da bi franjevcima izbili iz glave obnovu njihove crkve i samostana, te njihovo daljnje djelovanje u Mostaru i na širem području, na temeljima bivšega samostanskoga zdanja sagrađili su džamiju«, tvrdi fra Nikić. On se pita – tko je u Bosni i Hercegovini učinio da su katolička zdanja postala arhiv pod zemljom, koji još uvijek nije dopušteno obnoviti?

»Poručujem mjerodavnim ustanovama u gradovima, županijama i Federaciji da nam pomognu obnoviti starija zdanja nad kojima su sagrađene mlađe džamije«, ističe fra Andrija Nikić.

NEKOLIKO PRIMJERA GRADNJE NA CRKVAMA: Kad su u pitanju džamije izgrađe-

Srušeno preko 155 crkava

Prema podacima fra Nikića, rušitelji kršćanske civilizacije porušili su na području Hercegovine 13 samostana i preko 155 crkava sa svim dragocjenostima, arhive s dokumentima, knjižnice s rukopisima i ostalim povijesnim spomenicima. Nadalje, da se dobije bolji uvid u rušenje kršćanske civilizacije ne smije se zaboraviti da su Turci u Bosni i Hercegovini porušili još 4 samostana sestara klarisa, preko 50 franjevačkih samostana i preko 450 crkava sa svim sakralno-kulturnim blagom. To su bila reprezentativna zdanja sa svim oznakama ondašnjega graditeljstva.

ne na temeljima crkava, u Mostaru se spominje još nekoliko primjera. Tako za Karađozbegovu džamiju, najveću u Mostaru, pravoslavni pisani izvori tvrde da je to nekad bila pravoslavna crkva svetog Mihovila, dok katolički izvori samo navode da je Čejvan-čehajina džamija sagrađena na temeljima crkve sv. Stjepana, a također i da je postojeća sahat-kula zapravo zvonik crkve sv. Luke. »Pretvaranje crkve u sjevernom logoru u Mostaru nakon Obrambenog rata u džamiju suvremeni je primjer da se i danas crkve pretvaraju u džamije, a na što se nitko od međunarodnih dužnosnika i ne osvrće. Bojim se kako međunarodna zajednica u Mostaru od Hrvata katolika želi naplatiti neke azijske dugove. A što se radi na Cipru nije daleka prošlost. Tamo je i katedrala pretvorena u džamiju, a kršćanske svetinje se nezaustavivo uništavaju na razne načine«, tvrdi fra Nikić.

S druge strane, mostarski muftija *Seid Smajkić* kaže da tvrdnje fratra Nikića nemaju nikakve osnove i da ne doprinose atmosferi pomirenja. »Nikić za svoje izjave nema nikakvih argumenata. Mi ćemo mu poslati knjigu 'Sumarni popis Sandžaka-Bosna' u kojoj je naveden popis i objekata, i imovine, i ljudi kada su došli Turci. Taj objekt je star više od 400 godina i mi smo gruntovni vlasnici. Franjevci sada masovno posežu za pričama o izgradnji džamija na lokalitetima nekadašnjih crkava. Mislim da je to nepotrebno, jer to ne doprinosi ničemu«, naglašava mostarski muftija. Službene institucije, ali ni povjesničari nisu se oglasili o ovom pitanju.

I Careva džamija građena na crkvi

ICareva džamija u Stocu je napravljena na tlocrtu kršćanskoga hrama i na prostoru kršćanskoga groblja, o čemu svjedoče brojni arhivski dokumenti, povijesni izvori, ali i sam tlocrt kršćanskog hrama, koji je postao vidljiv nakon rušenja džamije 1993. Mjesni biskup msgr. dr. Ratko Perić o tome je, između ostalog, kazao: »Ni prema islamskom, ni prema kršćanskom učenju nije džamiji mjesto niti na kršćanskoj crkvi, niti na kršćanskom groblju. Niti je kršćanskoj crkvi mjesto na islamskoj džamiji, a ni na islamskom haremu. Ako se to radi nasilno, onda je to zločin«. Biskup je tada izjavio da islamski vjernici imaju pravo graditi džamiju u Stocu, pa i rekonstruirati Carevu džamiju, ali naglašava da ako oni nasilno i svjesno kane obnavljati tu i takvu bogomolju upravo tu, na nekadašnjoj kršćanskoj crkvi i groblju, onda oni najprije temeljito rade protiv dostojanstva svoje vlastite religije, a onda i protiv religije drugoga.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Zvijezda svete noći – to je ponajprije sam Sin koji je postao čovjek

Božić – program u Novoj godini

U Novoj godini smo. Neka je sretna. Svi činimo programe ali su neizvjesni. Nastavimo živjeti otajstvo Božića i nađimo rješenje za svoju nutrinu. Tada će biti sretnija.

Kada je 16. studenoga 1231. godine sveta Elizabeta Tirinška ležala na smrtnoj postelji, svoje posljednje sate provela je pripovijedajući o Isusovu životu, onako kako je to naučila gledati i shvaćati u Bibliji i navještaju Crkve. Oko ponoći je zamolila one koji su stajali uokolo da posve utihnu. Rekla je »Govorimo o Spasitelju i o malom Isusu jer blizu je ponoć kada je rođeno milo dijete Isus.« U času svojega umiranja ona ulazi u tišinu svete noći. U noći svojega umiranja ona ulazi u noć svjetla. Iz toga se može naučiti kako je duboko ona u sebe upijala riječi i stvarnosti vjere, tako da su one sasvim ispunile njezinu dušu i njezino srce. Iz toga se može naučiti kako je jako ritam svojega vremena prožela poviješću vjere: sati u vremenu za nju više nisu bili mijene u kretanju zvijezda, nego sati koji pričaju o povijesti Božje ljubavi s nama.

TIŠINA: Sveta Elizabeta je zamolila ljude da posve utihnu iz obzira prema rođenju djeteta. To bi se ponajprije moglo činiti gotovo neozbiljnim: djetetce želi spavati i pritom ga se ne smije ometati. No to što je nazgled neozbiljno, u zbilji je izraz poštovanja, koje jedino otvara put prema otajstvu. Tišina je prostor ovoga Djeteta. Tišina je prostor Božjega rođenja. Samo tada kada sami uđemo u prostor tišine, dolazimo tamo gdje je Božje rođenje. U ovoj zamolbi tako odjekuje jedna od drevnih rečenica božićne liturgije, koja je kasnije inspirirala tolike pjesme; to su riječi Knjige Mudrosti: »Dok je mirna tišina svime vladala i noć brzim tijekom stigla do sredine puta svoga, jurnula je tvoja svemoguća riječ s nebasa, s kraljevskih prijestolja«. Iz tih je riječi crpio već Ignacije Antiohijski početkom drugoga kršćanskog stoljeća govoreći o tri glasno doživljajuća otajstva, koja su ostala skrivena knezovima ovoga svijeta jer su se dogodila u Božjoj tišini. Božić nas zove u tu Božju tišinu, no njegovo otajstvo toliko ostaje skriveno jer nisu znali pronaći tišinu u kojoj Bog djeluje. Kako je mi nalazimo? Samo puka šutnja je neće stvoriti. Čovjek, naime, može izvanjski šutjeti, a ipak je potpuno rastrgan nespokojsvom stvari.

Nije li krajnje vrijeme da ispravimo smjer naše »evolucije«? Zvijezda svete noći – to je ponajprije sam Sin koji je postao čovjek. On je svjetlo koje pokazuje put po ulicama povijesti. On razbija praznovjerje koje to raskošnije cvjeta što se više razvodnjava vjera. On pokazuje ispraznost proricanja iz zvijezda koje čovjeka želi zatvoriti u prisilu vječnog kruženja, u kojem ne postoji ništa novo, samo ponavljanje uvijek istoga. Istinsko čovjekovo zviježđe su ljudi koji mu pokazuju novi put svoga srca i svoga poziva. Krist je zvijezda koja nam se pojavila nad obzorjem i koja nam u samoj vjeri zapaljuje svjetlo koje tada i nas ljude čini zvijezdama, koje pokazuju put prema njemu.

On može šutjeti, a u njemu je ipak strahovita buka. Utihniti znači pronaći novi unutarnji red. To znači ne samo ne misliti na stvari koje si možemo predstaviti i predložiti. Znači ne samo ne gledati na ono što vrijedi za ljude i što ima vrijednost za njihove odnose. Tišina znači razvijati unutarnje osjećaje, osjećaj savjesti, osjećaj za ono vječno u nama i sposobnost slušanja Boga. O dinosaurima se kaže da su izumrli zato što su se krivo razvili: puno zaštitnog oklopa i malo mozga, mnogo mišića i malo razuma. Nismo li i mi na putu da se krivo razvijemo: puno tehnike, ali malo duše? Debeli zaštitni oklop materijalnih sposobnosti, ali ispražnjeno srce?

ZAMIJETIMO BOŽJI GLAS: Odumiranje sposobnosti da u sebi zamijetimo Božji glas, da prepoznamo i priznamo ono lijepo i istinito? »Utihnimo, govorimo o Spasitelju jer ponoć je blizu.« Nije li krajnje vrijeme da slijedimo ovaj poziv sv. Elizabete? Nije li krajnje vrijeme da ispravimo smjer naše »evolucije«? Zvijezda svete noći – to je ponajprije sam Sin koji je postao čovjek. On je svjetlo koje pokazuje put po ulicama povijesti. On razbija praznovjerje koje to raskošnije cvjeta što se više razvodnjava vjera. On pokazuje ispraznost proricanja iz zvijezda koje čovjeka želi zatvoriti u prisilu vječnog kruženja, u kojem ne postoji ništa novo, samo ponavljanje uvijek istoga. Istinsko čovjekovo zviježđe su ljudi koji mu pokazuju novi put svoga srca i svoga poziva. Krist je zvijezda koja nam se pojavila nad obzorjem i koja nam u samoj vjeri zapaljuje svjetlo koje tada i nas ljude čini zvijezdama, koje pokazuju put prema njemu. Elizabeta je nama postala takva zvijezda. U takvom duhu molimo u zbornoj molitvi na misi zornici na Božić: »To nam svjetlo po vjeri sja u srcu: molimo te da odsijeva i u našem življenju.« Tako Božić postaje vrlo praktičan. Gledati prema zvijezdi znači: primati i davati svjetlo, dopustiti da primljeno svjetlo odsijeva u svijetu oko nas, da ono drugima postane putokaz. Prigoda ima dovoljno: ne zove nas na to samo *adveniat*; onaj tko je jednom postao budan u srcu, vidi oko sebe toliko puno onih koji čekaju na svjetlo. Neka vam je svjetlo trajno u Novoj godini!

Posjet zagrebačkoj obitelji Karačić iz Srijema

Osamnaesti Božić u Zagrebu

Glava obitelji Branko oduvijek je blagdan obiteljskog zajedništva provodio s obitelji u svome domu, u krugu svojih najdražih

Božić je jedan od dva najvažnija katolička blagdana koji se obilježava i slavi u svakoj katoličkoj obitelji, pa tako i u zagrebačkom domu srijemске obitelji Karačić, prognanih početkom devedesetih godina prošlog stoljeća iz Beške. Glava obitelji Branko, od prošle godine umirovljenik, oduvijek je ovaj blagdan obiteljskog zajedništva provodio s obitelji u svome domu, u krugu svojih najdražih.

S tugom u očima Branko se prisjetio svog križnog puta, vremena kada je srijemskim Hrvatima doista bilo teško, kada su trpjeli brojna poniženja i kada im je bilo ugroženo sve što su imali, pa čak i vlastiti život. »Najteže je bilo živjeti u strahu za život vlastite djece. Kći Sladana (1971.) je bila cijelo vrijeme s nama, ali su nam sinovi Slobodan (1969.) i Anđelko (1973.) već bili odvojeni od obitelji te smo najviše strahovali za njihovu sigurnost«, priča nam Brankova supruga Stojka.

Razlog našeg posjeta obitelji Karačić nije samo čarolija blagdanskog prosinca, već činjenica da su kuću i imanje u Srijemu zamijenili za kuću u Zagrebu, odnosno da su se uselili u novi dom baš na Badnjak 1991. godine. Dakle, ovogodišnji Božić je 18. po redu proslavljen u njihovom novom domu u novozagrebačkom naselju Sveta Klara.

Drugi razlog našeg posjeta je Brankov zanimljivi hobi, »drvenarija«, kako sam svojo dugogodišnju sklonost ka drvetu naziva ovaj vitalni 63 - godišnji Srijemac, rođen u Bosni i Hercegovini. Naime, Brankov je cijeli život profesionalno i privatno vezan za drvo, a i mirovinu je dočekao u zagrebačkom »Zrinjevcu«, dok mu je hobi izrada drvenih skulptura, glazbenih instrumenata i raznoraznih uporabnih predmeta od drveta.

»Od kako znam za sebe volio sam drvo, a ta ljubav prema drvetu bila je presudna u odluci da u Novom Sadu završim zanat za tesara. Još od malena sam počeo izrađivati predmete od drveta, ispočetka isključivo one koji su imali uporabnu vrijednost, jer tada nije bilo dovoljno novca i sve što se nije moralo kupovati dobro je

došlo obitelji i prijateljima. Kasnije sam si mogao dozvoliti 'luksuz' izrađivanja raznoraznih skulptura, glazbenih instrumenata i svega onoga što me nadahnjivalo i što mi je činilo i još uvijek čini zadovoljstvo«, priča nam Branko dok nam u svojoj radionici pokazuje mnoštvo zanimljivih izložaka.

Zlatko Žužić

KUPON HRVATSKA RIJEČ ZA BESPLATNI PRIJEVOZ

DSHV i Bus prijevoz »Beneš« Vas vode u Banju Kanjižu. Polazak ispred Doma DSHV-a u petak, 16. siječnja 2009. godine u 14 sati, povratak u 19 sati.

Uvjet za besplatan prijevoz je Kupon iz posljednjeg broja »Hrvatske riječi«.

tel: 024 600-886
fax: 024 753-186
mail: busbenes@tippnet.rs

Migrena (dio II.)

dr. Marija Mandić

Migrena je jedan od najtežih oblika glavobolje i spada u primarne glavobolje čiji se pravi uzrok još uvijek ne zna. Od ostalih glavobolja razlikuje se po svome klasičnom skupu simptoma koji obuhvaćaju jednostranu i žestoku, pulsirajuću glavobolju, mučninu, povraćanje, fotofobiju, fonofobiju i osmofobiju te prolazne neurološke simptome, koji se označavaju terminom aura. Ovo znači da osobi u fazi napada migrene izrazito smetaju svjetlost i zvukovi, a prije samog napada mogu se pojaviti poremećaji vida poput treperenja svjetlosnih točaka, pojave slijepih točaka i cik-cak krivulja, te obamrlost udova i pojava čudnih mirisa, što sve zajedno predstavlja tzv. auru. Migrena se pojavljuje u svim dobnim skupinama, s time da je nakon puberteta tri puta češća kod žena nego kod muškaraca. Zbog hormonske ovisnosti migrena se češće javlja tijekom menstruacije, u četvrtj i petoj dekadi života, dok je tijekom trudnoće i menopauze rjeđa. Po različitim izvješćima ona je češća u nižim socio-ekonomskim grupama i kod osoba nižeg obrazovanja. Smatra se da je migrena nasljedna bolest ili da se barem nasljeđuje sklonost migrenoznim napadima. Tako je primjećeno da u mnogim obiteljima ženske osobe imaju migrenu, a skoro u 90 posto slučajeva će kćerka imati migrenu ako je majka patila od nje. Ukoliko se kod muškaraca jave jake glavobolje najvjerojatnije se radi o tzv. cluster glavoboljama, a ne o migreni, te je i ovaj fenomen neophodno ispitati kod liječnika.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

Napadaj migrene izazivaju poremećaj ritma budnosti i sna, hormonske promjene (bolest štitnjače i slično), hormonska kontracepcija, pretjerano uzimanje kofeina, raznih namirnica i mirisnih sup-

biti izazvana i unošenjem čokolade, zrelih vrsta sireva, mesnih prerađevina te crnog vina i manjkom magnezija u organizmu.

S obzirom da se ne zna pravi uzrok ove bolesti njeno se lije-

stancija, promjena nadmorske visine ili godišnjeg doba, gladovanje i preskakanje objeda te boravak u zagušljivoj prostoriji. Također, njenu pojavu potiču i snažne emocionalne reakcije – bilo uzbuđenje ili bijes, pretjerane tjelesne aktivnosti i uzimanje velikih količina alkohola. Migrena traje od nekoliko sati do nekoliko dana i može

čenje svodi na otklanjanje bola, prepoznavanje početnih simptoma bolesti i izbjegavanje svih životnih situacija koje dovode do napadaja migrene. Ukoliko do napadaja ipak dođe u kućnim uvjetima, savjetuje se držanje hladnog obloga ili vreće smrznutog povrća na čelu, umakanje nogu u toplu vodu i sklapanje u mračnu prostoriju uda-

ljenu od izvora buke. Odmah po pojavi bola uzmite i dodatne doze magnezija i niacina (vitamin B3) te neke od lijekova koje vam je liječnik preporučio radi profilakse migrenoznih napadaja. U blažim oblicima glavobolje pomoći će i uporaba biljnih eteričnih ulja u obliku krema ili obloga koji su na bazi lavande, eukaliptusa, ružmarina, mente peperite i sl. U težim napadajima koriste se tablete protiv bolova, mučnine, ali često i čepići te injekcije jakih analgetika. Svakako, radi dijagnoze i lakšeg te uspješnog liječenja ove bolesti prilikom pojave već prvih napadaja neophodno je obratiti se za liječničku pomoć.

Cluster glavobolje dobile su naziv po tome što se javljaju u učestalim napadajima. U pravilu počinju nekoliko sati nakon odlaska na počinak, a katkad im prethodi blagi osjećaj bola na jednoj strani glave. Bol je snažan i oštar, javlja se oko crvenog oka, praćen curenjem iz nosa i crvenilom lica. Traje od 30 minuta do 2 sata i često se pojavljuje već sljedećeg dana. Kao što smo rekli, ovakvi napadaji su češći kod muškaraca i mogu se javljati tijekom nekoliko tjedana ili mjeseci. S obzirom da su ovo najmanje ispitane glavobolje, njihovo liječenje je i najteže i zahtijeva konzultaciju specijalista neurologa.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Božićna priredba u OŠ »Matko Vuković«

Ovogodišnju božićnu priredbu u Osnovnoj školi »Matko Vuković« u Subotici organizirala je učiteljica Ana Čavrgov s učenicima i školskim suradnicima. Priredba je bila neuobičajena i pomalo nestvarna, a imala je multimedijalni karakter. Djeca su pjevanjem, sviranjem i recitiranjem te iskazivanjem svojih talenata prikazala pravu bit Božića. Pokazali su kako Božić nije samo kičenje bora, kupovina darova i trošenje prevelike sume novca, nego je to dan rođenja našeg Spasitelja, našeg malog Isusa Krista. Kroz predstavu »Iksti kralje«, odnosno četvrti kralj, koji je hramao te je zaostao za tri kralja i nije stigao do Isusa, pri-

kazana je dobrota Isusa, kada je On pomogao mnogim ljudima u nevolji i sve darove podijelio ljudima u potrebi i stigao do njega. Tom predstavom djeca su htjela pokazati kako moramo ljubiti jedni druge i kako moramo iskazivati ljubav prema svojim bližnjima. Kroz kratak film, koji govori o rođenju Isusa Krista u današnjem vremenu, htjeli su pokazati nepoznavanje prave biti Božića, te samoga Isusa Krista i njegove obitelji. Priredba je održana 22. prosinca.

Tekst i fotosi: A. Sudarević

9. siječnja 2009.

Božić u Šidu

Žive jaslice

Župa presvetog Srca Isusova u Šidu ovog je Božića osobito svečano i dojmljivo zračila. Vlč. *Nikica Bošnjaković* je za Božić osmislio nešto stvarno jedinstveno za Šid. Organizirao je »žive jaslice«. Ovako nešto u Šidu ne pamte ni najstariji župljani. Na ovu župnikovu ideju, vjernici su oduševljeno reagirali, te pomogli da se ideja provede u djelo. Napravljena je štalica, doveđene su životinje – magarac, ovce i koze. Ministranti su glumili pastire, dok je obitelj *Kušeta* glumila svetu obitelj. Kako je polnoćka počela točno u ponoć, žive jaslice su, svi koji su došli, mogli vidjeti od 23 sata do početka misnog slav-

lja. Došli su i predstavnici lokalnih medija – televizije, radija i šidskog lokalnog lista. U očima nazočnih uistinu se vidjelo kako su presretni ovim ugođajem, a pojavile su se i suze u očima kod pojedinih baka... Na koncu mise, u prepunoj crkvi, župnik je pozvao obitelj *Kušeta*, te im zahvalio na sudjelovanju, čime su pomogli da Božić ove godine u Šidu bude osebujan. Osobito su bila oduševljena djeca koja su bila nazočna. Na sam dan Božića, 25. prosinca, liturgija je održana u 11 sati. Na početku mise ponovno je »sveta obitelj« prošla kroz crkvu prepunu djece koja su oduševljeno gledala u »maloga Isusa«. Na koncu mise djeci su podjeljeni paketići povodom blagdana Kristova rođenja. Može se reći kako je ovaj Božić u Šidu uistinu proslavljen na poseban način, te će ostati u sjećanju svima cijele godine, do idućega Božića, kada se planira ponovno organizirati proslava Kristova rođenja s bogatim sadržajem.

I. K.

Božić u Golubincima

Polnoćka uz tamburaše

Badnji dan, 24. prosinca 2008. godine. U Golubincima dobar dio običaja Badnje večeri sačuvan je u obiteljima, a crkva sv. Jurja ljepša je i ukrašenija nego bilo kojega drugoga dana u godini.

Božićni su borovi bili ukrašeni heklananim ručnim radovima golubinačkih majki i baka. Ove su godine na Badnju večer dvije grupe betlemaša obilazile selo i navještale rođenje Isusa. Prije mise polnoćke najmlađi članovi koji pohađaju nastavu vjeronauka priredili su prigodan program i ispunili srca prisutnih i radost Božića prenijeli na sve u crkvi. A crkva je ove Badnje večeri bila prepuna – kako golubinačkih katolika, tako i njihovih gostiju i prijatelja, puna ljubavi prema rođenom Isusu i ljubavi prema čovjeku. Vlč. *Ivica Damjanović* je uz božićnu čestitku u propovijedi poručio da Božić treba biti u nama ne samo jedan dan u godini, nego svih 365 dana.

Cijelu misu pratio je tamburaški orkestar HKPD-a »Tomislav«. Ove je godine *Igor Gašparović* napravio jaslice u porti crkve s figurama u prirodnoj veličini i sa živim janjcima. Svi koji su tih dana posjetili crkvu u Golubincima mogli su uživati u tom prizoru.

I. Radoš

Gabor Sagmeister, motorist

Dakar seli u Argentinu i Čile

Prvi Subotičanin u povijesti ove prestižne rally utrke vozit će motorkotač divljim prostranstvima Latinske Amerike

Razgovarao: Dražen Prčić

Na press konferenciji: Gabor Sagmeister

Posljednog petka u prošloj 2008. godini, subotički motorist *Gabor Sagmeister* održao je promotivnu press konferenciju na kojoj je javnost upoznao s osnovnim detaljima u svezi s njegovim predstojećim nastupom na rallyju iz tzv. »Dakar« serije, koji se ove godine iz sigurnosnih razloga (nakon prošlogodišnjeg otkazivanja) vozi po bespućima Argentine i Čilea. Ukoliko sve bude u redu, tijekom izlaska ovoga broja Hrvatske riječi, jedini Subotičanin u povijesti koji je izabrao pravo nastupa na ovom eminentnom motorističkom natjecanju trebao bi se uveliko boriti za minute i sate koji određuju konačan poredak na najjačoj svjetskoj rally utrci. U kraćem razgovoru prije njegova odlaska za Buenos

Aires, gdje je utrka i startala 3. siječnja, Gabor je pojasnio brojne pojedinosti vezane uz svoj nastup, a zanimljivo je kako za istu natjecateljsku momčad nastupa skupa s hrvatskom posadom.

»Zbog poznatih okolnosti u pojedinim afričkim zemljama (politički nemiri) kroz koje prolazi ruta »Dakara«, organizatori utrke su se odlučili »preseliti« na teritorij Latinske Amerike, pa će se 2009. godine voziti po divljim prostranstvima Argentine i Čilea. Predviđena staza duga je 9572 km, a pojedine etape vozit će se na neuobičajeno velikim nadmorskim visinama (i do 4000m), što će, uz posve nepoznat teren, predstavljati dodatnu atraktivnost utrke koju će medijski pratiti cijeli svijet. U želji da se što bolje pripremim, posljednjih mjeseci sam trenirao i na većim visinama u Austriji, te na domaćim stazama uz asistenciju tima koji se brine o mom nastupu«, počeo je priču Gabor Sagmeister, pojašnjavajući neke tehničke pojedinosti u svezi s utrkom.

UTRKA: Ukoliko sve bude teklo po planu organizatora, utrka Dakar Argenitna – Čile, trebala bi trajati od 3. do 19. siječnja 2009. godine,

Motorkotač

Gabor Sagmeister vozi KTM motorkotač od 690 kubičnih centimetara, 85 KS i ima sposobnost razviti brzinu i do 200 km/h po pješčanom i nepristupačnom terenu. Ovaj model je napravljen samo u 70 komada, a moj primjerak je numeriran brojem 58.

a prosječna dužina dnevnih etapa iznosi oko 700 km, što predstavlja iznimno zahtjevan pothvat i iziskuje veliku vozačku vještinu uz odličnu tjelesnu pripremljenost.

»Prije svega želio bih završiti utrku do kraja, što je i osnovni cilj svakog sudionika, a osobno bih volio zauzeti mjesto između 30-40 najbolje plasiranih vozača. Bit će jako teško, jer primjerice već prvoga dana utrke vozi se etapa od 733 km, a već sutradan još duža, od 840 km, što još nikada u povijesti ovakvih rallyja nije bilo. Također, novina su i pojedine etape koje će biti vožene na nadmorskoj visini većoj od 4000 metara, što predstavlja dodatno otežavajuću okolnost i jednostavno niti sam ne znam kako će motorkotač reagirati na ovakve neuobičajene atmosferske uvjete.«

U ISTOJ MOMČADI S HRVATSKOM POSADOM: Gabor Sagmeister vozit će za momčad Szallai Dakar team, u kojemu jedan automobil vozi i hrvatska posada Šaškin. On je jedini motorist, a natječu se još i jedan mađarski automobil i kamion. Podršku i asistenciju osiguravaju dva mehaničarska kamiona u pratnji.

»Kolege iz hrvatske posade sam upoznao prošle godine kada smo bili skupa na tehničkom pregledu za prošlogodišnji Dakar koji je, nažalost, bio otkazan iz sigurnosnih razloga. Momci su iz Splita i voze Opel Antaru, a kako utrka traje gotovo tri tjedna bit će dovoljno vremena za još bolje upoznavanje i suradnju tijekom našeg nastupa na ovom rallyju. Glede moga sudjelovanja u ovoj utrci htio bih još pojasniti kako sam zahvaljujući svojim prijašnjim rezultatima tijekom 15-godišnje karijere osigurao izravan plasman u natjecateljsku konkurenciju. Na koncu, ponovio bih kako bi plasman među prvih četrdeset natjecatelja u mojoj kategoriji predstavljao velik rezultat i u potpunosti zadovoljio moje sportske želje«, zaključio je ovaj kraći razgovor Gabor Sagmeister, prvi Subotičanin u povijesti rallyja Dakar.

9. dan

Devetog dana utrke, vozit će se 600 km pustinske etape i tko to bude izdržao ima i velike izgleda završiti ovu zahtjevnu utrku, kaže Sagmeister.

Doček na trgu u Subotici

9. siječnja 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Siječanj

Hrvatski naziv prvoga mjeseca u godini vrlo je, osobito u današnje vrijeme, dobro pogođen i indikativan. Siječanj. Naravno želja autora je bila naglasiti hladnoću koja »siječe« u ovo doba kalendarske godine, ali »sijeku« nas i ekonomske prilike oličene u sve manjoj kupovnoj moći, strahu od nadolazeće svjetske krize, neizvjesnosti vremena pred nama. Dobro je ako je sječa samo po pitanju rumenih obraza, promrzlih ruku, pokoje prehlade i malko povišene temperature. Ali temperatura zna mnogo više porasti od visokih cijena, a onda džepovi bivaju nezgodno posiječeni.

FOTO KUTAK

Zajedno je toplije!

ŠALJIVI KUTAK

Došao mali Ivica baki kući i kaže:

- Bako, dobio sam jedan iz matematike.
- Ispravit ćeš ti to!
- Ali bako, ne mogu, napisano je kemijskom.

Dode žena u teretanu i spazi prekrasno građenog nabilanog tipa i skupi hrabrosti da mu priđe:

- Znaš, ti si meni tak sladak, k'o bombon! Što radiš u subotu navečer?
- Prsa i ramena! - odgovara lik.

Kako je jučer završila tvoja svađa sa ženom?

- Dopuzala je do mene na koljenima.
- Nemoguće! I što je rekla?
- Rekla je: »Izlazi ispod kreveta da ti ja ne dođem tamo!«

Koja je sličnost između punice i daljinskog upravljača?

- Uvijek su na neočekivanom mjestu.

»Snježna krajica« na Sljemenu

Pobjeda Marije Riesch, Jelusić i Fleiss solidne

Njemačka skijašica Maria Riesch (24) pobijedila je u slalomu Svjetskog kupa na zagrebačkom Sljemenu, popularnoj »Snježnoj krajici«, održanom u nedjelju 4. siječnja. To joj je deveta pobjeda u karijeri u Svjetskom kupu, a treća ove sezone.

Sve tri ovosezonske pobjede ostvarila je u slalomu. Prije Sljemena slavila je u Semmeringu i La Molini.

Na drugom mjestu je završila Talijanka Nicole Gius (+0,44), a treća je bila Čehinja Sarka Zahrobska (+0,63).

Hrvatske predstavnice Ana Jelusić i Nika Fleiss osvojile su nove bodove u slalomu. Jelusić je zauzela 16. mjesto (+2,68), a Fleiss je završila na 19. poziciji (+3,25)

Vodeća iz prve vožnje Amerikanka Lindsey Vonn pogriješila je u drugom laufu neposredno prije cilja. Zbog nesmotrenosti je ostala bez pobjede, jer je na zadnjem prolazu imala skoro sekundu prednosti u odnosu na Mariju Riesch.

Sličnu pogrešku napravila je i Slovačkinja Veronika Zuzulova, koja je bila treća u prvoj vožnji.

Preostale hrvatske predstavnice, koje su imale visoke startne brojeve, nisu uspjele ući u drugu vožnju. Sofija Novoselić i Matea Ferk nisu završile utrku, a Tea Palić je zauzela 49. poziciju u prvoj vožnji.

Skijaši su, prema najavama, vozili slalom u utorak, 6. siječnja.

Inače, pobjednik druge utrke skijaških legendi na zagrebačkom Sljemenu je Austrijanac Hans Enn Enn, koji je u finalu bio brži od najbolje hrvatske sportašice svih vremena Janice Kostelić.

Enn je u finalu krenuo s dvije sekunde prednosti, te je tu razliku održavao do dvoja vrata prije cilja kada je potpuno usporio, te pričekao Janicu kako bi zajedno ušli u cilj, no semafor je pokazao da je Enn ipak ciljnu liniju prešao jednu stotinku ranije.

Treće mjesto zauzeo je Marc Girardelli koji je bio brži od Hans-Petera Buraasa.

Osim Enna, Janice, Girtardellija i Buraasa, na Sljemenu su nastupile i skijaške legende Alberto Tomba, Franz Klammer, Bojan Križaj, Thomas Sykora, Urška Hrovat, Špela Pretnar...

Čitav nagradni fond od 150.000 kuna namijenjen je Dječjoj bolnici za kronične bolesti u Gornjoj Bistri.

Nogometni transfer

Olić u Bayernu!

Njemački nogometni prvoligaš Hamburger SV spreman je pustiti hrvatskog reprezentativnog napadača Ivicu Olića u Bayern već tijekom siječnja ukoliko u zamjenu za njega Bayern u HSV pusti njemačkog reprezentativnog napadača Lukasa Podolskog, navode njemački dnevni listovi Die Welt i Hamburger Abendblatt u svojim internetskim izdanjima, a piše Hina.

Kako navode njemački mediji, HSV bi Bayernu za Podolskog platio sedam milijuna eura i ostao bez Olića šest mjeseci ranije, jer će u ljeto Olić prijeći u Bayern kao slobodan igrač.

Ova zamjena bi dobro došla za oba kluba, jer bi i Olić mogao nastupati za Bayern u proljetnom nastavku Lige prvaka, a i Podolski bi mogao pomoći HSV-u u Kupu UEFA.

»Ukoliko Podolski izrazi želju za prelaskom u HSV, tada možemo razgovarati o zamjeni«, kazao je generalni manager Bayern Uli Hoeness.

Inače, Bayern za Podolskog traži najmanje 10 milijuna eura odštete. Oba kluba trenutačno se nalaze u Dubaiju gdje se pripremaju za proljetni nastavak sezone.

**DOLAZI PLIN DO VAS ?
ONDA POSJETITE NAS !**

BAXI

CIM GAS

**Cesta Jovana Mikića 56.
24000 Subotica
Tel: 024/621-000
www.cimgas.rs**

**VRHUNSKA OPREMA I MONTAŽA SISTEMA
ZA GRIJANJE I KLIMATIZACIJU**

I Osijek spreman za veliki sportski događaj

U iščekivanju SP-a u rukometu

*Do Svjetskog prvenstva u rukometu ostalo je još tjedan dana, i točno sljedećeg petka, 16. siječnja, u Splitu će biti svečano otvorenje * Hrvatska nastupa u B-skupini u Splitu*

Sretnu i uspješnu novu 2009. godinu, unatoč svjetskoj recesiji, Osječanima su nagovijestili graditelji, a njihov je uspjeh proslavljen netom prije Nove godine, svečanim otvorenjem nastavno-sportske dvorane »Gradski vrt« u nedjelju, 28. prosinca. Tako je sretno priveden kraju kontroverzni projekt oko kojega su se lomila koplja i padale glave, pa i gradska vlast – Osijek je gotovo 9 mjeseci vodila povjerenica Vlade RH, što pretpostavlja samo hladni pogon. Nova je dvorana zablistala nakon 11 mjeseci intenzivne gradnje. Uglavnom je građena sredstvima Vlade RH, oko 200 milijuna kuna, mada je i Gradsko poglavarstvo dalo 40–50 milijuna kuna za otkup zemljišta, infrastrukturu i uređenje okoliša. Prvu su utakmicu tako dobili građani Osijeka, a prvu je pobjedu na parketu zabilježila reprezentacija Hrvatske pobijedivši Ruse s 27:26, mada rezultat u ovakvim prigodama i nije važan, no u ukupnom srazu do sada smo imali svatko po 6 pobjeda, a nakon Zagreba i Osijeka okitili smo se s još dvije.

Objekt je prelijep, projektanti su *Boris Koružnjak* i *Gordana Domić*, glavni inženjer gradilišta bio je *Dario Jezidžić*, a izvođač Osijek-Koteks. Temelji su, istina, položeni još u proljeće 2007. godine, no prva je »deka« postavljena 12. siječnja 2008. Za 11 mjeseci svi su radovi dovršeni a dvorana predana građanima i osječkoj mladeži. Ugrađeno je 1,1 tisuća tona čelika i 6,5 tisuća tona betona, a korisna je površina objekta 18,5 tisuća četvornih metara. Ima dvije dvorane, velika koja prima 3,5 tisuće gledatelja i manja za 1,2 tisuće, još dvije manje za borilačke sportove te atletski tunel sa 6 staza, mini bazen i još puno pratećih sadržaja. Na otvorenju su govorili predsjednik gradskoga Vijeća *Anto Dapić*, gradonačelnik *Gordan Matković* i dopredsjednik Sabora *Vladimir Šeks*, a čast da presiječe vrpce i izvede početni udarac na utakmici imala je legenda osječkog rukometa *Katica Ilaš*.

Hrvatska reprezentacija

I nače, hrvatska je rukometna reprezentacija u Osijeku igrala prije 13 godina, kada se, spremajući se za EP u Portugalu, susrela s Mađarima a reprezentaciju je tada vodio Zdravko Zovko. Od kada je vodi Lino Červar boravili su u Osijeku pred nastup na EP u Švicarskoj, a sa selekcijom Slavonije i Baranje odigrali su susret u Vukovaru. Kada sam već spomenuo Červara, on je u Osijeku izjavio da očekuje zlato, i da to od njih očekuje cijela hrvatska sportska javnost, ali da će glede sastava više znati nakon prozivke u Splitu.

Neočekivano, uoči Silvestrova, izdiktirao je imena onih na koje računa i odrekao se usluga Bičanića, Kapulara, Džombe, Vukića, Vukovića, Somića i Šunjića. Blaž Lacković i Ivano Balić i dalje su upitni, mada su na spisku. S trojicom vratara - Alilovićem, Pešićem i Lozertom, tu su i krila: Šprem, Ninčević, Hrvatinić, Zrnić, Čupić i Horvat, zatim vanjski: T. Valčić, J. Valčić, Gojun, Špoljarić, Duvnjak, Metličić, Kopljar i Buntić, te pivoti Vori i Anušić.

SKUPINA B: Do Svjetskog prvenstva u rukometu ostalo je još tjedan dana, i točno sljedećeg petka u Splitu će biti svečano otvorenje. Hrvatska nastupa u B-skupini u Splitu, gdje su favoriti uz nas još i Švedska, Španjolska pa i Koreja, a znamo da dalje prolaze samo tri ekipe. Švedani su četverostruki svjetski prvaci, tri puta su bili drugi i četiri puta treći, a tu su uspjesi i na drugim natjecanjima i to se mora respektirati. Trener *Ola Lindgren* ima odličnu postavu, računa na vrsnog šutera *Kima Anderssona*, pivotu *Marcusa Ahlma* i vanjske *Tomasa Svenssona* i *Jonasa Kollmana*. I Španjolci su respektabilni glede dosadašnjih rezultata, a u Tunisu 2005. godine osvojili su zlato. Trener *Juan Carlos Pastor* pomladio je ekipu, ali se nije odrekao usluga *Juana Garcie* i *Rocasa*, te *Romera* i *Entrrerosia*. Koreja nema tih starih zasluga, ali dolazi kao najbolja selekcija Azije i potencijalna je opasnost za sve sudionike ove skupine. Treba motriti na *Won Chue Peakua*, koji već dugo igra u

Europi, te *Kyung Shin Yoona*, najboljeg strijelca Bundeslige. Trener *Do Heon Park* u njih polaže najveće nade. Bez sumnje bit će teško, a već na otvorenju SP-a naši igraju baš s Južnom Korejom, i ta prva pobjeda otklonila bi sve sumnje.

OSJEČKA PONUDA: I za kraj, još samo riječ, dvije o osječkoj A-skupini. U Osijeku će od 17. siječnja nastupati reprezentacije: Argentine, Australije, Francuske, Mađarske, Rumunjske i Slovačke. U favorite spadaju Rumunji, koji su također četverostruki svjetski prvaci, no, ne ide im baš u zadnje vrijeme. Posljednji su puta na Islandu 1995. godine osvojili skromno 10. mjesto, no trener *Omer Aikanu* je nagovijestio povratak, a uzda se u iskusnog vratara *Staneskua*, šutera *Saniu*, a tu je i *Rares Jurca*, kojega pamtim kao kružnog napadača Zagreba. Francuze svi hvale, mada imaju samo jedno osvojeno zlato na SP-u, jednom su bili drugi i tri puta treći, ali imaju i uspjeha na drugim natjecanjima – zlato na PE u Švicarskoj 2006. Aduiti

trenera *Clauda Onestea* su svakako *Omeyer* i *Karabatić*, ali i braća *Bertrand*, *Gille* i ubojita krila *Abelan* i *Guigonn*. Mađari također imaju visok rejting u svjetskom rukometu i sudionici su 15 svjetskih prvenstava. Ekipu vodi *Laszlo Skaliczky*, a uzda se u *Lazsla Nagya*, *Gabora Csorszora*, braću *Ivanczik* i *Nenada Puljezovića*. Svakako da računa i na brojnu publiku, jer Mađarima je u Osijek doći, k'o reći dobar dan. Račune bi ponekom mogla pomrsiti Slovačka, koja dolazi prvi puta na SP, ali je otkrovenje i dolazi kao pobjednik u play-offu sa Slovenijom. Izbornik *Zoltan Heister* ima dobar, mada u europskim okvirima nedovoljno poznat sastav, no ističe vratarski tandem *Stochl-Shejbal*, braću *Stranovsky* na krilima, te vanjsku liniju *Kukučka-Šulc-Valo*. Uzbuđenja će biti na pretek, pa vas pozivamo da i vi budete sudionici Svjetskog rukometnog prvenstva u Hrvatskoj od 16. siječnja do 1. veljače. Vidimo se u Osijeku!

Slavko Žebić

Lorka Kopunović, proizvođačica sira

Zanat koji polagano nestaje

Djetanost koja iziskuje cjelodnevni angažman od prve jutarnje mužnje do finalne obrade u večernjim satima

Piše: Dražen Prčić

Približavanjem Srbije Europskoj Uniji, neki od tradicionalnih zanata u pripremanju živežnih namirnica mogli bi, prema strogim standardiziranim normama, biti dovedeni u pitanje. Proizvodnja domaćeg sira, jedna od lijepih i tradicionalnih vještina naših krajeva, nije u opasnosti samo zbog budućih inspektora Unije, nego i zbog sve manje zainteresiranih osoba koje bi se bavile ovim zahtjevnim poslom. Na subotičkoj mliječnoj tržnici već godinama je najveći red za domaći sir, gotovo uvijek, ispred štanda na kojemu prodaje *Lorka Kopunović*, proizvođačica sira iz Staroga Žednika pokraj Subotice.

»Trideset i pet godina već svakodnevno proizvodim sir, koji na osnovi registrirane djelatnosti prodajem svojim redovitim kupcima koji dolaze na gradsku mliječnu tržnicu. Najviše pravim tzv. podliveni sir, dok ponekad radim i mladi sir, koji sam, istina, nekada znatno više pravila nego što je to danas slučaj. Sir proizvodim isključivo iz domaćih mliječnih resursa naših visokomliječnih krava, koje odgajamo u kućnoj radinosti našeg doma u Starom Žedniku«, upoznaje nas sa svojim zanatom Lorka i nastavlja priču o siru.

»Pravo govoreći, nije baš lako danas se baviti ovim poslom proizvodnje sira. Cijela proizvodna procedura iziskuje praktički cjelodnevni angažman, počevši od ranojutarnje i večernje mužnje krava, nakon koje se pravi sir, što i nije baš toliko teško, koliko je teško svakodnevno voditi brigu o brojnim obvezama doma, dolasku u grad na tržnicu i konačno, samoj prodaji, kao završnom dijelu cijelog posla. Opet, ukoliko se sve to radi s ljubavlju prema poslu, a za proteklih trideset i više godina ona je uvijek bila kod mene prisutna, kao što je to i danas. Glede samog procesa, proizvodnja traje u prosjeku sat i pol svake večeri, kada se

sir nakon mužnje pripremi, ostavi prenočiti, ujutru se posoli i spreman je za prodaju na tržnici. Ovaj tradicionalni zanat naučila sam još kao djevojka, točnije, već zarana sam naučila »siriti«, ali samo na kriške, dok me ovoj tehnici pravljenja sira u krug naučila jedna

kako nema nekog posebnog sira koji voli, što je posve normalno kada je već decenijama svakodnevno okružena njime. Njezini redoviti kupci podjednako vole sve vrste u ponudi štanda za kojim ih dočekuje u određenim danima tijekom tjedna, smjenjujući se

se koriste za pravljenje tradicionalnih domaćih jela ovoga podneblja, kao što su – tijesto sa sirom, prisnac, gibanice, ali i kao ukusni dodatak svakidašnjem jelovniku, te prilog hladnim zakuskama, uz narezke i suhomesnate proizvode. Dodatno, sir je odlično punjenje

Kontrola

Svakoga mjeseca se vrši redovita kontrola naših sireva na osnovu uzetih uzoraka i nikada nije bilo nikakvih problema u vezi njihove ispravnosti.

snaš Klara i od tada pravim sir na taj način, godinama ga prodajući svojim zadovoljnim kupcima.«

Na pitanje – koji je njezin omiljeni sir među vrstama koje redovito pravi, Lorka se smije odričući

sa svojom snahom Jasnom, koja nastavlja započetu obiteljsku tradiciju.

»Više pravim podliveni sir, ali naši kupci sve više traže i mladi sir. Ovisno o ukusima, ovi sirevi

u palačinkama, bilo u slanoj ili slatkoj verziji. Sir je danas postao opće uporabljiva namirnica, jer su sve popularnije i brojne slastice čiji je on glavni sastojak i više nema samo isključivu tzv. osnovnu prehrambenu namjenu u koncipiranju doručka ili večere«, zaključuje Lorka Kopunović storiju o gastronomskom mjestu sira u našim prehrambenim navikama. Na završni upit što će biti s njezinom osnovnom djelatnošću ukoliko Srbija uđe u Europsku Uniju, samo je slegnula ramenima uz kratak komentar:

»Ne znam, vidjet ćemo...«

Josip Dumendžić Meštar

Stih u brazdi – brazda u stihu

*Pjesnik Šokadije sa suprugom Slavicom živi na periferiji Bođana i na rubu egzistencije * Devedesete su Dumendžićima odnijele svu imovinu, pozicije i snove stvarane godinama u Borovu i vratile ih na pradjedovsko ognjište u Bođanima*

Piše: Ivan Andrašić

Najpoznatiji živi pjesnik Šokadije, Josip Dumendžić, svima znan po nadimku Meštar, danas živi sa suprugom Slavicom u pradjedovskoj kućici na samoj periferiji Bođana, gdje je i rođen 1951. godine. Osnovnu školu završio je u rodnom Bođanima i Vajski, a klasičnu gimnaziju »Paulinum« u Subotici. Život i siromaštvo nisu mu dopustili ostvarenje životnih snova, za daljnju izobrazbu, jednostavno, u obitelji nije bilo sredstava niti volje. Poslije odlaska vojnoga roka uposlljava se u Ljubljani, a ubrzo prelazi u Jugoslavenski kombinat gume i obuće »Borovo«, gdje ostaje do početka rata 1991. godine. Ovaj čovjek oniska rasta, ali s dušom do neba nerado se prisjeća tih vremena. »Sa svojom suprugom Slavicom proživljavao sam zajednički san, koji je zbog ružnih zbivanja ostao nedosanjan. Profesionalno sam uznapredovao, bio sam i honorarni dopisnik lista 'Borovo', te koautor zbirki pjesama grada Vukovara 'Četvrta smjena' 1980. i 'Krijesnice' 1982. godine. Živjeli smo lagodno, s velikom voljom planirali obiteljsku budućnost, no, nije nam se dalo. Pucnji neljudi ubili su sve ljudsko na prostorima uz koje smo Slavica i ja bili vezani. Prijatelj je okretao leđa prijatelju, nitko nikom nije vjerovao. U lokalnim sukobima sebe nikako nisam vidio. Kako da pucam u nekoga s kim sam do jučer jeo i pio?«, priča nam Meštar. Dumendžići sebe više ne nalaze u novostvorenom ratnom ozračju i vraćaju se na lijevu obalu Dunava, u Josipove rodne Bođane.

NA LIJEVOJ OBALI DUNAVA: »Vratili smo se u kuću koja mi je ostala od mogega pradjeda Joze i za koju sam emotivno jako vezan. Naime, u godinama kad su se rađale moje generacije, majke nisu išle u rodilišta, nego babice na teren. Ja sam, tako, rođen upravo u sobi u kojoj sada sjedimo. U toj kući sam

odrastao, s petnaest godina sam iz nje zakoračio u svijet i evo, vratio sam se i u njoj ću dočekati starost. Osim kuće, ostala su mi i četiri lanca zemlje, uspio sam kupiti maloga 'Fergusona' i nekoliko priključaka. Kroz sve ove godine ta zemlja je Slavicu i mene hranila, ali jako posno. Nismo žalili niti truda, niti rada, no, zbog agrarne politike ove države za sitnoga paora više nema života. Što god posiješ, u neizvjesnosti si, ne znaš koja će biti cijena kad dozrije, a u pravilu bude takva da jedva pokriva izdatke. U tovu stoke vlada još veća konfuzija, bukvalno smo prepušteni volji nakupaca ili njihovih gazda. Često smo bili u situaciji da utovljenu stoku ili ne možemo prodati, ili je prodamo u besćenje«, iznosi nam paorske muke Meštar. Supruga Slavica se ne žali puno: »Sa svojim Josipom ću i u vatru i u vodu. Samo ja znam koliko ga je sve ovo pogodilo, koliko je iza njega briga i neprospavanih noći. I onda, kad ga uhvati nesanica, Josip piše. U 'Šokačkim radostima i tugama' tiskanim 2001. godine njegova je životna filozofi-

ja, njegova je duša. Prije nekoliko godina predao je sedamdesetak pjesama priređenih za tiskanje nove zbirke predsjedniku Katoličkoga instituta za kulturu, povijest i duhovnost 'Ivan Antunović' preč. Kopiloviću, a sada se ispostavilo da su te pjesme zagubljene. Uposljenja za njega očito nigdje nema, svi kažu kako je za djelatnika prestar, ali je zato za mirovinu premlad.« Jedino je meni dobar upravo ovakav kakav jest, s osmijehom priča Josipova supruga Slavica.

PJESNIK: Meštar je objavljivao puno, pjesme su mu se mogle pročitati u Zvoniku, Subotičkoj Danici, Hrvatskoj riječi, Miroljubu, te u svim dosadašnjim zbornicima Lire naive, čiji je redovit sudionik. Imao je i puno nastupa na manifestacijama širom Vojvodine i u Hrvatskoj. Odazivao se svakom pozivu, često dajući posljednji dinar iz kuće za prijevoz, ne žaleći se nikom. Još od djetinjstva vjera i nacija su mu na prvom mjestu u životu. »Za razliku od mnogih koji su se prikrivali, a danas su na istaknutim pozicijama naše, kako vjerske, tako i nacio-

nalne zajednice, tijekom svih ovih godina, pa i najtežih, ratnih, vodio sam uredan vjerski život i izjašnjavao se kao Hrvat, iako to nije bilo poželjno s ove strane Dunava. Jednostavno, nisam mogao izdati sebe, o cijeni nisam razmišljao, uz punu potporu i razumijevanje moje Slavice«, iznosi svoju intimu Meštar. Ono što nikada neće javno iznijeti, rana je koja ga peče i koja nikada neće zacijeliti. Preskroman u ljubavi i vjeri u svoj rod, razočaran je neuzvraćenom ljubavlju. U lokalnim okvirima, poput svih istaknutih Šokaca, ima više sapletanja no potpore, u okviru hrvatske zajednice prolazi nezapaženo. Ostaje mu samo ponos na proživljeno, ponos na životno djelo. I pljesak maloga čovjeka, koji mu jedini ispunjava srce i dušu.

Jezik praotaca

Kroz vjekove čuvali
ko malo vode na dlanu
stari jezik praotaca
i pjesmu dušom njihanu
kopača i žetelaca.

Blažili u sebi boli,
a boljeti je znalo
kada bi problemi stigli,
inat, molitvom malo,
preko jezika se digli.

Ukoričene riječi
imali snage pisati
u vremenu kad slobodi
teško se moglo klicati
obespravljeni narodi.

A nauk, života darak
govori kristalno jasno
dotle će rod naš živi
dok jezik zvoni glasno
i dok mu se Hrvat divi.

**PETAK
9.01.2009.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Trenutak spoznaje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
08.35 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Sve će biti dobro
10.00 - Vijesti
10.15 - Priče s Korzike, dokumentarni film
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlj
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Hrvatska uživo - Vijesti
17.55 - Iza ekrana
18.35 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.15 - Dnevni jedne dadilje, američki film
22.10 - Dnevnik 3
22.30 - Lica nacije
23.20 - Poslovne vijesti
23.40 - Dosjei X, serija
00.25 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
01.10 - Hotel Babylon 2., serija
02.00 - Sutkinja Amy 6., serija
02.45 - Oprah Show
03.30 - Priče s Korzike, dokumentarni film
04.50 - Znanstvena petica
05.20 - Opijeni ljubavlj

07.00 - Najava programa
07.05 - Zgode Toma i Jerryja, crtana serija
07.30 - Miki i prijatelji, crtana serija
07.55 - Na kraju ulice
08.15 - Double Trouble, serija za djecu
08.45 - Beverly Hills 7., serija
09.30 - Glazbena top-lista
10.00 - Downloaded a Ghost, kanadsko-američki film
11.30 - Daleko od doma, serija
12.30 - Film
14.05 - Dokuteka - Tomislav Radić: Put (1970.)
14.40 - Obični ljudi, TV serija
15.30 - Glazbeceda: Nina
15.40 - Veliki odmor: Vi birate...

16.05 - Moja žena i djeca 4., humoristična serija
16.30 - U uredu 2., humoristična serija
17.00 - Sutkinja Amy 6., serija
17.50 - Županijska panorama - Rijeka
17.50 - Županijska panorama - Split
17.50 - Županijska panorama - Osijek
17.50 - Županijska panorama - Varaždin/Ėakovec
17.50 - Županijska panorama - Bjelovar
17.50 - Županijska panorama - Zadar
17.50 - Županijska panorama - Zagreb
17.50 - Županijska panorama - Šibenik
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
19.20 - crtani film
19.35 - Dragi John 3., humoristična serija
20.05 - Bez komentara
20.40 - Vijesti na Drugom
21.05 - Hotel Babylon 2., serija
22.00 - Šljama 3., humoristična serija
22.40 - Prime Suspect 7., mini-serija
00.20 - Filmski maraton: Zamjenik, američki film
02.10 - Filmski maraton: Život djevojaka i žena, kanadski film
03.45 - TV raspored

05.30 Flintove avanture, crtana serija
05.50 Ružna ljepotica, serija
06.40 Čarobnjaci, serija
07.05 Inspektor Gadget, crtana serija
07.30 Tomica i prijatelji
08.00 Pocoyo, crtana serija
08.30 Nova lova
10.45 Lude 70-e, serija
11.10 Kralj Queensa, serija
11.40 Zauvijek susjedi, serija
12.45 Medij, serija
13.30 Nikita, serija
14.20 Inspektor Rex, serija
15.10 Vojničine, igrani film
17.00 Vijesti
17.15 Rebelde, serija
18.05 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Danteov vrh, igrani film
21.45 Ledeni pakao, film
23.10 Vijesti
23.25 Pohranjena sjećanja, igrani film
01.00 Vojničine, igrani film
02.45 Danteov vrh, igrani film

04:25 Kraj programa

07.15 SpužvaBob Skockani
08.00 Korak po korak, humoristična serija (R)
08.25 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.55 Punom parom, kulinarski izazov (R)
09.30 Astro show, emisija
10.35 Kunolovac, kviz
11.35 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.55 Dadilja, humoristična serija (R)
12.30 Vijesti
12.35 Ekkluziv, magazin (R)
12.50 Reba, serija (R)
13.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.40 Marina, telenovela
14.35 Cobra 11, kriminalistička serija
15.25 Magnum, akcijska serija
16.20 Korak po korak, humoristična serija
16.45 Puna kuća, humoristična serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadilja, serija
18.05 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Crveni ugao, igrani film, kriminalistički
22.00 Besana noć, igrani film, akcijski
00.05 Vijesti
00.15 Sahara, igrani film, ratni
02.00 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
10.1.2009.**

06.05 - Najava programa
06.10 - Drugi red partera, emisija o kazalištu
06.50 - Iza ekrana
07.20 - Ekološki raj Matta Jamesa, dok. serija
08.00 - Vijesti
08.10 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Drvo za vješanje, američki film
09.55 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
10.00 - Vijesti
10.15 - Kućni ljubimci
10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje

12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlj
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.05 - Duhovni izazovi
14.35 - Reporter
15.45 - Euromagazin
16.20 - Vijesti
16.35 - Hrvatska kulturna baština: Vodnjan
16.55 - Svirci moji, glazbena emisija
17.45 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
17.55 - U istom loncu, kulinarski show
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - Evergreen (2.)
22.00 - Mamutica, kriminalistička serija
22.55 - Dnevnik 3
23.05 - Vijesti iz kulture
23.15 - Zaselak, američki film
01.10 - Filmski maraton: Kuća duhova, američko-njemačko-dansko-portugalski film
03.30 - Filmski maraton: Paris, američki film
05.10 - Opijeni ljubavlj

07.05 - Disneyjevi crtići: Šiljo i sportovi
07.30 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
07.55 - Žutokljunac
08.20 - Danica
08.25 - Čarobna ploča - učimo engleski
08.40 - Ninin kutak
08.50 - Pripovjedač
09.20 - Maribor: Svjetski skijaški kup (Ž) - veleslalom, prijenos 1. vožnje
10.20 - Adelboden: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 1. vožnje
11.35 - Briljanteen
12.25 - Maribor: Svjetski skijaški kup (Ž) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
13.25 - Adelboden: Svjetski skijaški kup (M) - veleslalom, prijenos 2. vožnje
14.25 - KS automagazin
15.00 - Gone Fishin' (Ribolov), film
16.40 - Vaterpolo: Mladost - Jadran, prijenos
18.00 - Sportski prijenos ili snimka

19.00 - U vrtu pod zvijezdama
19.30 - Garaža
20.05 - Nestali u 60 sekunda, američki film
22.05 - Jadranski tsunami, dokumentarni film
22.40 - Los Caballeros, koncert (1. dio)
23.35 - Sportske vijesti
23.45 - Noć u kazalištu: Karmina Krležijana
01.15 - TV raspored

05:50 Čarobnjaci, crtana serija
06:10 Code lyoko
06:35 Yu-Gi-Oh GX
07:00 Superheroj Spiderman
07:25 Iron Kid, crtana serija
07:50 Roary, crtana serija
08:05 Dora istražuje, crtana serija
08:30 Nova lova, TV igra
10:30 Lude 70-e, serija
10:55 Čarobnice, serija
11:40 Frikovi, serija
12:30 Smallville, serija
13:20 Operacija trijumf, reality show
16:10 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
17:15 Vijesti
17:25 Kod Ane, kulinarski show
18:10 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Voden svijet, film
22:15 Vuk, igrani film
00:20 Antitijela, igrani film
01:45 Ledeni pakao, igrani film
03:05 Pohranjena sjećanja, igrani film
04:40 Kraj programa

07.55 Magnum, serija (R)
08.45 Najbolje godine, humoristična serija
09.10 Krava i Pilić
09.35 Astro boy, crtana serija
09.55 Spiderman, crtana serija
10.20 Dexterox laboratorij, crtana serija
10.45 Maheri, dramska serija
11.40 Lutrija života, dramska serija
12.25 Gospodari svemira, igrani film, fantastični/akcijski
14.15 Vijesti
14.20 Dan na snijegu, igrani film, komedija
15.50 Hakeri, film, akcijski
17.30 Zvijezde Ekstra: 20 najčudnijih ljubavnih priča (1. dio), zabavna emisija

18.30 Vijesti
19.00 Eksploziv, magazin
20.00 Moj prijatelj Willy 2, igrani film, obiteljski
21.35 Zoolander, igrani film
23.00 Američki kickboxer, igrani film, akcijski
00.35 Kunolovac, kviz

NEDJELJA 11.1.2009.

06.00 - Najava programa
06.05 - Svirci moji, glazbena emisija
06.50 - Glas domovine
07.15 - Euromagazin
08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe: Clevelandski orkestar u Carnegie Hallu
09.25 - Opera Box
10.00 - Vijesti
10.20 - Lewis 2., mini serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.10 - Mir i dobro
15.40 - Jelovnici izgubljenog vremena
16.05 - Vijesti
16.15 - Arhitektonske pustolovine Dana Cruickshanka, dokumentarna serija
17.10 - Lijepom našom: Zagreb
18.05 - U istom loncu, kulinarski show
18.45 - Emocije - sluge i gospodari: Strah od straha, popularno-znanstvena serija
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.15 - 1 protiv 100, kviz
21.20 - Odmori se, zaslužio si 3. - TV serija
22.05 - Paralele
22.40 - Rizzi-bizzi
23.30 - Dnevnik 3
23.55 - Filmski maraton: Strip Search, američki film
01.20 - Filmski maraton: Obični ljudi, film
02.50 - Dokumentarna strana serija
03.40 - reprizni program
04.05 - Lijepom našom: Zagreb
04.50 - Plodovi zemlje
05.40 - Split: More
06.45 - TV vodič

06.55 - Najava programa
07.00 - Dexterov laboratorij
07.25 - Leo, serija za djecu
07.50 - Ja - McDull, hongkonški animirani film
09.05 - Na prvi pogled, serija
09.35 - Nora Fora, TV igra za djecu
10.20 - Adelboden: Svjetski skijaški kup (M) - slalom, prijenos 1. vožnje
11.20 - Portret mjesta i Crkve
11.30 - Podvinje: Misa, prijenos
12.25 - Maribor: Svjetski skijaški kup (Ž) - slalom, prijenos 2. vožnje
13.25 - Adelboden: Svjetski skijaški kup (M) - slalom, prijenos 2. vožnje
14.25 - Dan kad se vožnja žičarom pretvorila u noćnu moru, dokumentarna serija
15.20 - Svjetski skijaški kup na Sljemeni, reportaža
15.55 - Košarka, NLB liga: Cibona - Zagreb, prijenos
17.50 - Ciklus filmskih klasika: Dugo, toplo ljeto - američki film
19.45 - Garaža
20.20 - I-pod revolucija, dokumentarni film
21.10 - Filmski klub: Ekskalibur: Mač kralja Artura, američki film
23.30 - Sportske vijesti
23.40 - Talijanska nogometna liga: Roma - Milan, snimka

06.10 - Čarobnjaci, crtana serija
06.35 Code lyoko
07.00 Yu-Gi-Oh GX
07.20 Superheroj Spiderman
07.45 Iron Kid, crtana serija
08.10 Roary, crtana serija
08.35 Dora istražuje
09.00 Automotiv, auto-moto magazin
09.30 Novac, business magazin
10.00 U sedmom nebu, serija
10.45 Lanac sudbine, serija
11.35 Kućanice iz visokog društva, reality serija
12.25 Samo je jedan pravi, dating show
12.50 Kako zavoljeti svoje tijelo, dok. serija
13.15 Učinit ću sve, film
15.05 Vođeni svijet, film
17.20 Vijesti
17.30 Bračne vode, serija
18.05 Lud, zbunjen, normalan
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, show
21.00 Ratnici neba i zemlje, igrani film

23.00 Red Carpet, showbiz magazin
00.15 Svi mrze Chrisa, serija
00.40 Vuk, igrani film
02.40 Red Carpet, showbiz magazin
03.50 Kraj programa

07.05 Lutrija života, serija (R)
07.50 Jedna od dečki, serija
08.15 Krava i Pilić
08.40 Astro boy
09.05 Spiderman
09.25 Dexterov laboratorij
09.50 Samov život, serija (dvije epizode)
10.40 Muškarac s crvenom cipelom, igrani film
12.15 Život, igrani film, drama
14.20 Vijesti
14.25 Premier League: Wigan Athletic - Tottenham Hotspur
16.30 Discovery, dok. emisija
17.20 Odred za čistoću, zabavna emisija
17.50 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.00 Kraljevi leda, dokumentarna serija
20.00 Hrabrost ratnika, film
21.55 CSI: Miami, serija
22.45 Vrtlog života, igrani film, drama
00.45 Kunolovac, kviz

PONEDJELJAK 12.1.2009.

06.10 - Najava programa
06.15 - Drugo mišljenje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.10 - Sve će biti dobro
09.55 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
10.00 - Vijesti
10.15 - Ronilački dnevnik: Vode Gvaranija, dokumentarna serija
10.40 - Ronilački dnevnik: Otočje u Atlantiku, dokumentarna serija
11.10 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlju
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom

15.35 - Direkt
16.15 - Hrvatska uživo
17.30 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
17.45 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.15 - Latinica: Kad je država raspikuća
21.55 - Potrošački kod
22.35 - Otvoreno
23.40 - Dnevnik 3
23.55 - Poslovne vijesti
00.10 - Dosjei X, serija
00.55 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
01.40 - Dr. House 4., serija
02.25 - Kalifornikacija, humoristična serija
02.50 - Sutkinja Amy 6., serija
03.35 - Latinica: Kad je država raspikuća
05.10 - Opijeni ljubavlju

07.10 - Zgode Toma i Jerryja
07.35 - Miki i prijatelji
08.00 - Na kraju ulice
08.15 - Alf, crtana serija
08.45 - Dvostruka zbrka, serija
09.15 - Beverly Hills 7., serija
10.00 - Obiteljski film / Film za djecu
11.30 - Daleko od doma, serija
11.55 - Antologija hrvatskoga glumišta: Glorija (1/2)
13.20 - Igrani film (strani)
14.40 - Obični ljudi, TV serija
15.30 - Kako žive životinje: Pčele
15.45 - Veliki odmor: Doba neandertala
16.05 - Moja žena i djeca 4.
16.30 - U uredu 2., serija
17.00 - Sutkinja Amy 6., serija
17.50 - Županijske panorame
18.15 - Vijesti na Drugom
18.35 - Na rubu znanosti
19.20 - crtani film
19.35 - Dragi John 3., serija
20.05 - Herbie: Fully Loaded, američki film
21.55 - Vijesti na Drugom
22.15 - Zakon!, domaća humoristična serija
22.55 - Dr. House 4., serija
23.45 - Kalifornikacija, serija
00.10 - Ciklus horora: Iz pakla, američki film

05.30 Flintove avanture
05.50 Ružna ljepotica, serija
06.40 Čarobnjaci, crtana serija
07.05 Inspektor Gadget
07.30 Tomica i prijatelji
08.00 Pocoyo, crtana serija

08.30 Nova lova, TV igra
10.25 Lude 70-e, serija
10.55 Kralj Queensa, serija
11.25 Zauvijek susjedi, serija
12.40 Medij, serija
13.25 Nikita, serija
14.15 Inspektor Rex, serija
15.05 Učinit ću sve, film
17.00 Vijesti
17.15 Rebelde, serija
18.05 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Kaos, igrani film
21.45 Kašmir mafija, serija
22.35 Eli stone, serija
23.25 Vijesti
23.40 Seks i grad, serija
00.10 Seinfeld, serija
00.40 Život na sjeveru, serija
01.30 Ratnici neba i zemlje, igrani film
03.20 Nikita, serija
04.05 Inspektor Rex, serija
04.50 Kraj programa

07.40 Dexterov laboratorij
08.00 Korak po korak, (R)
08.25 Puna kuća, serija (R)
08.55 Punom parom, kulinarski izazov (R)
09.30 Astro show, emisija
10.35 Kunolovac, kviz
11.35 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.55 Dadija, humoristična serija (R)
12.30 Vijesti
12.35 Ekkluziv, magazin (R)
12.50 Reba, humoristična serija (R)
13.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
13.40 Marina, telenovela
14.35 Cobra 11, kriminalistička serija
15.25 Magnum, akcijska serija
16.20 Korak po korak, humoristična serija
16.45 Puna kuća, humoristična serija
17.10 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.35 Dadija, humoristična serija
18.05 Reba, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 Američki ninja, igrani film, akcijski
21.35 Bez izlaza, igrani film
23.10 Vijesti
23.20 Oteti, znanstveno-fantastična serija
00.10 Kunolovac, kviz

UTORAK
13.1.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Sve će biti dobro
 09.55 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ronilački dnevnik: Uspomena na Falca, dokumentarna serija
 10.40 - Ronilački dnevnik: Legenda o Luski, dokumentarna serija
 11.10 - Ekološki raj Matta Jamesa, dok. serija
 11.40 - Hrvatska kulturna baština: Vodnjani
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.35 - S Međunarodne smotre folklor: Meksiko, SAD, Rusija
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Globalno sijelo
 20.50 - Empire Falls, serija
 21.55 - Poslovni klub
 22.35 - Otvoreno
 23.40 - Dnevnik 3
 23.55 - Poslovne vijesti
 00.10 - Dosjei X, serija
 00.55 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
 01.40 - CSI: Miami 6., serija
 02.25 - Zovem se Earl 2.
 02.45 - Sutkinja Amy 6., serija
 03.30 - Drugi format
 04.10 - Globalno sijelo
 04.40 - Poslovni klub
 05.10 - Opijeni ljubavlju

07.10 - Zgode Toma i Jerryja
 07.35 - Miki i prijatelji
 08.00 - Na kraju ulice
 08.15 - Alf, crtana serija
 08.45 - Dvostruka zbrka, serija
 09.15 - Beverly Hills 7., serija

10.00 - Obiteljski film / Film za djecu
 11.30 - Igrana serija za mlade (Daleko od doma)
 11.55 - Antologija hrvatskoga glumišta: Glorija (2/2)
 13.25 - Igrani film (strani)
 14.40 - Obični ljudi, TV serija
 15.30 - Navrh jezika - Navrh jezika: Dijalektalna poezija
 15.40 - Veliki odmor: Dokumentarni film
 16.05 - Moja žena i djeca 4.
 16.30 - U uredu 2., serija
 17.00 - Sutkinja Amy 6., serija
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Drugi format
 19.20 - crtani film
 19.35 - Dragi John 3., serija
 20.05 - Sokol ga nije volio, hrvatski film
 21.40 - Vijesti na Drugom
 22.05 - CSI: Miami 6., serija
 22.55 - Zovem se Earl 2., humoristična serija
 23.20 - Ciklus europskog filma: Sljedeći!, francuski film
 00.45 - TV raspored

05.30 Flintove avanture
 05.50 Ružna ljepotica, serija
 06.40 Čarobnjaci, crtana serija
 07.05 Inspektor Gadget
 07.30 Tomica i prijatelji
 08.00 Pocoyo, crtana serija
 08.30 Nova lova, TV igra
 10.35 Lude 70-e, serija
 11.05 Kralj Queensa, serija
 11.35 Zauvijek susjedi, serija
 12.50 Medij, serija
 13.35 Nikita, serija
 14.25 Inspektor Rex, serija
 15.15 Neobične prijateljice, igrani film
 17.00 Vijesti
 17.15 Rebelde, serija
 18.05 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Trenutak istine, game show
 21.00 Mala crna knjižica, igrani film
 22.40 Pod nož, serija
 23.30 Vijesti
 23.45 Seks i grad, serija
 00.15 Seinfeld, serija
 00.45 Život na sjeveru, serija
 01.35 Neobične prijateljice, igrani film
 03.15 Nikita, serija
 04.00 Inspektor Rex, serija
 04.20 Kraj programa

07.15 Dexterov laboratorij,

08.00 Korak po korak, serija (R)
 08.25 Puna kuća, serija (R)
 08.55 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 09.30 Astro show, emisija
 10.35 Kunolovac, kviz
 11.35 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 11.55 Dadilja, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Ekkluziv, magazin (R)
 12.50 Reba, serija (R)
 13.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.40 Marina, telenovela
 14.35 Cobra 11, serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.20 Korak po korak, serija
 16.45 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.05 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Bibin svijet, serija (dvije epizode)
 21.05 Braća, igrani film
 22.45 Oti, znanstveno-fantastična serija
 23.40 Vijesti
 23.50 Kunolovac, kviz

SRIJEDA
14.1.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Sve će biti dobro
 09.55 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Ronilački dnevnik: Otok zmajeva, dokumentarna serija
 10.40 - Ronilački dnevnik: Koraljni san, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom

17.40 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Sve će biti dobro
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - Idemo na put s Goranom Milićem
 21.10 - Luda kuća 4., TV serija
 21.50 - Proces
 22.30 - Otvoreno
 23.40 - Dnevnik 3
 23.55 - Poslovne vijesti
 00.10 - Dosjei X, serija
 00.55 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
 01.40 - E-Ring, serija
 02.25 - Sutkinja Amy 6., serija
 03.10 - Prekid programa radi redovnog održavanja odašiljača
 04.40 - Proces
 05.10 - Opijeni ljubavlju

07.10 - Zgode Toma i Jerryja
 07.35 - Miki i prijatelji
 08.00 - Na kraju ulice
 08.15 - Alf, crtana serija
 08.45 - Dvostruka zbrka, serija
 09.15 - Beverly Hills 7., serija
 10.00 - obiteljski film/film za djecu
 11.40 - Serija za mlade
 12.05 - reprizni program
 13.00 - Film
 14.40 - Obični ljudi, TV serija
 15.30 - Ta politika: Građanski neposluh
 15.40 - Veliki odmor: Stres kod mladih
 16.05 - Moja žena i djeca 4.
 16.30 - U uredu 2., serija
 17.00 - Sutkinja Amy 6., serija
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Scientia croatica
 19.05 - Znanstvene vijesti
 19.20 - crtani film
 19.35 - Dragi John 4., serija
 20.05 - Jelenko, serija za djecu
 20.40 - Vijesti na Drugom
 21.00 - Prljavi Harry, film
 22.50 - E-Ring, serija

05.30 Flintove avanture
 05.50 Ružna ljepotica, serija
 06.40 Čarobnjaci, crtana serija
 07.05 Inspektor Gadget
 07.30 Tomica i prijatelji
 08.00 Pocoyo, crtana serija
 08.30 Nova lova, TV igra
 10.35 Lude 70-e, serija
 11.05 Kralj Queensa, serija
 11.35 Zauvijek susjedi, serija
 12.50 Medij, serija
 13.40 Nikita, serija
 14.30 Inspektor Rex, serija
 15.20 Mala crna knjižica, film

17:00 Vijesti
 17:15 Rebelde, serija
 18:05 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Lud, zbunjen, normalan
 21:00 Bračne vode, serija
 21:30 Kućanice, serija
 23:10 Vijesti
 23:25 Seks i grad, serija
 23:50 Seinfeld, serija
 00:15 Život na sjeveru, serija
 02:50 Nikita, serija
 03:35 Inspektor Rex, serija
 04:20 Medij, serija
 05:05 Seks i grad, serija
 05:35 Kraj programa

07.15 Dexterov laboratorij, (dvije epizode)
 08.00 Korak po korak, (R)
 08.25 Puna kuća, serija (R)
 08.55 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 09.30 Astro show, emisija
 10.35 Kunolovac, kviz
 11.35 Malcolm u sredini, (R)
 11.55 Dadilja, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Ekkluziv, magazin (R)
 12.50 Reba, serija (R)
 13.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.40 Marina, telenovela
 14.35 Cobra 11, serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.20 Korak po korak, serija
 16.45 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini
 17.35 Dadilja, serija
 18.05 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: New York, serija
 20.45 Zaboravljeni slučaj
 21.35 Dexter, erija
 22.35 Grad uragana, serija
 23.25 Vijesti
 23.35 Putnik, znanstveno-fantastična serija
 00.20 Kunolovac, kviz

ČETVRTAK
15.1.2009.

05.55 - Riječ i život, religijski program
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Sve će biti dobro
 09.55 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
 10.00 - Vijesti

10.15 - Ronilački dnevnik, dokumentarna serija
 10.40 - Ronilački dnevnik, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlu
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Kornati, dok.film
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.30 - CO - Prozor u svijet 125, emisija pod pokroviteljstvom
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.20 - Dossier.hr
 22.10 - Pola ure kulture
 22.50 - Otvoreno
 23.40 - Dnevnik 3
 23.55 - Poslovne vijesti
 00.10 - Dosjei X, serija
 00.55 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 3., serija
 01.40 - Blizu doma, serija
 02.25 - Sutkinja Amy 6., serija
 03.10 - reprizni program
 03.15 - Tekstura, emisija o knjigama
 03.55 - Pola ure kulture
 04.25 - dossier.hr
 05.10 - Opijeni ljubavlu

07.10 - Zgode Toma i Jerryja
 07.35 - Miki i prijatelji
 08.00 - Na kraju ulice
 08.15 - Alf, crtana serija
 08.45 - Dvostruka zbrka, serija
 09.15 - Beverly Hills 7., serija
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - reprizni program
 14.05 - Slikovnica
 14.40 - Obični ljudi, TV serija
 15.30 - Kokice
 15.45 - Veliki odmor: Drukčiji od drugih
 16.05 - Moja žena i djeca 4.
 16.30 - U uredu 2., serija
 17.00 - Sutkinja Amy 6., serija
 17.50 - Županijske panorame
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Tekstura, emisija o knjigama
 19.20 - crtani film
 19.35 - Dragi John 4., serija
 20.05 - Jelenko, serija za djecu
 20.40 - Vijesti na Drugom
 21.00 - Priča iz Bronxa, film
 23.05 - Blizu doma, serija
 23.50 - Vrijeme je za jazz: HGM jazz orkestar
 Zagreb - glazba iz repertoara Mingus Big Banda
 00.50 - TV raspored

05:30 Flintove avanture
 05:50 Ružna ljepotica, serija
 06:40 Čarobnjaci, crtana serija
 07:05 Inspektor Gadget
 07:30 Tomica i prijatelji
 08:00 Pocoyo, crtana serija
 08:30 Nova lova, TV igra
 10:55 Lude 70-e, serija
 11:25 Kralj Queensa, serija
 11:50 Zauvijek susjedi, serija
 13:00 Medij, serija
 13:45 Nikita, serija
 14:35 Inspektor Rex, serija
 15:25 Povratak, igrani film
 17:00 Vijesti
 17:20 Rebelde, serija
 18:05 Zauvijek susjedi, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Istraga, magazin
 21:15 Provjereno, informativni magazin
 22:10 Trenutak istine, game show
 23:10 Vijesti
 23:25 Navy CIS, serija
 00:15 Seks i grad, serija
 00:40 Seinfeld, serija
 01:05 Život na sjeveru, serija
 01:55 Nikita, serija
 02:40 Inspektor Rex, serija
 03:25 Medij, serija
 04:10 Seks i grad, serija
 04:50 Kraj programa

07.15 Dexterov laboratorij, (dvije epizode)
 08.00 Korak po korak, (R)
 08.25 Puna kuća, serija (R)
 08.55 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 09.30 Astro show, emisija
 10.35 Kunolovac, kviz
 11.35 Malcolm u sredini, (R)
 11.55 Dadilja, serija (R)
 12.30 Vijesti
 12.35 Ekkluziv, magazin (R)
 12.50 Reba, serija (R)
 13.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.40 Marina, telenovela
 14.35 Cobra 11, serija
 15.25 Magnum, akcijska serija
 16.20 Korak po korak, serija
 16.45 Puna kuća, serija
 17.10 Malcolm u sredini
 17.35 Dadilja, serija
 18.05 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 20.50 Uvod u anatomiju, serija
 21.40 Kućanice, serija
 22.30 Trava, humorna dramska serija (dvije epizode)
 23.40 Vijesti
 23.50 Ženski klan, serija
 00.35 Kunolovac, kviz

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se nedjeljom na subotičkoj TV K23 u nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Polusatna radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom u 12 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

- 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'DW Puls' - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur café' - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- Emisija za mlade (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba
- Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, komentar, zanimljivosti, zabavna glazba)
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,30 Emisija za djecu
- 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	PODRUČJE DJELOVA- NJA	SLOVENSKI GLUMAC I REŽISER, JOŽE (anag- rami: TRINA)	NAŠ BRKA- TI NOGO- METNI TRENER	OPERA ČAJKOV- SKOG	MINEIN ALBUM	"UREDNIK"	VAŽNA PAPUČICA U AUTU	RJEKA U TUROPO- LJU	SOPILE	TOMO ŠOKOTA	NAJTANJE SLOVO	NAŠA PJE- VAČICA TAMBU- RASKE GLAZBE	STARI SLAVENI
TV SERIJA S VED- RANOM MLIKOTOM U GLAVNOJ ULOZI													
GLUMI STIPU U HIT- SERIJI												ANCONA TAL. VIO- LINSKI VIRTUOZ, NICCOLO	
GLUMICA ELENIK						ZETELAČKA ALATKA CICCIOLI- NINO IME (STALLER)				PRITINA U SNIJEGU JUTARNJA OBORINA			
OKRUŽI, KVARTOVI (REONI)							AERIRANA VODA (MNOŽ.) AUSTRIJA						
NAŠA TV NOVINARKA								BRLOG (LOG) DVOBOJ					TEREN, ZEMLJIŠTE
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	REND- GENSKE ZRAKE	LAGANO PUTEM, PREKO (LAT.)					MASOVNO VOJNO IS- KRCAVANJE POLET, ZA- NOS (MN.)						
NEKAD SLAVNI SLOVENSKI KOSARKAŠ									INDIGO- BILJKA ADITON HRAMA				
DOMAĆIN OVOGO- DIŠNJE OLIMPI- JADE					KOCKA (LAT.) BIVŠI ALB. DRŽAVNIK, RAMIZ					IVAN BULJAN IZRAELKA U HOLLYWO- ODU, MILI			
KUGLICE LOVAČKOG METKA						PJEVAO MAMMA I FELICITA GLUMICA PURVIANCE							ANGLO- SAKSONAC
FILM COSTA- GAVRASA		NJEMAČKI GRAD KRČENJE PUTOVA						ŠPANJOL- SKI GRAD SREDIŠTE, CENTAR					
SF DRAMA KARELA ČAPEKA				GOVORNICI JEZIKOM IDO PJEVAČICA BAJUK						INDIJ ŠTIHAČA U SLAVONIJI			
GLUMAC U ATELANI							ŠPANJOL- SKA TRSKA GLAZBENIK SHANKAR						
PTICA KIVIKALAC					VJERNI ČITATELJ ARENE AMERIKA- NAC (ZARG)							"LITRA" POLETARCI HAJDUKA	
GRČKA BOŽICA SVADE						ALAIN DELON SVEČANA PJESMA			6/45 ILI 7/39 TURSKA ZARADA				
ZGB. GLUMAC I REŽISER, DEJAN SPJEV										OTOK S KOMIZOM KALCIJ			
E, NJ			JEDINI SIN U RODITELJA "KARAT"								ŠTO ČEŠI (TJA) RIMSKA TISUCA		
PEKARNA PEKARNICA							KOŠARKAŠ NAGLIČ						

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
 bano, z, aalen, avila, t, u, r, idist, in, atelan, kivi, arenaš, i, erida, ad, ioto, acimovic, vis, enj, jednac, ca, pekara, aramis,
 stipe u gostima, filip rados, an, erika, srp, prt, rajoni, aerati, ana vela, loga, iako, desant, ivo daneu, amil, kina, alean, iko, satma, al